

KYLKIRAUTA

kylkirauta.fi

3/2026

Strateginen kommunikaatio

Amiraali Kaskealan haastattelu

Kadettikunnan jäsentuotteet

Nahkavyö

Pituus 120 cm.

Hinta 40 euroa.

Solmioneula ja kalvosinnappisetti

Hinta 50 euroa.

Villasukat

Koko 38-41 ja 42-45

Hinta 33 euroa.

Solmio ja taskuliina

Silkksolmio hinta 40 euroa
ja taskuliina 20 euroa.

Isännänviiri

4-metrinen hinta 60 euroa.

5,5-metrinen hinta 110 euroa.

Muistokolikko

Hinta 20 euroa.

Lisätietoja jäsentuotteista www.kadettikunta.fi/jasentuotteet.

Tilaukset sabina.krogars@kadettikunta.fi tai puh. 050 470 7291.

Hintoihin lisätään postikulut. Ilmoita puhelinnumerosi postin toimitusta varten.

Kirkas sanoma

Suomalainen tapa on tehdä. Miel-lämme itsemme käytännönläheisenä kansana, joka ei turhia puhele. Suo, kuokka ja Jussi. Toimintaympäristö, suorituskyvyt ja joukot. Tämän päivän monimutkaisessa toimintaympäristössä pragmaattinen tekeminen on muodostunut suomalaisten tavaramerkiksi myös turvallisuuden ja puolustuksen saralla. Itsestään näin ei ole tapahtunut. Tekeminen itsessään on viestintää, mutta samanaikaisesti se vaatii aktiivista kommunikaatiota Puolustusvoimien sisällä, suomalaisen yhteiskunnan suuntaan, liittolaisille ja naapureille.

Entinen puolustusvoimain komentaja Juhani Kaskeala avaa tämän lehden haastattelussaan omia näkemyksiään kommunikaation merkityksestä strategisen päätöksentekijän näkökulmasta. Amiraalin mukaan meillä on kaikki syyt vahvaan itsetuntoon. Hyvä koulutus, erinomainen puolustusjärjestelmä, oman kansan tuki ja kansainvälinen arvostus. Kaikkiin näihin on juurensa historiassa. Syvenemmälle historiaan ja suomalaisen upseerikoulutuksen juuriin pureudumme tästä *Kylkiraudasta* alkavassa artikkelisarjassa. Kansallisarkiston entisen pääjohtajan Jussi Nuortevan omaan tutkimukseen ja arkistolöytöihin tukeutuva ainutlaatuinen artikkelisarja jatkuu aina upseerikoulutuksen 250-vuotisjuhlavuoden kynnykselle saakka.

Historia ja identiteetti muovaavat osaltaan myös päätöksenteon kulttuuria ja sitä kautta tapaamme kommunikoida myös strategisella tasolla. Tapani Montosen artikkeli luo moniulotteisen kuvan Suomessa vähän tutkitusta sotilasstrategisen tason päätöksenteosta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Johdattavissa asemassa toimivien päätöksentekijöiden arkea vaikeuttaa entisestään

informaatiovaikuttaminen. Strateginen kommunikaatio on eräs työkalu tätä vastaan, kuten pitkän linjan sotilaskirjoittaja Juha-Antero Puistola omassa artikkelissaan avaa. Koska strateginen kommunikaatio on käsitteenä meille viime vuosikymmenten tulokas ja toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti, on kotimainen tutkimus aiheesta välttämätöntä. Tätä aukkoa on tukkimassa Pääesikunnan viestinnän parissa työskentelevä everstiluutnantti Teemu Saressalo väitöskirjallaan, jonka keskeisiä havaintoja hän meille valottaa tässä numerossa.

Tällä hetkellä erään keskeisen haasteen muodostaa tekoäly ja sen vaikutus informaatioulottuvuuteen. Ratkaisuja näihin haasteisiin ei voida etsiä vain kansallisesti, vaan yhteistyötä on tehtävä koko liittokunnan voimin. Naton strategisen viestinnän osaamiskeskuksessa Lat-

vian Riiassa tällä hetkellä työskentelevä Päivi Tampere avaa näkymiä tähän pulmaan ja mahdollisiin kehityskulkuihin. Päätöksenteon perusteena on aina tilannekuva ja sen pohjalta muodostuva tilanneymmärrys. Suomessa yhteiskunnan varautuminen perustuu kokonaisturvallisuuden malliin, jossa yhteiskunnan kaikilla toimijoilla ja yksittäisillä kansalaisilla on oma roolinsa. Tilannekuvan näkökulmasta valtioneuvoston tilannekeskus on keskeinen solmukohta, jonka roolia Sampo Kemppainen kuvaillee omassa artikkelissaan.

Pääsihteeri Markus Kinkku puolestaan kirjoittaa Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnasta, joka on Suomessa tutkinut ja seurannut sekä viestinyt maanpuolustustahdosta yli puolen vuosisadan ajan. Maanpuolustustahto on suomalaisen puolustuksen kovinta ydintä. Sen ylläpitämisessä strategisella kommunikaatiolla on keskeinen merkitys. Tahdon rakentamisen ja ylläpidon lisäksi oikealla tavalla siitä viestiminen myös rakentaa keskeiseltä osalta pelotetta ja puolustustamme. Viimeaikaiset sodat ja konfliktit ovat osoittaneet, että ensi-iskun kestävä ja maanpuolustustahdoista kansaa on vaikeaa kukistaa edes ylivoimaisella sotilaallisella voimalla.

Toivottavasti tämän kertainen *Kylkirautamme* saa meistä jokaisen pohtimaan kommunikaation merkitystä uudella laajemmalla tavalla kytkien sen osaksi vuosikymmenten ja vuosisatojen jatkumoa.

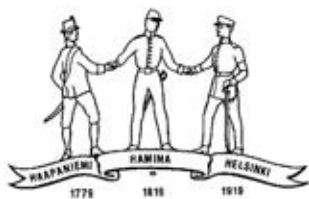
Antoisia lukuhetkiä!

Christian Perheentupa

Everstiluutnantti

Päätoimittaja

christian.perheentupa(at)
kylkirauta.fi

*Vyötti miekan vyötärölle
kupeellensa Kylkiraudan.*

*Teiss' on taiston tulta, peistä,
kylmyyttä myös Kylkirauan.
– Eino Leino*

*Kadettikunta ry on itsenäisen
Suomen kadettikouluissa upsee-
rin tutkinnon suorittaneiden up-
seerien ja Maanpuolustuskor-
keakoulussa opiskelevien kadet-
tien maanpuolustusaatteellinen
yhteisö.*

- 1 Kirkas sanoma
Christian Perheentupa
- 3 Keino vai kohde?
Vesa Valtonen
- 4 Amiraali Kaskealan haastattelu
Christian Perheentupa
- 10 Informaatiovaikuttamista vastaan
Juha-Antero Puistola
- 14 Generatiivinen tekoäly informaatioympäristössä
Päivi Tampere
- 18 Taistelu informaatiosta
Teemu Saressalo
- 22 Sotilasstrategisen tason päätöksenteko Suomessa
Tapani Montonen
- 26 Kokonaisturvallisuus, tilannekuva ja tilanneymmärrys
Sampo Kemppainen
- 30 Puoli vuosisataa kansakunnan pulssilla
Markus Kinkku
- 34 Suomen upseerikoulutuksen vaiheita
Jussi Nuorteva
- 40 Turvallisuuspolitiikkaa
Tapani Montonen
- 45 Kolumni
Heikki Välivehmas
- 46 Perinnepalsta
Jussi Ahokas
- 48 Pääsihteerin palsta
Heikki Pohja
- 49 Tapahtumia ja muuta ajankohtaista

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n jäsenlehti

vuodesta 1935, N:o 310, 3/2026
ilmestyy neljä kertaa vuodessa
painos 6 300 kappaletta

Tilaukset, osoitteenmuutokset ja laskutus

Sabina Krogars, puh. 050 470 7291
sabina.krogars(at)kadettikunta.fi
Kadettikunnan toimisto
Eino Leinon katu 12 E 64, 00250 Helsinki

Tilaushinnat

Vuosikerta 40,00 €, irtotilaus 10,00 €

Painopaikka

PunaMusta Oy
ISSN 0454-7357

Kansi Pasi Väättäinen

Kannen kuvat
Pixabay.com.

LEHDEN TOIMITUS

Päätoimittaja

Everstiluutnantti
Christian Perheentupa
christian.perheentupa(at)kylkirauta.fi
puh. 040 732 6690

Artikkeli- ja kirjallisuustoimittaja

Komentaja evp Kari Aapro
kari.aapro(at)kylkirauta.fi
puh. 040 503 1483

Kuvatoimittaja

Majuri evp Pasi Väättäinen
pasi.vaatainen(at)kylkirauta.fi

Kieliasiantuntija

FM Elias Salminen
elias.salminen(at)kylkirauta.fi

Ulkoasu

PunaMusta Oy, Sisältö- ja suunnittelu-
palvelut, Eira Rantanen

Verkkotoimittaja

Everstiluutnantti evp Kari Sainio
kari.sainio(at)kylkirauta.fi

Kylkiraudan verkkolehti

www.kylkirauta.fi

Seuraava numero

Seuraavaan numeroon tarkoitetun tekstimateriaalin on oltava toimituksella (toimitus(at)kylkirauta.fi) ja kuvamateriaalin kuvatoimittajalla 25.10.2026 mennessä. Kuvat tulee toimittaa joko digitaalisessa muodossa tai paperikuvina. Digikuvien tulee olla jpeg-muodossa vähintään 300 dpi:n resoluutiolla. Ei internetkuvia, kaavioita, taulukoita eikä Powerpoint-kuvia. Toimitus muokkaa ja lyhentää artikkeleita tarvittaessa. Toimitus päättää sisältösuunnittelun yhteydessä, mikä osa materiaalista julkaistaan paperilehdessä ja mikä osa verkko-lehdessä.

Ilmoitusmyynti

Saarsalo Oy
mikko.salmensuu@saarsalo.fi
puh. 044 777 5112

Kadettikunnan verkkosivut

www.kadettikunta.fi
facebook.com/kadettikunta
X.com/kadettikunta

Strateginen kommunikaatio – informaatiovaikuttamisen keino vai kohde?

Kylkiraudan syysnumero pohtii strategista kommunikaatiota eri näkökulmista. Aihe tuli omalle työpöydälleni 2010-luvun puolivälissä, kun hybrdivaikuttaminen nousi keskiöön Venäjän kaapattua epäsuorin keinoin Krimin niemimaan. Yhtenä vaikeimmin tunnistettavana ja torjuttavana vaikutusmuotona oli haitallinen disinformaatio, jonka jakamiseen voitiin käyttää sosiaalista mediaa ja suoranaisia valeutiskanavia.

Strateginen kommunikaatio tunnistettiin tuolloin ennaltaehkäiseväksi työkaluksi, jota voitaisiin hyödyntää varautumisessa. Maanpuolustuskorkeakoulun strategisen kommunikaation dosentti Torsti Sirén pohti *Helsingin Sanomien* vieraskynäkirjoituksessaan syksyllä 2014: ”Miten valtiosta rakennetaan niin houkutteleva esimerkki, etteivät muut edes ajattelisi ryhtyvänsä aggressiivisiin toimiin sitä vastaan?” Sirénin mukaan strategisten viestien pitäisi olla valtiojohdon hyväksymiä ja tekojen tulisi vastata niitä, jotta ne eivät kääntyisi itseään vastaan. Media ja kansalaiset ovat viestien tukena vain, jos teot vastaavat julistettua.

Strategisessa kommunikaatiossa onnistuminen on kuitenkin vaikeaa, vaikka konkreettisia ja onnistuneita varautumistoimia on tehty ministeriöiden välisessä yhteistyössä ja toimialoitain – paljastamatta kuitenkaan, että se olisi valmisteltua strategista viestintää, joka helposti sanoitetaan propagandaksi.

Kansallisia strategisia viestejä voi tunnistaa valtioneuvoston selonteosta ja strategioista sekä valtiojohdon puheista, mutta kokoavaa Suomen valtion strategisen kommunikaation julistusta ei ole julkaistu – liekö tarpeenkaan? Voittopuolisesti Suomen maine maailman onnellisimpana ja vähän korruptoituneena maana kantaa, vaikka viestinnän pilkkakirveitäkin heitetään varsin taajaan.

Tarvitaanko siis strategista kommunikaatiota vahvistamaan tekoihin pohjau-

tuvaan maan tapaa toimia? Vai voitaisiinko valtion maine tuhota tai saada kansalaiset niin eripuraisiksi informaatiovaikuttamisella siinä määrin vakavasti, että se uhkasi kansakunnan turvallisuutta? Seuratessa Ukrainaan hyökänneen Venäjän vihamielistä retoriikkaa tuntuu absurdilta, että sen strateginen viestintä on lähinnä natsipropagandaa, jolla herätellään mielikuvia suuresta isänmaallisesta sodasta. Myös yksittäisten Kremlin edustajien kovasanaiset hyökkäykset pikemminkin pöyristyttävät sen sijaan, että niillä saataisiin kiillaa kansan mielipiteeseen.

Tästä huolimatta mediaa hyödyntävät trollitehtaat voivat saada aikaiseksi merkittävää haittaa juuri kansalaisten keskustelupalstoilla, joissa vastakkainasettelu halutaan kytkeä myös valtion sisäpolitiikkaan. Sen vuoksi kansallisista perusviesteistä on syytä pitää huolta, ja monet niistä ovat kestäneetkin hämmästyttävän hyvin aikaa. Jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothia lainaten *Suomi on hyvä maa, paras meille suomalaisille*, ja maanpuolustuksemme voi edelleen nojata marsalkka Mannerheimin sukutunnukseen *puhtain asein puhtaan asian puolesta*.

Värikästä syksyä toivottaen,

Vesa Valtonen

Prikaatikenraali

Kadettikunnan puheenjohtaja

Suunta länteen

Amiraali Kaskealan haastattelu

TEKSTI: CHRISTIAN PERHEENTUPA

Amiraalin tutun hahmon ilmestyessä Pääesikunnan kulmalle Kylkiraudan päätoimittajankin ryhti suoristuu vaistomaisesti. Hetken kuluttua lämmin kädenpuristus vapauttaa tunnelman ja alkaa yli kahden tunnin mittainen juttutuokio amiraali Juhani Kaskealan kanssa. Erittäin mielenkiintoisen haastattelun aikana ehdimme käsitellä Suomen turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä aina kylmän sodan vuosilta tulevaisuuteen saakka. Vuosikymmeniä yhteiskuntamme avainpaikoilla vaikuttaneella meriupseerilla on tarkka näkemys kehityksen suunnasta.

Amiraali Juhani Kaskeala palveli puolustusvoimain komentajana vuosina 2001–2009. Ennen komentajakauttaan Kaskeala oli palvellut useilla yhteiskunnallisilla näköalapaikoilla ja reserviin siirtymisensä jälkeen hän on toiminut lukuisissa elinkeinoelämän vastuutehtävissä. Kansainvälistä politiikkaa ja turvallisuuskysymyksiä amiraali seuraa edelleen tiiviisti. Monet tänä päivänä Puolustusvoimien arjessa näyttäytyvät perusasiat saivat alkunsa tai suuntansa juuri Kaskealan komentajakauden aikana. Hänet tunnetaan poikkeuksellisen verkottuneena upseerina niin kotimaassa kuin ulkomaillakin.

Tämänhetkiseen turvallisuustilanteeseen amiraalilla on selkeä näkemys. ”Lännessä aliarvioimme Venäjän pyrkimykset kylmän sodan päättymisen jälkeen”, kuuluu Kaskealan analyysin alku.

”Ei presidentti Putinin puhe Münchenissä 2007, eikä Georgian sotakaan vuonna 2008 herättänyt meitä riittävästi. Vasta Krimin valtaus toimi herätyksenä monessa Euroopan maassa ja samalla osoitti uskomuksen ikuisesta liennytyksestä toiveajatteluksi”, kuuluu analyysin

jatko. Monessa Euroopan maassa todelliset panostukset puolustuskyvyn parantamiseksi sai aikaan vasta laajamittaisen sodan alku vuonna 2022. ”Kovin kaukana ei meilläkään ollut niin sanottu Ruotsin tie”, arvioi amiraali viitaten länsinaapurimme laajaan puolustuksen alasajoon.

Yleisestä linjasta poikkeavien mielipiteiden tai tavanomaista suuremman suorapuheisuuden sietokynnys oli matala turvallisuuspolitiikan keskusteluissa vuosituhannen ensimmäisellä vuosikymmenellä. Tämän myös amiraali sai komentajakaudellaan huomata kommentoidessaan muun muassa Baltian maiden Nato-jäsenyyden vaikutuksia Itämeren turvallisuudelle tai Venäjän johdon valankeskittämispyrkimyksiä. Vaikka julkisesti välillä laineet löivät korkeallakin, yhteistyösuhteet valtiojohdon ja Puolustusvoimien johdon välillä olivat mutkatomat sekä molemmin puolin arvostavat.

Epävarmuus säilyy

Keskustelun kääntyessä tuleviin vuosikymmeniin ja nykyiseen vaikeasti ennakoitavaan turvallisuusympäristöön amiraalin ilme synkkenee. ”Epä-

varmuus tulee säilymään pitkään”, arvioi Kaskeala. Viime aikoina on kuultu puheita eurooppalaisemmasta Natos-ta. ”Siihen menee vähintään vuosikymmen. Samalla meidän on pidettävä Yhdysvallat mukana”, analyysi jatkuu. Amiraali Kaskeala näkee tärkeäksi, että viestimme liittolaisillemme selkeästi, että on myös heidän etunsa mukaista tukea puolustustamme ja tehdä yhteistyötä tässäkin maailmankolkassa. ”Samanaikaisesti on hyvä itsekkin pitää mielessä, ettei yhteistyötä kanssamme tehdä pelkästään meidän lähtökohdistamme ja vain sinisten silmiemme vuoksi”, Kaskeala jatkaa ja samalla viittaa suurvaltojen omiin intresseihin eri kysymyksissä.

Keskustelun siirtyessä haasteista ratkaisuihin amiraali Kaskeala korostaa pohjoismaisen yhteistyön merkitystä. Samalla hän näkee koko Pohjois-Euroopan puolustuksen tiivistämisen tärkeiden. ”Tehty päätös Suomen asemoitumisesta Naton johtorakenteessa saman komennon alle Pohjoismaiden ja Ison-Britannian kanssa oli tästäkin näkökulmasta erinomainen”, hän toteaa. Esille

tuotu ajatus *Nordic Bastionista* eli Pohjolan linnakkeesta nousee myös amiraalin puheessa arvoonsa ja kytkeytyy osaksi laajempaa yhteistä sekä kahdenvälisistä intressiä eri maiden välillä. ”Pohjoismaiseen leiriin kuuluminen on arvokasta Suomelle myös maakuullisista syistä sekä monikerroksellisen pelotteen näkökulmasta”, hän summaa.

Tässä yhteydessä päätoimittaja nostaa esiin niin sanotun Kaskealan kokardin. Tällä kehämallilla koulutettiin useita upseeri-ikäluokkia turvallisuus- ja puolustuspolitiikkamme parempaan hahmottamiseen. Kokardikuvan sisältäviä piirtoheitinkalvopaketteja varmasti löytyy edelleen joidenkin perusyksiköiden kaappien perältä ja sotilasopetuslaitosten

hyllivistä. Yksinkertaisella visuaalisuudellaan malli jäi selkeänä mieleen ja tähän viittaaminen tuokin hymyn häivähdyksen amiraalin suupieleen. Kysyttäessä miltä tämän päivän kokardi näyttäisi, amiraalin analyysi on selkeä. Kaskealan kokardin tämän päivän version ytimessä on edelleen uskottava kansallinen puolustus. Seuraavan kehän muodostaa Pohjolan linnake laajentuen Euroopan suuntaan. Uloimpana kehänä on koko liittokunnan puolustaminen 360 asteen periaatteen mukaisesti.

Kansainväliseksi varhain

Amiraali Juhani Kaskealan uraa on leimannut vahvasti kansainvälisyys. Hänen upseerin uransa alkutaipaleella se

ei ollut vielä kovinkaan tavallista Puolustusvoimissa. Ensikosketuksen kansainvälisyyteen univormu päällä tarjosi Yhdysvaltoihin suuntautunut koulutuspurjehdus Matti Kurjella. Parikymppiin merikadettiin muun muassa käynti Valkoisessa talossa jätti pysyvän jäljen. Myöhempi hakeutuminen rauhanturvatehtäviin UNTSO:on oli osaltaan englannin kielen harrastuksen, isän esimerkin ja aiemman kiinnostuksen synnyttämä päätös. ”Hetimit rauhanturvaoperaation jälkeen tapahtunut siirtyminen Pääesikunnan tiedusteluun jo yliluultnanttina laajensi perspektiiviä”, amiraali muistelee. Samalla hän toteaa sen avanneen upseeriuran monipuolisuutta. Pääesikunnassa seurattut Ison-Bri-

Kuvat: Puolustusvoimat, Ruotuväki ja presidentti.fi. Kuvanmuokkaus Pasi Väätäinen.

tannian asiat täydentyivät myöhemmin uralla sotilasasiamiehen tehtävissä Lontoossa.

Upseerin uran monipuolisuus selveni entisestään tasavallan presidentin adjutanttina. Kansainvälisten suhteiden lisäksi myös Puolustusvoimien ja suomalaisen yhteiskunnan suhde aukeni tuosta tehtävästä käsin uudella tavalla. Myöhemmin ymmärrys syveni muun muassa puolustusneuvostossa ja sotilasläänin komentajan tehtävässä. Myös palvelus puolustusministeriössä oli arvokas kokemus. Uransa aikana amiraali Kaskeala on päässyt todistamaan suomalaisten maanpuolustusuhteen merkittävää muutosta. ”1960-luku oli hyvin haastavaa aikaa. Tämä tuli jo selville kadettina liik-

kuessani univormussa kaupungilla viikonloppuvapaiden aikana, kuten silloin vielä toimittiin. Tänä päivänä suomalaisten ymmärrys ja luottamus Puolustusvoimia kohtaan on kuitenkin hyvällä mallilla”, Kaskeala toteaa.

”Luottamus on kaiken perusta myös kansainvälisissä suhteissa”, toteaa amiraali. Esimerkkinä tästä hän nostaa Kosovon rauhanprosessin, johon hän pääsi osallistumaan presidentti Ahtisaaren sotilasneuvonantajana. Noissa neuvotteluissa ensiarvoisen tärkeäksi nousi luottamuksen rakentaminen kahden suurvallan Venäjän ja Yhdysvaltojen välillä, jotta ne kykenisivät yhdessä toimimaan rauhan takaajina taistelevien osapuolien välillä. Neuvotteluiden aikana ra-

kentuneet henkilökohtaiset luottamussuhteet olivat merkittäväksi hyödyksi myös myöhemmin puolustusvoimain komentajan kaudella. Kansainvälisistä kohtaamisistaan amiraalilla on lukuisia niin herkullisia anekdootteja, että *Kylkiraudan* päätoimittajaa alkaa harmittaa, miksei haastattelua voisi julkaista podcast-muodossa. Onneksi amiraalilta ilmestyvät muistelmat lokakuun loppupuolella, jolloin pääsemme palaamaan ainakin osaan noista kohtaamisista.

Jugoslavian hajoamissotien jälkeisistä järjestelyistä alkoi myös kehitys, jossa perinteisestä rauhanturvaamisesta siirryttiin yhä enemmän kriisinhallintaoperaatioihin. Kriisinhallintaoperaatioista erityisesti Afganistanin operaa-

tion kehitys oli nopeaa. ”Alkuun muutokset eivät olleet isoja, vaan lähdimme KFOR-operaatiosta tutulla sotilas-siviiliyhteistyön eli CIMIC-joukolla liikkeelle. Tästä lähestymistavastamme saimme paljon kiitosta Kabulin alueella”, amiraali muistelee. Pohjoiseen siirryttäessä ja maan tilanteen muuttuessa kireämmäksi päädyttiin rauhanturvahistoriassamme uusille vesille. ”Samalla kuitenkin osoitimme reserviläistemme osaamista ja saimme monia käytännön oppeja, joista on varmasti ollut hyötyä myöhemmin”, Kaskeala summaa.

Kriisinhallinnan ohella Nato-yhteensopivuutta tavoiteltiin määrätietoisesti myös kotimaassa. Amiraali Kaskealan nimiin on hyvin vahvasti liitetty ajatus Puolustusvoimien saattamisesta mahdollisimman Nato-yhteensopivaksi, niin kalustollisesti kuin toimintatavoiltaan. Tavoitteena oli, että tarpeen vaatiessa kysymys olisi vain poliittisesta päätöksestä. ”Selonteot vuodesta 1997 ja vielä muodollisemmin vuodesta 2004 loivat perusteet tälle lähestymiselle”, amiraali kertoo kauaskantoisen linjauksen syntyvaiheita. ”Kyllä jouduimme hälventämään poliittikkojen epäluuloja koko ajan”, hän kuvaa ajan tunteja. Lopultahan Nato-liittymisessämme oli kyse kansan mielipiteen muutoksesta. ”Aiempi Naton pääsihteeri lordi Robertson totesi jälkepäin, että hän yritti saada Suomea ja Ruotsia liittymään neljän vuoden ajan onnistumatta. Putinilta meni vain neljä viikkoa”, Kaskeala siteeraa brittiystävänsä murjaisua hymyssä suin.

Tärkeimmät päätökset

Intensiivisen haastattelun lomassa kahvikin on ehtinyt jäähtyä Pääesikunnan vartiotuvan tyylikkäässä kupeissa, kun koittaa aika pohtia amiraalin komentajakauden tärkeimpiä päätöksiä tämän päivän näkökulmasta. ”Asevelvollisuuden säilyttäminen”, kuuluu ytimekäs vastaus. Amiraalin analyysissä asevelvollisuuden rooli ei kavennu vain reservin tuottamiseksi, vaan kytkeytyy myös laajemmin maanpuolustus- ja Puolustusvoimien rooliin kiinteänä osana yhteiskuntaa. ”Vuosituhannen alkupuolella esiintyi puheita, joissa kyseenalaistettiin asevelvollisten osaaminen suhteessa ammatinharjoittamiseen”, hän avaa tuolloisia keskusteluja. ”Usein kutsuin ulkomaisia kollegoita seuraamaan suomalaisia va-

rusmiehiä ja reserviläisiä harjoituksiin Suomeen. Kyllä silloin monesti vieraalta suu lokahti auki meidän osaamisestamme ja samalla kritiikkikin vaimeni”, Kaskeala hymähtää.

Yhtä tärkeää oli päivittää varusmiespalvelukseen liitetyt mielikuvat kotimaassa. ”Käskin jakaa uusimman ja ajantasaisimman materiaalin heti varusmiesten käyttöön ja vasta sen jälkeen varastoon odottamaan mahdollisia kriisiaikoja. Aiemmin oli toimittu toisin päin. Jo pelkästään ulospäin näkyvä muutos varusteissa ja sotilaidemme ulkoasussa oli merkittävä sekä maanpuolustustahtoa vahvistava”, amiraali summaa.

Toisena tärkeänä päätöksenä kommentajakaudeltaan Juhani Kaskeala nostaa esiin henkilöstöjärjestelmän muutoksen tai paremminkin paluun vanhaan eli aliupseeriston palautuksen. ”Ammattitai-

toisen ja -ylpeän aliupseeriston palautus oli tärkeää tilanteessa, jossa henkilöstöryhmien väliset roolit olivat sekoittuneet ja kokonaisuus ei enää palvellut Puolustusvoimia”, amiraali linjaa. Tänä päivänä ja etenkin kansainvälissä yhteyksissä selkeän aliupseerijärjestelmän edut tulevat esiin, hän kertoo jälkepäin kuulemaansa palautetta.

Kolmantena keskeisenä linjanvetona Kaskeala nostaa esiin Maavoimien esikunnan perustamisen erillisenä johtamistasona. ”Tällä puolustushaaran oman esikunnan perustamisella oli useampiakin hyöty. Toki ensisijaisesti Maavoimien rooli ja johtaminen selkeytyi. Samalla kykenimme luomaan Pääesikunnasta yhteisoperaatiokykyisen johtoportaan”, amiraali analysoi tehtyä muutosta. ”Kyllä samalla myös muiden kuin harmaiden takkien määrä Kaartin korttelis-

Kuva: Puolustusvoimat.

sa lisääntyä”, Kaskeala toteaa muutoksen käytännön vaikutuksista.

Viimeisenä tärkeänä päätöksensä hän mainitsee kauaskantoisten täsmäasejärjestelmien hankinnan. ”Saatiin pitkä keppi supistetun kenttäarmeijan tueksi”, kuten hän hankinnan merkitystä kuvaa. ”Saimme myös perusteltua hankinnan tarpeen ulko- ja turvallisuuspoliittiselle johdollemme. Tämän päivän turvallisuusympäristössä jo Ukrainan esimerkki on osoittanut tuollaisten järjestelmien olemassaolon merkityksen”, amiraali linjaa.

Erääksi komentajakautensa tärkeäksi kokonaisuudeksi amiraali Kaskeala nostaa tämänkertaisen *Kylkirautamme* teemaan sopivasti viestinnän. Amiraalin näkemyksen mukaan strateginen kommunikaatio on olennainen osa puolustusvoimain komentajan roolia. ”Pääsin

toimimaan suomalaisen puolustusstrategian matkasaarnaajana niin Euroopassa, Yhdysvalloissa kuin Aasiassakin. Tänä päivänä kiinnostusta meihin lisää entisestään sijaintimme arktisella alueella”, amiraali lisää. Hän kertoo eräiden parhaiten mieleen jääneiden kokemustensa sijoittuneen juuri tuolle alueelle eri vuosikymmenille osuneille matkoille Huippuvuorille, Grönlantiin ja Koillisväylälle. Kaikki vierailut avasivat alueen erityispiirteitä uudella tavalla olosuhteiden, etäisyyksien ja hallinnan näkökulmasta. Tästä ymmärryksestä on nytkin hyötyä analysoitaessa alueeseen kytkeytyvää suurvaltakilpailua.

Suunta eteenpäin

Amiraali Kaskeala ei ole herrasmiehenä katkaissut päätoimittajan kysymystulvaa, vaikka ennalta arvioitu haastat-

teluaika on jo hyvän aikaa sitten käytetty. Lopuksi on hyvä suunnata katse meriupseerin uran alkuvaiheille. ”Avoin silmin, ilman ennakkoluuloja uusiin tehtäviin”, kuuluu amiraalin ohjaus, jos hän tänään pääsisi neuvomaan nuorta merikadetti Kaskealaa. ”Kokemusten kartuttaminen on aina jälkeenpäin tuntunut kannattavalta, vaikka meripalveluksesta maihin joutuminen oli joka kerta suuri pettymys”, monissa kansainvälisissäkin tyrskyissä marinoitu upseeri toteaa taaksepäin tähtäessään.

Amiraali Juhani Kaskealan terveiset kadeteille ja palveluksessa oleville kadettiupseereille Suomessa ja ympäri maailmaa ovat kannustavat: ”Teette työtä, jolla ON tarkoitus. Meillä on kaikki syyt vahvaan itsetuntoon. Hyvä koulutus, erinomainen puolustusjärjestelmä, oman kansan tuki ja kansainvälinen arvostus.”

Kaikki mielenkiintoinen loppuu aikanaan. On tullut aika päästää amiraali edelleen kiireisten arkiaskareiden pariin. Lyhyellä kävelymatkallemme Kaartin korttelin sisäpihan poikki vastaan tulee useampikin nykyinen puolustushallinnon palveluksessa oleva. Kaikki selvästi tunnistavat tutun hahmon ja ilahtunut sekä kunnioittava katse syttyy silmiin molemmin puolin. *Kylkirauta* kiittää amiraali Juhani Kaskealaa haastattelusta ja onnittelee vielä kerran taannoisen merkkipäivän johdosta! Jäämme mielenkiinnolla odottamaan lokakuussa julkaistavia muistelmia. Suotuisia tuulia purjeisiin myös jatkossa!

Kylkiraudan päätoimittaja haastateli amiraali Kaskealaa 24. elokuuta 2026. Kannanotot vastaavat haastattelujankohdan näkemyksiä, eivätkä siten huomioi kiivaasti muuttuvassa toimintaympäristössä mahdollisesti tuon ajankohdan jälkeen tapahtuneita merkittäviä muutoksia.

Informaatiovaikuttamista vastaan

TEKSTI: JUHA-ANTERO PUISTOLA

Tämän artikkelin innoittajina olivat lukuisat keskustelut, kokoukset ja julkiset raportit Ukrainan opeista informaationsodassa sekä kirja *Valheiden sota – Miten suurvallat muokkaavat todellisuutta*. Tarkoituksenani on pohtia, miten strategisella kommunikaatiolla voidaan vastata kirjassa esitettyihin Venäjän käyttämiin informaatiovaikuttamisen keinoihin. Lisäksi tarkastelen tekoälyn (AI) mahdollisuuksia strategisen kommunikaation tehostamisessa.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan on osoittanut, että moderni konflikti ei ole vain sotilaallinen vaan myös kognitiivinen. Tais-telua käydään alueista, resursseista ja vaikutusvallasta, mutta samalla myös siitä, miten tapahtumat ymmärretään, miten niistä puhutaan ja millainen todellisuuskäsitys yhteiskunnassa vallitsee. Tässä ympäristössä strateginen kommunikaatio ei ole viestinnän sivujuonne, vaan osa kansallista puolustusta.

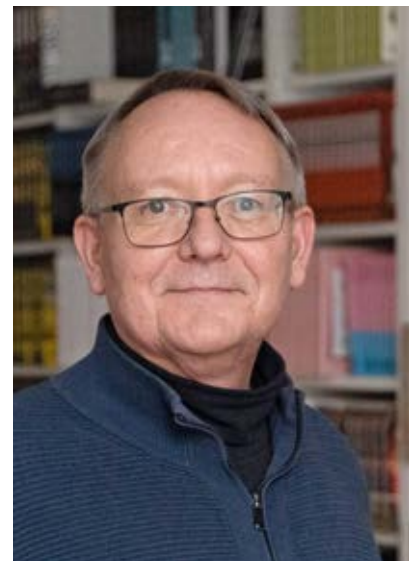
Strateginen kommunikaatio määritellään yleensä tavoitteelliseksi, suunnitelmalliseksi ja johdonmukaiseksi viestinnäksi, jolla vaikutetaan kohdeyleisöjen käsityksiin, päätöksiin ja käyttäytymiseen. Suomen näkökulmasta määritelmä kannattaa kuitenkin viedä hieman pidemmälle. Strateginen kommunikaatio on ennen kaikkea yhteiskunnan kyky suojata omaa toimintavapautaan informaatiotilassa. Sen tehtävä ei ole vain kertoa, mitä tapahtuu, vaan estää tilanne, jossa ulkopuolinen toimija alkaa määrittää suomalaisille, liittolaisille tai kansainväliselle yleisölle sitä, mikä on totta, mikä olennaista ja miten Suomen toimia pitäisi tulkita.

Strateginen kommunikaatio toimii siis kolmella tasolla yhtä aikaa. Ensinnäkin se on narratiivista työtä: Suomen

on pystyttävä kertomaan johdonmukaisesti, minkälainen maa se on, mitä se puolustaa ja miksi sen ratkaisut ovat oikeutettuja. Toiseksi se on operatiivinen kyky havaita, tulkita ja torjua vaikuttamiskampanjoita nopeasti. Kolmanneksi se on luottamuksen ylläpitoa: ilman kansalaisten, median, liittolaisten ja viranomaisten välistä luottamusta mikään yksittäinen viesti ei kanna pitkälle. Strateginen kommunikaatio ei siis ole pelkkää tiedottamista, vaan yhteisen todellisuuden viitekehyksen puolustamista.

Informaatiovaikuttamisen keinot

Venäjän informaatiovaikuttamisen yksi silmiinpistävä piirre on historian aseistaminen. Menneisyydestä tehdään väline nykyisten turvallisuuspoliittisten tavoitteiden tueksi. Suomea voidaan kehystää historiallisesti syylliseksi, revanssienkiseksi tai osaksi lännen Venäjä-vastaista projektia. Tavoitteena ei ole välttämättä vakuuttaa yleisöä yhdestä tulkinnasta, vaan murentaa Suomen moraalista asemaa ja tuottaa epävarmuutta siitä, miten Suomen historiaa ja nykyisiä ratkaisuja pitäisi arvioida. Tähän ei riitä jälkikäteen oikaisu. Strategisen kommunikaation

JUHA-ANTERO PUISTOLA

on kyettävä ennakoivaan historiapolustukseen: valmiisiin faktapohjaisiin taustoituksiin, kansainvälisesti ymmärrettäviin selityksiin ja asiantuntijaverkostoon, joka pystyy avaamaan, miksi jokin historiallinen väite nostetaan esiin juuri tietyllä hetkellä. Historian käyttö ei ole irrallinen muistipoliittinen kiista, vaan osa laajempaa vaikuttamiskampanjaa.

Toinen merkittävä mekanismi on pitkäkestoisten perusnarratiivien käyttö. Venäjän viestinnässä Suomi voidaan esittää Naton etuvartiona, lännen hyökkäysalustana tai osana Venäjän saartoa. Tällaiset kehykset eivät synny yhdessä uutiskierrossa eivätkä katoa yhdellä oikaisulla. Siksi niitä vastaan ei puolustauduta vain reaktiivisesti, vaan ylläpitämällä omaa johdonmukaista turvallisuuskertomusta. Suomen on kyettävä viestimään selkeästi, että sen ratkaisut

perustuvat oman turvallisuuden, alueellisen koskemattomuuden ja päätösvalan puolustamiseen – eivät osallistumiseen jonkun toisen hyökkäyspolitiikkaan. Jos oma kertomus on epäselvä tai ristiriitainen, vastustajan kertomus löytää helpommin tilaa.

Venäläisen informaatiovaikuttamisen tehokkuus perustuu myös valheiden valkopesuun. Täysin perätön väite voi lähteä liikkeelle marginaaliselta tililtä, siirtyä näennäisesti riippumattomiin kanaviin, päätyä mediaan ja lopulta virallisen viestinnän osaksi. Tällöin valhe ei enää näyttyä yksittäisenä propagandatemppuna vaan ”julkisessa keskustelussa liikkuvana väitteenä”. Strategisen kommunikaation tehtävä ei ole tässä tilanteessa vain todeta väitettä vääräksi, vaan tehdä näkyväksi sen rakentumisen logiikka: mistä väite lähti, miten se levisi, ketkä sitä vahvistivat ja mitä sillä tavoitellaan. Tämä on tärkeää siksi, että pelkkä oikaisu korjaa yhden väitteen, mutta valkopesun mekanismin avaaminen vahvistaa kykyä tunnistaa seuraava kampanja.

Samaa logiikkaa noudattaa peilitaktiikka. Kun Venäjää syytetään jostakin teosta, syytös käännetään nopeasti takaisin Ukrainaa, länttä tai muuta vastapuolta vastaan. Tavoitteena ei ole välttämättä saada omaa versiota täysin uskottavaksi, vaan hämärtää vastuunjakoa ja synnyttää vaikutelma, että kaikesta voidaan kertoa kaksi yhtä pätevää tarinaa. Strategisen kommunikaation vastatoimi ei tällöin voi olla vain uusi vastaväite. Ratkaisevaa on aikajärjestyksen puolustus: mitä tapahtui, missä järjestyksessä, mitä tiedetään varmasti ja mitä ei vielä tiedetä. Kun syy-seurausketju tehdään näkyväksi, peilitaktiikan liikkumatila kapenee. Samalla on tärkeää sanoa ääneen, että kyse on tunnetusta vaikuttamismallista, ei kahden tasavahvan tulokinnan neutraalista kilpailusta.

Venäjän toiminnassa näkyy myös uuttamisen logiikka. Kaikkia kampanjoita ei käynnistetä voittamaan yleisöä puolelleen. Usein riittää, että vastustaja pakotetaan käyttämään aikaa, huomiota ja uskottavuutta loputtomaan reagointiin. Informaatiotilassa tämä näkyy kohinaa, toistona, uusina syötteinä vanhojen tilalle ja jatkuvana painostuksena. Siksi strateginen kommunikaatio tarvitsee priorisointikykyä. Kaikkein ei voi eikä pidä vastata. Osa väitteistä on jätettävä kuitumaan, osa on oikaistava nopeasti ja osa on tunnistettava laajemmaksi nar-

ratiiviseksi operaatioksi, joka vaatii koko valtion tason vastetta. Tässä mielessä strateginen kommunikaatio on myös rytmihallintaa. Se määrittää, milloin reagoidaan, milloin odotetaan ja milloin vastustajan kehys pyritään rikkoamaan kokonaan toisella tarinalla.

Puolustustahdon murentaminen

Yksi informaatiovaikuttamisen vaikeimmista ulottuvuuksista on yhteiskunnallisten jakolinjojen hyödyntäminen. Venäjä ei välttämättä luo ristiriitoja itse, mutta se pyrkii vahvistamaan olemassa olevia jännitteitä: epäluottamusta viranomaisiin, alueellisia vastakkainasetteluja, maahanmuuttoon liittyviä pelkoja, taloudellista tyytymättömyyttä tai epävarmuutta liittolaissuhteista. Tässä strategisen kommunikaation tehtävä ei ole moralisoida kansalaisia tai leimata kaikkea kriittistä keskustelua vihamieliseksi vaikuttamiseksi. Olennaista on erottaa aito yhteiskunnallinen huoli siitä, milloin ulkopuolinen toimija alkaa vahvistaa ja ohjata sitä omiin tarkoituksiinsa. Jos tätä erottelua ei tehdä, strateginen kommunikaatio muuttuu helposti itse ongelman osaksi.

Sama pätee puolustustahdon ja liittolaissuhteiden murentamiseen. Vaikuttamisen tavoitteena voi olla kuva Suomesta yksin jäävänä, haavoittuvana ja lopulta turhaan taistelevana maana. Tällöin strategisen kommunikaation tehtävä ei ole tuottaa ylisanoja tai juhlapuheita, vaan ylläpitää uskottavaa kuvaa toimintakyvystä. Kansalaiset sietävät huonoja uutisia paremmin kuin epäselvyyttä. Siksi kriiseissä tärkeintä ei ole näyttää vahvalta, vaan osoittaa, että tilannetta johdetaan, liittolaissuhteet toimivat ja yhteiskunta kykenee tekemään päätöksiä myös paineen alla.

Venäjän keinovalikoimaan kuuluu myös oikeudellinen sodankäynti: näennäisjuridiset väitteet, tuomioistuinratkaisut ja syytökset, joilla pyritään antamaan propagandalle virallisen oikeudellisen muoto. Tällöin strateginen kommunikaatio ei voi olla vain viestintää, vaan sen on toimittava oikeudellisen valmistelun, diplomatian ja turvallisuuspolitiikan liimana. Vastaus on rakennettava samanaikaisesti kolmelle tasolle: juriidiseen, diplomaattiseen ja kansalaisille ymmärrettävään narratiiviseen tasoon. Muuten vaarana on, että outokin väite alkaa elää omaa elämäänsä vain siksi, että se näyttää viralliselta.

Kaikkien näiden keinojen yhteinen tavoite on kognitiivinen. Päämääränä ei ole yksi valhe tai yksittäinen poliittinen hyöty, vaan yhteiskunnallisen luottamuksen kuluttaminen. Kun ihmiset alkavat epäillä, että kaikki valehtelevat, mikään ei ole varmaa ja jokainen kriisi kätkee taakseen salatun motiivin, päätöksenteko hidastuu ja yhteinen todellisuuskäsitys rapautuu. Strategisen kommunikaation tärkein tehtävä on estää juuri tämä. Se suojaa ja rakentaa instituutioihin kohdistuvaa luottamusta, kansalaisten keskinäistä luottamusta ja yksilön kokemusta siitä, että hän kykenee ymmärtämään ympärillään tapahtuvaa eikä ole vain manipulaation kohde.

Ukrainan oppeja

Ukrainan kokemuksista nousee tässä suhteessa yksi merkittävä opetus. Strateginen kommunikaatio ei voi olla yhden viestintäyksikön tehtävä, vaan verkosto, jossa tiedustelu, teknologia, media, tutkimus, viranomaiset ja kansalaisten medialukutaito muodostavat yhteisen suojarakenteen. Suomessa tä-

Kuvat: pixabay.com. Kuvanmuokkaus Pasi Väättäinen.

mä tarkoittaa käytännössä sitä, että strateginen kommunikaatio on nähtävä yhtä paljon ennakkovaroitusjärjestelmänä kuin viestintäfunktiona. Sen on kyettävä havaitsemaan nousevat narratiivit ennen kuin niistä tulee ”julkista keskustelua”.

Tässä tekoäly tarjoaa merkittävän mahdollisuuden. AI ei ratkaise informaatiovaikuttamisen ongelmaa, mutta se voi muuttaa strategisen kommunikaation toimintalogiikkaa reaktiivisesta ennakkoivaksi. Sen keskeinen arvo on massan hallinnassa. Informaatioympäristö on niin laaja, että ihminen ei pysty yksin seuraamaan kaikkia kielialueita, alustoja, jakopiikkejä, bottiverkostoja ja narratiivisia muutoksia. Keinoäly voi tunnistaa poikkeavia kampanjoita, havaita vanhojen narratiivien uudelleenaktivoitumista, seurata saman väitteen leviämistä eri kielillä ja tuottaa päätöksentekijöille nopeasti päivittyviä tilannekuvia. Erityisen arvokasta on kyky nähdä narratiivin nousu ennen kuin se näkyy laajasti julkisessa keskustelussa.

sa. Aika on informaatiovaikuttamisessa ratkaiseva resurssi.

Tekoäly voi auttaa myös valheiden valkopesun, peilitaktiikan ja koordinoidun epäaidon toiminnan tunnistamisessa. Se pystyy vertaamaan uusia väitteitä aiempiin kampanjoihin, etsimään samankaltaisia rakenteita eri kanavista ja rakentamaan kartan siitä, mistä jokin väite on lähtenyt ja millä tavoin sitä vahvistetaan. Tällainen analyysi ei korvaa tiedustelua, tutkivaa journalismia tai poliittista harkintaa, mutta se voi antaa suomalaiselle strategiselle kommunikaatiolle aivan toisenlaisen havaintokyvyn kuin pelkkä manuaalinen seuranta.

Iso ei

Raja on silti pidettävä selvänä. Tekoäly ei saa muuttua automaattiseksi totuustuomariksi eikä kotimaisen viestinnän manipulaatiokoneeksi. Sen tehtävä on tunnistaa, luokitella ja priorisoida – ei päättää, mikä on hyväksytty tulkinta todellisuudesta. Lopullinen arvio kampanjan luonteesta

ja tarvittavista vastatoimista kuuluu ihmisille. Juuri luottamuksen näkökulmasta tämä on ratkaisevaa: strategisen kommunikaation tehtävä ei ole rakentaa kotimaista propagandaa, vaan suojata avointa yhteiskuntaa vihamieliseltä vaikuttamiselta.

Strategisen kommunikaation ydin voidaan lopulta tiivistää varsin yksinkertaisesti. Sen tehtävä ei ole voittaa jokainen väittely eikä hallita jokaista uutiskierrosta. Sen tehtävä on estää tilanne, jossa yhteiskunnan yhteinen todellisuus alkaa hajota valheiden, kohinan, epäilyn ja tarkoituksellisesti rakennettujen kehysten alle. Juuri siksi strateginen kommunikaatio ei ole puolustuksen lisäosa, vaan osa puolustusta itseään. Se suojaa päätöksentekoa, luottamusta ja puolustustahtoa – eli juuri niitä asioita, joita vastaan Venäjän informaatiovaikuttaminen viime kädessä kohdistuu.

Yleisesikuntakomentaja evp, erikoissuunnittelija Juha-Antero Puustola työskentelee Pääesikunnan operatiivisessa osastossa.

Generatiivinen tekoäly informaatioympäristössä

TEKSTI: PÄIVI TAMPERE

Generatiivinen tekoäly muokkaa strategisen viestinnän koko prosessia informaatioympäristön analyysistä suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Ensimmäinen iso muutos näkyy asiantuntijan työpöydällä: koneet lukevat, luokittelevat ja tiivistävät sisältöä nopeammin kuin ihminen ehtii. Toinen tapahtuu informaatioympäristössä itsessään: koneet tuottavat, kääntävät ja levittävät sisältöä, esiintyvät ihmisinä ja synnyttävät vaikutelmia yleisestä mielipiteestä tai tapahtumista, joita ei todellisuudessa ole olemassa.

Molemmat muutokset osuvat samaan kysymykseen: miten ylläpitää kykyä erottaa aito signaali keinotekoisesta ja missä määrin tekoälyyn voi luottaa asiantuntijan apurina. Ilman monipuolista analyysi-osaamista ja riittäviä resursseja oman toiminnan suunnittelu ja arviointi ei perustu tosiasioihin vaan virheellisiin heijastumiin.

Naton strategisen viestinnän osaamiskeskuksen (NATO StratCom COE) tuoreista raporteista piiryy kuva, joka on yhtä aikaa rohkaiseva ja huolestuttava: analyysikykyämme paranee generatiivisen tekoälyn kehityksen myötä, mutta epätasaisesti ja hitaammin kuin uhka kehittyy.

Pienet kielet ja mallien hienosäätö

Informaatioympäristön analyysi on se strategisen viestinnän vaihe, jossa tekoälyn hyöty on selvin. Osaamiskeskuksessa testattiin, miten kielimallit tunnistavat mielipiteitä ja suoriutuvat sentimenttianalyysistä englanniksi, liettuaaksi ja venäjäksi turvallisuuspoliittisesti herkissä aiheissa: Ukrainan sodassa,

suurvaltapoliitikassa sekä Yhdysvaltojen, Venäjän ja Kiinan suhteissa.

Tulos oli kaksijakoinen. Erot kielten välillä ovat selviä ja ennalta arvatavia: pienemmillä kielillä analyysi on karkeampaa. Mallien kohdennettu soveltaminen – hienosäätö ja hakuavusteinen generointi – kuitenkin parantaa tuloksia merkittävästi, ja pienempi hienosäädetty malli voi olla analyysityönsä hyödyllisempi kuin suuri yleismalli.

Suomen kielen kannalta johtopäätös on todennäköisesti samansuuntainen, sillä suomi on kokoluokaltaan lähellä latvian ja liettuan kieliä. Valmis kaupallinen työkalu ei tuota suomeksi sitä tarkkuutta, jonka se lupaa englanniksi, mutta ero on kurottavissa umpeen tietoisella investoinnilla. Kysymys ei ole siitä, käytetäänkö tekoälyä analyysissä, vaan siitä, kalibroidaanko se omalle kielelle vai luotetaanko työkaluun, jonka virhemarginaalia kukaan ei ole mitannut.

Roskapostiboteista keskustelukumppaneiksi

Toinen muutos on vakavampi. Keväällä 2026 julkaistu raportti *Beyond Spam Bots* kuvaa siirtymää, jossa verkon ma-

PÄIVI TAMPERE

nipulatiivinen toiminta on kehittynyt yksinkertaisesta bottiroskapostista kehittyneiksi tekoälypohjaisiksi operaatioiksi. Nämä järjestelmät ujuttautuvat osaksi orgaanista keskustelua matkimalla ihmisten tunnereaktioita ja ilmaisu tapoja.

Arviomme mukaan tällaisia järjestelmiä voi jo rakentaa kaupallisilla työkaluilla, ja suurin väärinkäytön riski liittyy muokattuihin avoimen lähdekoodin malleihin, joista turvarajoitukset on poistettu. Sääntely ja tekniset suojaukset eivät estä näin pitkälle automatisoitua toimintaa. Seurauksena on mahdollisuus laajamittaiseen manipulaatioon: valheellisen konsensuksen rakentamiseen ja demokraattisten prosessien horjuttamiseen.

Vuorovaikutusta rahalla

Manipulaation kaupallista saatavuutta on mitattu järjestelmällisesti jo pitkään. Osaamiskeskus on vuodesta 2019 lähtien toteuttanut vuosittaisen kokeen, jossa testataan sosiaalisen median alustojen kykyä havaita ja poistaa epäaitoa, kaupallisesti ostettua vuorovaikutusta (*engagement*). Alustojen omiin ilmoituksiin luottamisen sijaan tutkijat ostavat manipulaatiota markkinoilta ja mittaavat, mitä sille tapahtuu. Sisältö rajataan tarkoituksella ei-poliittiseksi, jolloin mitataan alustan teknistä havaitsemiskykyä eikä sen sisällöllisiä linjauksia. Koska asetelma toistetaan samanlaisena vuodesta toiseen, se tuottaa vertailukelpoista aikasarjaa puolustuksen tilasta.

Järjestyksessä kuudes koe tehtiin syys-marraskuussa 2025, ja se kattoi seitsemän alustaa: Facebookin, Instagramin, X:n, Tiktokin, YouTubea, VKontakten ja uutena Blueskyn. Rekisteröimme 28 epäaitoa tiliä, loimme niille 126 julkaisua ja ostimme niille näkyvyyttä kymmeneltä kaupalliselta palveluntarjoajalta. Koe maksoi 252 euroa. Tuloksena oli 17 553 kommenttia, 37 814 tykkäystä, 16 025 jakoa ja 27 653 katselukertaa – lähes 100 000 yksikköä epäaitoa vuorovaikutusta, jonka takana oli 30 011 yksiloitua epäaitoa tiliä. Toiminta on siis hyvin edullista.

Havaitsimme myös, että tekoäly on mahdollistanut tarkemman kohdentamisen ja ihmisen käyttäytymisen taitavamman imitoinnin. Valeprofiilit hakeutuvat tilien julkaisuihin, joilla on suuri yleisö, kuten toimittajat ja influencersit, ja sijoittavat kommenttinsa sinne, missä on jo aitoa orgaanista liikennettä. Automaattiset järjestelmät seuraavat nousevia teemoja ja tuottavat useilla kielillä lyhyitä, luonnolliselta kuulostavia viestejä, jotka osuvat alkuperäisen julkaisun sävyyn.

Esimerkkinä tästä käy syyskuussa 2025 venäläisen droonin tunkeutumisesta Puolan ilmatilaan seurannut verkko-keskustelu. Keskusteluun osallistuneissa profileista 22 prosenttia havaittiin epäaidoiksi tileiksi. Näiden tilien levittämät narratiivit jakautuivat kolmeen: vastuun siirtäminen pois Venäjältä, luottamuksen horjuttaminen Puolan johtoa kohtaan ja tapauksen vakavuuden vähättely. Profiilit käyttivät tekoälyllä tuotettuja kuvia, uskottavia paikallisia nimeämiskäytäntöjä ja ammattimaisen näköisiä media-persoonia näyttääkseen aidoilta. Käyttäytymisessä näkyi koordinoitu ajoitus,

tyylillinen vaihtelu sekä monikielinen, kontekstiin sopiva vuorovaikutus, jota tuki tekoälypohjainen tekstintuotanto.

Tästä seuraa haaste puolustuksellisille toimille: painopisteen olisi siirryttävä yksittäisten viestien torjunnasta järjestelmätason torjuntaan. Sisällön poistaminen on taktinen reaktio strategiseen ongelmaan, sillä vastustajan päämääränä ei ole yksittäisen valheen juurruttaminen vaan informaatioympäristön infrastruktuurin ja tilanneymmärryksen rapauttaminen. Käytännössä tämä tarkoittaa alustojen välisen koordinaation havaitsemista – ajoituksen, sävyn ja tilien välisen dynamiikan tunnistamista – sekä jatkuvaa seurantaan siitä, miten narratiivit kehittyvät ja missä ne tunkeutuvat aitoihin keskusteluihin.

Tärkeää on myös ymmärtää, miten manipulaatiopalvelujen markkinat toimivat. Kryptomaksujen infrastruktuuri mahdollistaa suuren mittakaavan toiminnan ilman kunnon valvontaa, joten yhteistyö rahanpesun selvittelykeskusten ja virtuaalivaluutan palveluntarjoajien kanssa olisi strateginen keino rajoittaa toimijoiden toimintakykyä.

Vaikutukset strategiselle viestinnälle

Näistä muutoksista seuraa strategisen viestinnän suunnitteluun ja arviointiin kolme ongelmaa, jotka eivät katoa sillä, että yksittäinen kampanja paljastetaan. Yhteiskunnan toimintakyvyn kannalta olennaisin vaikutus ei synny yksittäisen valheen levittämisestä vaan yleistyvästä epävarmuudesta.

Tästä seuraa julkishallinnolle epäsymmetrinen asetelma: vastustaja hyötyy epävarmuudesta, mutta viranomaisen toiminnan vaikuttavuus perustuu taas luottamukseen. Sama tekoälytyökalu tuottaa vastapuolelle enemmän hyötyä kuin puolustajalle, jos puolustaja käyttää sitä samalla tavalla. Julkisen sektorin kannattaakin kertoa tarkkaan, miten tekoälyä omassa työssä käytetään, millaista materiaalia sillä tuotetaan ja toisaalta se, miten tunnistaa aito viranomaistili tai -viesti, jos liikkeellä on paljon aidolta näyttävää materiaalia. Pohdinnan paikka on myös siinä, miten viranomais-sisällöstä luodaan houkutteleva kieli-mallien algoritmeille, jotta ne käyttäisivät vastauksissaan lähteinään viranomaisten faktoja, eivät mielipiteitä tai suoranaista propagandaa.

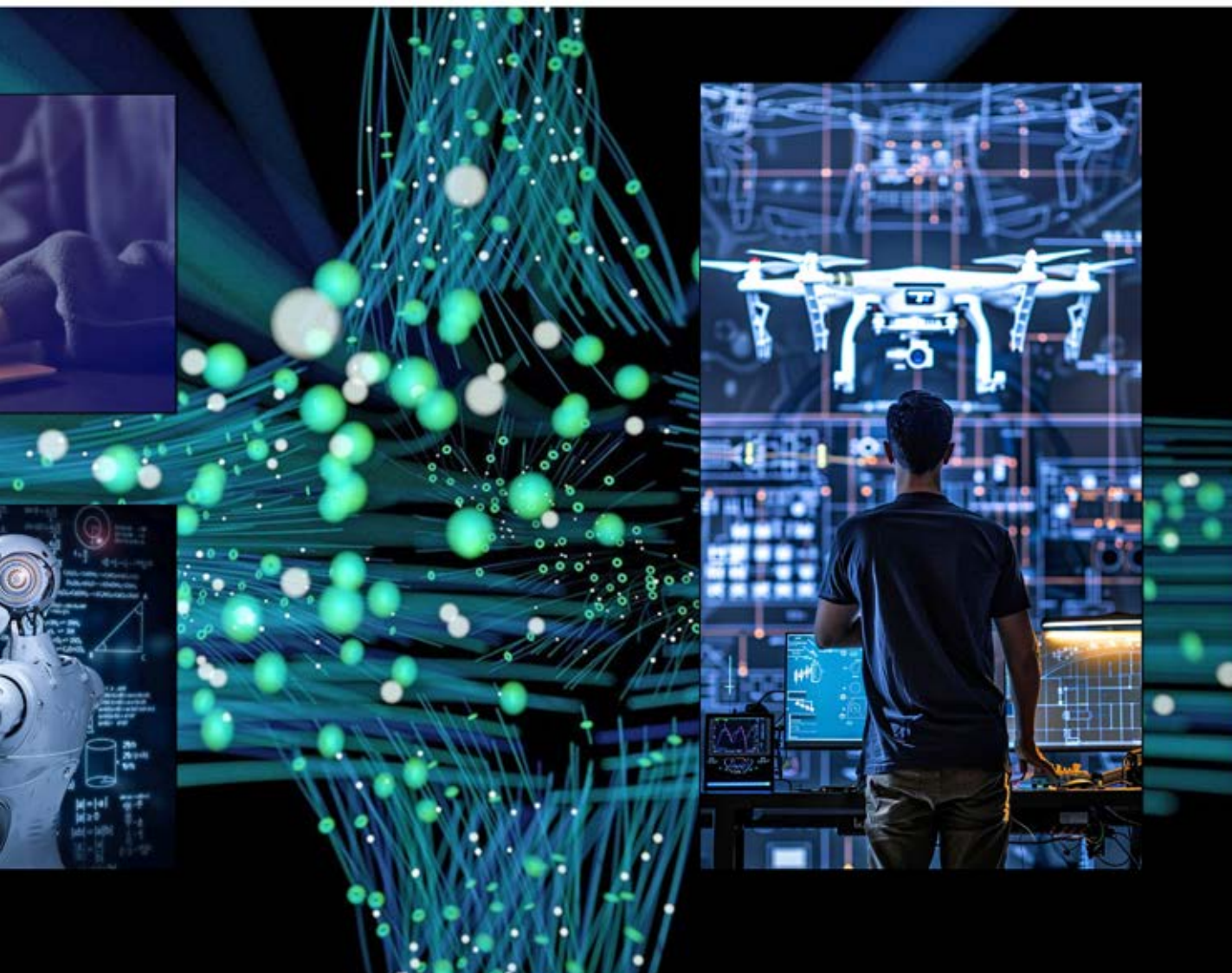
Kolmas ongelma koskee tapaa, jolla tekoälyä lähestytään. Valtaosa orga-

nisaatioista käyttää sitä taktisesti, tehostamaan sitä mitä ihmiset jo tekevät, sen sijaan että organisaatio kysyisi itseltään, miten teknologia muuttaa toimintaympäristöä ja sen mukana itse tehtävää. Analyysin nopeuttaminen ei auta, jos analysoitava ympäristö on muuttunut sellaiseksi, ettei siitä voi enää päätellä yleisöjen todellisia mielipiteitä.

Informaatioympäristö tulevaisuudessa

Osaamiskeskuksen *NextGen Information Environment* -hanke kokosi tutkijoita, virkamiehiä ja yritysten edustajia Cambridgeen, Oxfordiin ja Riikaan arvioimaan, miten generatiivinen tekoäly muuttaa ihmisten suhdetta informaatioon ja mitä ennusmerkkejä kannattaisi seurata. Jos nykyinen kehityskulku jatkuu, muutos ei jää työkalujen ta-

Kuvat: pixabay.com ja istockphoto.com. Kuvamuokaus Pasi Väättäinen.

solle, vaan se läpäisee koko yhteiskunnan infrastruktuuritason muutoksena.

Yhteiskunta onkin siirtymässä aikaan, jossa näkeminen tai kuuleminen ei ole enää tae oikeasta havainnosta ja jossa fakthan ja fiktion raja hämärtyy tavalla, joka palvelee demokratioiden horjuttajia. Sosiaalinen media voi nykymuodossaan väistyä, ja tilalle voivat tulla immersii-viset ympäristöt, joissa tekoälyavattaret räätälöivät kokemuksen käyttäjän mieltymysten ja tunnetilan mukaan. Henkilökohtaiset agentit eivät kuratoi enää pelkkää tietoa vaan kokemuksia ja kertomuksia, joiden kautta ihminen ymmärtää omaa identiteettiään ja ympäristöään.

Mikrokohtentaminen voi kehittyä hyperpersonoinniksi, jolloin yhteisen keskustelun tilalle tulevat rinnakkaiset, yksilölliset todellisuudet. Pääsy varmennettuun laatu tietoon voi samalla alkaa

riippua maksukyvyystä, jolloin todellisuuskäsitysten eriytyminen kytkeytyy myös taloudellisiin resursseihin ja voimavaroihin.

Vaikeammin havaittava seuraus koskee itse analyysiä. Avoin lähdekoodin mallien turmeleminen syöttämällä niiden opetuskierroksiin tarkoituksella virheellistä dataa yleistyy arvion mukaan ja voi muodostua manipulointikentän olennaiseksi osa-alueeksi: vastustaja tuottaa sisältöä, joka on suunniteltu kielimallien luettavaksi eikä ihmisten vakuuttamiseksi. Pienimuotoisesta kielimallien manipuloinnista on nähty jo viitteitä.

Yksikään näistä muutoksista ei edellytä strategisen viestinnän perusteiden tarkastelua uudelleen. Muutokset kuitenkin siirtävät painopistettä: 1) analyysissä työkalujen kalibrointiin omalle kielelle ja omaan kontekstiin sopivaksi, 2) ma-

nipulointiin vastaamisessa yksittäisten viestien sijaan ekosysteemin ymmärtämiseen ja sen toimintaedellytysten pienentämiseen ja 3) omassa viestinnässä julkilausuttuihin rajoihin sille, missä tekoälyä käytetään ja missä ei, sekä 4) muutosten avaamiseen kansalaisille.

Osaamiskeskuksen kokeet osoittavat, että ilmiöt ovat mitattavissa. Manipulaation hinta, alustojen havaitsemiskyky ja kielimallien tarkkuus eri kielillä ovat faktoja, jotka voi selvittää ja joita voi seurata vuodesta toiseen. Informaatioympäristö muuttuu nopeasti, mutta muutosta ei tarvitse arvailla.

Filosofian tohtori Päivi Tampere työskentelee sektorijohtajana Naton strategisen viestinnän osaamiskeskuksessa Riiaassa Latviassa.

Taistelu informaatiosta

TEKSTI: TEEMU SARESSALO

Informaatio ohjaa lähes kaikkea ihmisen toimintaa. Käytämme informaatiota jatkuvasti tehdessämme pieniä ja suuria päätöksiä. Informaatiota ei välitetä koskaan täysin irrallaan tavoitteista ja tarkoituksista. Jokainen viesti syntyy tilannesidonnaisesti, jonkin toimijan tuottamana ja jollekin yleisölle suunnattuna.

Yritykset vaikuttavat kuluttajien valintoihin rakentamalla mielikuvia tuotteidensa paremmuudesta. Poliitikot pyrkivät vakuuttamaan kansalaisia tavoitteidensa oikeutuksesta. Viranomaiset pyrkivät lisäämään ymmärrystä ja ohjaamaan toimintaa esimerkiksi kriisitilanteissa. Samalla tavalla konfliktien osapuolet yrittävät vaikuttaa siihen, miten ihmiset ymmärtävät tapahtumia ja millaisia päätöksiä he tekevät.

Fyysinen taistelukenttä on vain yksi vaikuttamisen ympäristö nykykonfliktissa. Sen rinnalle on noussut kamppailu informaatiosta, merkityksistä ja ihmisten käsityksistä. Sotilaallinen menestys ei yksin ratkaise konfliktin lopputulosta, jos vastapuoli onnistuu vaikuttamaan tapahtumien tulkintaan ja yleisön tilaneymmärrykseen.

Informaatiovaikuttaminen on tavoitteellista toimintaa, jolla vaikutetaan ihmisten käsityksiin, päätöksiin tai käyttäytymiseen. Vaikuttamisen tavoitteena ei ole aina saada kohdeyleisö uskomaan tiettyä yksittäistä väitettä. Usein tavoitteena on laajempi muutos: luottamuksen vahvistaminen tai heikentäminen, päätöksenteon ohjaaminen tai toimintaympäristön muuttaminen itselle edulliseksi.

Vaikuttaminen itsessään ei ole kielteinen ilmiö – kaikkeen viestintään liittyy pyrkimys saada vastaanottaja ymmärtämään asia tietyllä tavalla. Ongelmalliseksi toiminta muuttuu, kun tavoitteena on harhaanjohtaminen, yhteiskunnalli-

sen epävarmuuden lisääminen tai päätöksenteon häiritseminen.

Strateginen viestintä

Strateginen viestintä tarkoittaa tavoitteellista viestinnän ja toiminnan yhdistämistä. Se ei ole pelkästään tiedon välittämistä, vaan pyrkimystä vaikuttaa siihen, miten kohdeyleisöt ymmärtävät tilanteen ja miten ne toimivat.

Nykyisessä turvallisuusympäristössä strateginen viestintä ei ole erillinen toiminto, vaan osa laajempaa tavoitteellista toimintaa. Se yhdistää eri vaikuttamisen keinot yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Valtioiden käytössä on useita vaikuttamisen välineitä: diplomatia, informaatio, sotilaallinen voima, taloudelliset keinot, lainsäädäntö ja tiedustelu. Strategisella viestinnällä varmistetaan, että nämä muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden.

Yksi sosiaalisen median aikakauden merkittävimmistä muutoksista on tiedonvälityksen nopeutuminen. Yksittäinen kuva, video tai viesti voi saavuttaa maailmanlaajuisen yleisön hetkessä. Ihmiset eivät ole enää passiivisia tiedon kuluttajia, vaan aktiivisia toimijoita, jotka jakavat, kommentoivat ja muokkaavat sisältöjä. Samalla informaatio irtoaa helposti alkuperäisestä yhteydestään, jolloin sen tulkintaan vaikuttavat yhä enemmän tunteet, ennakkokäsitykset ja erilaiset narratiivit. Tämä erottaa strategisen viestinnän tavallisesta tiedottami-

TEEMU SARESSALO

sesta. Tavoitteena ei ole vain jakaa tietoa, vaan rakentaa ymmärrystä, luottamusta ja hyväksyntää.

Narratiivit merkityksen rakentajina

Narratiivi on kertomus, jonka avulla tapahtumia ja toimintaa selitetään. Ihmiset eivät tulkitse maailmaa pelkien irrallisten faktojen perusteella vaan muodostavat kokonaisuuksia, joissa tapahtumilla on syitä, seurauksia ja merkityksiä. Narratiivi vastaa kysymyksiin: keitä olemme, mitä tavoittelemme, miksi toimimme ja millainen tulevaisuus halutaan rakentaa. Narratiivit toimivat tässä kokonaisuudessa yhdistävänä tekijänä. Ne tarjoavat kehyksen, jonka avulla toiminta voidaan ymmärtää ja perustella eri yleisöille.

Konflikteissa eri osapuolet pyrkivät rakentamaan toisistaan poikkeavia narratiiveja samoista tapahtumista. Kyse

ei ole vain yksittäisten viestien kilpailusta, vaan kokonaisista tulkintakehyksistä, joiden kautta ihmiset ymmärtävät tapahtumia.

Strategisessa viestinnässä narratiivi muodostaa perustan, jolle rakentuvat teemat ja yksittäiset viestit. Teemat tarkentavat laajempaa kertomusta, ja viestit välittävät sen eri yleisöille sopivassa muodossa. Viesti ei tarkoita vain kirjoitettua tekstiä tai puhetta, vaan myös tekoja, symboleja, kuvia ja toimintaa.

Tämän vuoksi strateginen viestintä ei voi perustua pelkästään siihen, mitä sanotaan. Sanat ja teot on saatava vastaamaan toisiaan. Jos organisaation viestintä ja toiminta ovat ristiriidassa, uskotavuus heikkenee nopeasti.

Vaikuttaminen informaatioympäristössä

Informaatiovaikuttamista ei voi ymmärtää tarkastelematta ympäristöä, jossa informaatio liikkuu. Tätä ympäristöä kutsutaan informaatioympäristöksi. Se muodostuu kokonaisuudesta, jossa ihmiset, organisaatiot ja tekniset järjestelmät tuottavat, käsittelevät, välittävät ja käyttävät informaatiota. Informaatioympäristö voidaan jakaa kolmeen toistensa kanssa jatkuvassa vuorovaikutuksessa olevaan ulottuvuuteen. Vaikuttamisen todellinen tavoite ei ole itse informaatio, vaan tiedon aiheuttama vaikutus ihmisen ajatteluun ja käyttäytymiseen. Viesti voi onnistua vain, jos vastaanottaja tulkitsee sen tavalla, joka johtaa tavoiteltuun vaikutukseen.

Fyysinen ulottuvuus muodostuu niistä rakenteista ja järjestelmistä, jotka mahdollistavat informaation liikkumisen. Näitä ovat esimerkiksi tietoverkot, palvelimet, viestintäjärjestelmät, päätelaitteet ja muu tekninen infrastruktuuri. Ilman fyysisistä perustaa ei olisi mahdollista välittää informaatiota nykyisessä nopeudessa ja laajuudessa.

Informatiivinen ulottuvuus sisältää itse tiedon: viestit, kuvat, videot, uutiset, raportit ja kertomukset. Tässä ympäristössä liikkuvat rinnakkain luotettava tieto, virheet, väärinymmärrykset sekä tarkoituksellisesti tuotettu harhaanjohtava sisältö.

Kolmas ja lopulta ratkaisevin ulottuvuus on kognitiivinen. Se käsittää ihmisten ajattelun, havainnot, tunteet, arvot ja ne prosessit, joiden kautta informaatio muuttuu tiedoksi ja edelleen ymmärrykseksi ja toiminnaksi.

Kohdeyleisön ymmärtäminen

Kaikki informaatiovaikuttaminen kohdistuu johonkin yleisöön. Kohdeyleisön ymmärtäminen on onnistuneen vaikuttamisen perusedellytys, koska eri ihmiset ja ryhmät reagoivat samaan viestiin eri tavoin.

Kohdeyleisöjä voidaan tarkastella esimerkiksi sen mukaan, miten merkittävästi niiden toiminta vaikuttaa tavoitteiden saavuttamiseen. Osa yleisöistä seuraa tapahtumia ja muodostaa mielipiteitä, osa pystyy vaikuttamaan päätöksentekoon ja osa tekee itse ratkaisevia päätöksiä. Tämän vuoksi sama viesti ei välttämättä sovellu kaikille. Vaikuttamisen onnistuminen edellyttää ymmärrystä siitä, miten kohdeyleisö ajattelee. Ilman tätä ymmärrystä viestintä jää helposti tehottomaksi.

Kognitiivinen resilienssi

Informaatioympäristön ulottuvuudesta kognitiivinen on ratkaisevin. Fyysisiä järjestelmiä voidaan suojata ja teknisiä ratkaisuja kehittää, mutta päätökset tehdään aina ihmisten ajattelussa saatavilla olevan informaation perusteella. Kognitiiviseen ulottuvuuteen vaikuttavat esimerkiksi ihmisten kokemukset, tunteet, arvot, kulttuuri ja maailmankuva. Tehokas vaikuttaminen ei välttämättä perustu väärään tietoon. Joskus riittää epävarmuuden lisääminen. Jos ihmiset alkavat epäillä kaikkea tietoa menettäen luottamuksensa instituutioihin tai lähteisiin, päätöksenteko vaikeutuu.

Jos informaatiovaikuttamisen tavoitteena on muuttaa ihmisten käsityksiä ja toimintaa, sen torjumisen tärkein tekijä on ihmisten kyky arvioida ja käsitellä informaatiota. Tätä kykyä voidaan kutsua kognitiiviseksi resilienssiksi eli tiedolliseksi ja henkiseksi kestävyudeksi. Se tarkoittaa yhteiskunnan ja yksilöiden kykyä säilyttää toimintakykynsä tilanteissa, joissa tietoa on paljon ja se voi olla ristiriitaista tai tarkoituksellisesti vääristeltyä.

Resilienssi ei tarkoita täydellistä suojaa harhaanjohtavalta informaatiolta, koska se ei ole mahdollista. Tavoitteena on rakentaa sellainen yhteiskunta ja toimintakulttuuri, jossa yksittäiset vaikuttamisyritykset eivät johda laajoihin muutoksiin ihmisten käyttäytymisessä tai päätöksenteossa.

Kognitiivisen ulottuvuuden suojaaminen on haastavaa, koska kyse ei ole vain teknisestä ongelmasta. Tietoverkko-

ja voidaan suojata, järjestelmiä voidaan varmistaa ja haitallista sisältöä voidaan tunnistaa, mutta lopulliset päätökset tehdään aina ihmisten mielisä. Siksi informaatiovaikuttamisen torjunta edellyttää teknisten ratkaisujen lisäksi koulutusta, medialukutaitoa, kriittistä ajattelua ja yhteiskunnallista luottamusta. Viranomaisten strategisessa viestinnässä korostetaan nykyisin toimintaympäristön ymmärtämistä, avointa ja oikea-aikaista viestintää sekä luottamuksen merkitystä yhteiskunnan kestävyuden perustana.

Suojaamisen tasot

Informaatioympäristöä tulee kyetä suojaamaan kaikissa ulottuvuuksissa eikä niitä voida erottaa toisistaan. Fyysisellä tasolla suojataan niitä rakenteita, joiden avulla informaatio liikkuu. Tähän kuuluvat esimerkiksi tietojärjestelmien turvallisuus, viestintäverkkojen toimintavarmuus ja teknisten järjestelmien suojaaminen. Ilman toimivaa infrastruktuuria yhteiskunnan normaali tiedonkulku häiriintyy.

Informatiivisella tasolla keskeisiä ovat tiedon laatu, saatavuus ja luotettavuus. Tähän kuuluvat esimerkiksi kyky tunnistaa väärä tieto, ymmärtää tiedon alkuperä ja arvioida eri lähteiden luotettavuus. Nykyisessä ympäristössä ongelmana ei yleensä ole informaation puute, vaan sen valtava määrä.

Kognitiivisella tasolla ratkaisevaa on ihmisten valmius arvioida tietoa ja tehdä päätöksiä epävarmuudessa. Tämä perustuu koulutukseen, yleissivistykseen, medialukutaitoon ja luottamukseen yhteiskunnan toimijoita kohtaan.

Luottamus on strateginen voimavara

Informaatiovaikuttamisen yksi keskeisin tavoite on luottamuksen horjuttaminen. Yhteiskunta, jossa ihmiset eivät luota viranomaisiin, mediaan, asiantuntijoihin tai toisiinsa, on altis ulkoiselle vaikuttamiselle. Luottamusta ei rakenneta kriisin hetkellä, vaan se syntyy pitkäjänteisesti avoimesta toiminnasta, johdonmukaisesta viestinnästä ja siitä, että sanat ja teot vastaavat toisiaan.

Tämä koskee erityisesti julkisia organisaatioita ja turvallisuustoimijoita. Strateginen viestintä ei voi olla pelkkää maineenhallintaa tai yksittäisten viestien tuottamista. Sen on perustuttava todelliseen toimintaan ja yhteiseen ymmärryk-

Kuvat: pixabay.com. Kuvanmuokaus Pasi Väättänen.

seen tavoitteista. Jos organisaation toiminta ja viestintä ovat ristiriidassa, vastapuolen on helpompi hyödyntää ristiriitaisuuksia omassa vaikuttamisessaan.

Tulevaisuuden informaatioympäristö

Digitaalinen kehitys on muuttanut perusteellisesti tiedon leviämisen nopeutta ja laajuutta. Aikaisemmin tiedonvälitys kulki pääasiassa perinteisten tiedotusvälineiden ja virallisten kanavien kautta. Nykyään lähes jokainen ihminen voi toimia tiedon tuottajana ja levittäjänä. Sosiaalisen median, tekoälyn ja uusien viestintäteknologioiden kehitys lisää sekä mahdollisuuksia että riskejä. Samalla aidon ja keinotekoisesti tuotetun sisällön erottaminen vaikeutuu.

Tulevaisuudessa informaatiovaikutuksen haaste ei ole vain tiedon määrä, vaan myös kysymys siitä, miten ihmiset voivat säilyttää luottamuksensa tietoon muuttuvassa ympäristössä. Älypuhelin ja internet-yhteys mahdollistavat tapahtumien välittämisen lähes reaaliajassa

suoraan tapahtumapaikalta. Samalla informaatio voi levitä ilman journalistista arviointia, taustoitusta tai asiayhteyttä. Tekoäly, automaattinen sisällöntuotanto ja synteettinen media mahdollistavat yhä uskottavampien sisältöjen tuottamisen.

Kehitys on muuttanut myös konfliktien luonnetta. Yksittäinen tapahtuma voi vaikuttaa nopeasti kansainväliseen mielipiteeseen ja poliittiseen päätöksentekoon. Paikallinen tapahtuma voi muuttua maailmanlaajuiseksi keskusteluksi muutamassa tunnissa.

Informaatiovaikuttaminen koskettaa kaikkia

Informaatiovaikuttaminen ei ole vain sotilaallinen tai valtiollinen ilmiö. Se on osa jokapäiväistä informaatioympäristöä, jossa kaikki ihmiset toimivat. Nykyaikaisissa konflikteissa ei taistella vain alueista, resursseista tai fyysisestä vaikutusvallasta. Taistellaan myös ihmisten ymmärryksestä, luottamuksesta ja tahdosta.

Jokainen vastaanotettu, jaettu ja kommentoitu viesti vaikuttaa siihen, mil-

laiseksi yhteinen käsityksemme maailmasta muodostuu. Siksi informaatiovaikuttamiselta suojautuminen ei tarkoita epäluottamusta kaikkea tietoa kohtaan, vaan parempaa ymmärrystä siitä, miten tieto toimii ja miten siihen voidaan vaikuttaa.

Fyysisellä voimalla voidaan edelleen voittaa taisteluita, mutta yhä useammin konfliktien lopputulokseen vaikuttaa se, kuka kykenee rakentamaan uskottavimman kuvan todellisuudesta ja säilyttämään ihmisten luottamuksen.

Yleisesikuntaeverstiluutnantti, sotatieteiden tohtori Teemu Saressalo palvelee Pääesikunnan viestintäosastossa apulaisosastopäällikkönä ja on väitellyt tohtoriksi informaatiovaikuttamisesta ja strategisesta viestinnästä.

Sotilasstrategisen tason päätöksenteko Suomessa

TEKSTI: TAPANI MONTONEN

Suomen sotilasstrategisen tason päätöksenteko näyttäytyy ulospäin vaikeasti hahmotettavana kokonaisuutena. Haastatteluihin ja laajaan taustamateriaaliin perustuva tutkimus osoittaa, että päätöksenteko on monikerroksinen kokonaisuus, jossa virallinen suunnittelu, byrokraattiset rakenteet ja epäviralliset vaikutuskanavat limittyvät toisiinsa. Samalla resurssien niukkuus pakottaa priorisointeihin ja ohjaa keskeisiä valintoja.

Suomalaiseen sotilasstrategisen tason päätöksentekoon liittyvää tutkimusta on vähän. Kansallisen käsitteistön kehittymättömyydestä johtuen on ollut hankala hahmottaa, mitä sotilasstrategia-termillä ylipäänsä suomalaisessa kontekstissa tarkoitetaan. Artikkelissa käsiteltävän diplomityön keskeisenä tavoitteena olikin päätöksenteon käytännön ymmärtämisen lisäksi käsitteistön kirkastaminen. Sotilasstrategialla tarkoitetaan ylipäällikön hyväksymää ajatusta asevoiman käytöstä. Sotilasstrategia ei ole julkinen asiakirja. Sotilasstrategisena päätöksentekotasona taas käsitellään tasavallan presidentti ylipäällikkönä, puolustusministeriö, valtioneuvosto ja Pääesikunta niiden käsitellessä Puolustusvoimien tavoitteita, resursseja ja reunaehdoja.

Tutkimuksen tapausesimerkkeinä käytettiin viime vuosikymmenten merkittävimpiä kansallisten asevoimien kehittämiseen ja kansainväliseen yhteistyöhön liittyviä päätöksiä. Laajaan taustamateriaaliin ja asiantuntijahaastatteluihin pohjaavan työn vähemmän yllättävänä johtopäätöksenä on, että päätökset syntyvät pääosin virallisissa rakenteissa. Var-

sinkin päätösten taustatyö ja ideointi sisältävät kuitenkin usein epävirallisempia ryhmiä ja toimintamalleja.

Päätöksentekoa yhteistyössä

Päätöksentekomalleja on lukemattomia. Puolustusvoimien kaltaisessa linjaesikuntaorganisaatiossa päätökset tehdään useimmiten tilanteenarvioinnin ja vaihtoehtojen määrittämisen kautta. Tämän jälkeen analyysin perusteella päätetään asetetut tavoitteet parhaiten saavuttava vaihtoehto, joka jalostuu tarkemmaksi suunnitelmaksi. Puolustusvoimien vakiintuneet prosessit kuhunkin vaiheeseen toimivat runkona, mutta päätöksiin sisältyy paljon soveltamisen paikkoja, joissa prosessia voidaan oikoa. Edellä mainittu tilanteenarviointi on jatkuvaa ja se tehdään korkeilla turvaluokilla, vain pienen piirin saadessa kokonaiskuvan. Usein virallisten ulostulojen aika on, kun tehty päätös on jo jalostunut toimintasuunnitelmaksi.

Tehtävään määräys pätevoittää -sannon kantaa myös ylimmässä johdossa. Virkansa ja tehtäväkuvauksensa mukaisesti vastuussa olevat henkilöt teke-

TAPANI MONTONEN

vät viralliset päätökset. Puolustusvoimain komentaja kantaa viime kädessä vastuun. Säännölliset johtoryhmä- ja koordinaatiokokoukset mahdollistavat asioiden käsittelyn valmistelun pohjalta säännöllisesti. Linjaukset ja päätökset tehdään niille tarkoitetuissa tilaisuuksissa. Esimerkiksi ylimmän johdon strategiapalaveri (YJSP) on ollut keskustelufoorumi, jossa asioista on voitu avoimesti ja syvällisesti keskustella ennen niiden avaamista laajemmille yleisöille – palaveri ei kuitenkaan ole päätöksentekoa varten. Usein polttavista asioista keskustellaan kuitenkin myös epävirallisemmissa kokoonpanoissa, virallisten kokousten painottuessa sääntömääräisiin asioihin.

Upseerien tiivis urakierto on rikkaus. Korkeimmissa viroissa palvelevilla henkilöillä on uran loppupuolella erittäin laaja kokemus ja näkemys Suomen puolustusjärjestelmän eri osaluilta. Toisaalta henkilöiden nopea vaihtuvuus voi aiheuttaa ongelmia pidempien päätösprosessien omistajuuden kannalta. Tehtäväkierto auttaa verkostoitumaan laajasti, ja jopa Kaartin korttelin fyysinen rakenne edesauttaa välitöiden yhteyksien muodostamista niin Puolustusvoimien kuin laajemmin puolustushallinnon johdon sisällä.

Suurempiin kokonaisuuksiin voidaan asettaa projektiluontoisesti työ- tai ohjausryhmän johtaja. Tällöin keskeistä on, että sopivan kokemuksen, arvovallan, määrätietoisuuden ja luottamus pääoman omaava henkilö on käytettävissä tehtävään. Ulkopuolisten ohjausmekanismien asettaminen aiheuttaa usein kitkaa ja koordinoitavuusvaikeuksia linjaorganisaatioon nähden. Perustilanteen totutut vastuut muuttuvat. Riittävä mandaatti ylimmästä johdosta ja projektijohdon arvovallalta luovat edellytyksiä organisaation ulkopuolisten ohjauselinien toiminnalle.

Kansainvälinen ulottuvuus

Päätöksiä ei myöskään tehdä tyhjiössä, vaan ne useimmiten vaativat aktiivista yhteydenpitoa kansallisiin ja kansainvälisiin kumppaneihin. Kansainvälinen puolustusyhteistyö on mittava verkosto suhteita, joita ilman Suomen merkittävimpiä hankintoja ja kumppanuuksia ei voitaisi toteuttaa. JASSM-ohjuksien (*Joint Air-to-Surface Standoff Missile*) myyntiluvat Yhdysvalloista, Ruotsin kanssa yhtä matkaa liittyminen JEF-yhteistyöhön (*Joint Expeditionary Force*) ja Natoon sekä HX-hankintaan liittyvät erityispiirteet ovat kaikki tulosta vuosien ja vuosikymmenten määrätietoisesta suhteiden rakentamisesta ja ylläpitämisestä. Esimerkiksi JASSM-myyntilupaa Hornetien ilmas- ta maahan -kyvyn mahdollistamiseksi pyydettiin Yhdysvalloista ensimmäistä kertaa vuonna 2004. Hankintapäätökset ja myyntilupa saatiin lopulta tiiviin yhteydenpidon ja luottamuksen rakentumisen kautta vuonna 2012. Suomen liittyminen Natoon vuonna 2022 tehdyn päätöksen jälkeen sujui sotilaallisesta näkökulmasta suunnitelman mukaan, koska sen mahdollistavia yhteistyötä ja suhteita oli vaalittu ja syvennetty jo vuosien ajan.

Vaikuttaminen poliittiseen ohjaukseen

Sotilasstrateginen taso toimii väistämättä Puolustusvoimien ja poliittisen päätöksenteon rajapinnassa. Sotilasstrategian teoria erittelee usein asevoimien toimintamallit ja resurssit suhteessa poliittisesti asetettuihin tavoitteisiin. Päätöksillä tulee siis olla poliittinen hyväksyntä. Usein niillä on myös merkittäviä talous- ja ulkopoliittisia vaikutuksia. Vuoropuhelun on oltava jatkuvaa. Ajoin tarve suuremmalle päätökselle voi olla poliittinen, kuten vaikkapa puolustusyhteistyön aloitteissa. Puolustusvoimien sotilaallinen neuvo oli puoltava niin JEF-yhteistyön kuin

Natonkin suhteen. Puolustusvoimat ei halua profiloitua vaikuttajana poliittisissa päätöksissä. Nato-kevään 2022 aikana Puolustusvoimien johdossa tehtiin liittymisen eteen valmisteluja. Mediasa piti kuitenkin olla kieli keskellä suuta, jottei ajatella Puolustusvoimien ajavan Suomea Natoon. Päätöksen tuli olla poliittinen, eikä mediasta saa nousta yllätyksiä poliittiselle tasolle.

Suurissa hankinnoissa puolestaan voi olla niin, että Puolustusvoimien suunnasta lobataan aktiivisesti tarvetta hankinnalle, jotta saavutetaan riittävä taloudellinen panostus. Päätös on tässäkin tuki poliittinen, mutta sotilaallisen tilanteen arvioon painoarvo on merkittävä. Riittävän kor-

Kuvat: Puolustusvoimat, Ruotuväki ja presidentti.fi. Kuvamuokaus Pasi Väättäinen.

kealta tasolta saatu sitoumus määrärahan käyttöön on edellytys pitkän hankinta-prosessin käynnistämiseksi. Samalla se vähentää poliittista tempoilua myöhemmin hankinnan aikana. HX-hankkeen noin 10 miljardia oli merkittävä panostus ja pian hankinta myös näkyy Suomen taivaalla.

Resurssit ohjaavat valintoja

Päätöksenteon sisältöjä ja reunaehdoja pohdittiin tutkimustyössä rakenteita vähemmän. Kiinnostuksen kohteena kuitenkin oli, nouseeko viime vuosikymmeninä tehdyistä suurista valinnoista joitakin suomalaisia tunnuspiirteitä. Uhkakuva on Suomessa

erittäin selkeä – Venäjä. Toimintamalliksi on rakentunut yleiseen asevelvollisuuteen ja laajaan reserviin nojaavat puolustusvoimat osana yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta. Resurssitietoisuus oli adjektiivi, joka ilmeni jokaisessa tapauksessa. Suomessa on muuhun Eurooppaan nähden esimerkillisesti kyetty säilyttämään lähestulkoon kaikki suorituskyvyt omaavat puolustusvoimat. Kykyjä on toki määrällisesti melko vähän, mutta tyhjästä rakentaminen on vaikeampaa kuin olemassa olevan skaalaaminen.

Päätökset määrärahoista isossa kuvassa ovat poliittisia. Puolustusvoimauudistuksessa piti rakenneuudistuksen

lisäksi kyetä lähes 10 prosentin määrärahan laskuun. Venäjän hyökättyä Krimille HX-hankkeeseen saatiin Puolustusvoimien ulkopuolinen rahoitus Hornetien täysimääräiseksi korvaamiseksi. Nato-liittymisen alla pitkäaikaiseen kalustovajeeseen taas Puolustusvoimien esityksen mukaan merkittävä 2,9 miljardin euron lisärahoitus. Nykypäivänä puolustuksen resurssitarpeet ymmärretään laajasti, mutta jatkossakin perusteluiden pitää olla kunnossa.

Suomen sotilasstrategiaan liittyvä käsitteistö kehittyi merkittävästi saavuttaessa kohti 2020-lukua. Oppi kansainvälisiltä kumppaneilta mahdollisti prosessien ja toimintamallien yhdenmukaistamisen myös Puolustusvoimien ylimmällä tasolla. Natoon liittyminen tulee muuttamaan sotilasstrategisen tason päätöksentekoa. Naton suunnittelu on sidottava kiinteästi suomalaiseen strategiseen suunnitteluun päällekkäisyyksiä välttämällä. Se myös kuuluu puolustusministeriön vastuualueelle, mikä voi muuttaa Puolustusvoimien melko itsenäistä roolia. Itse Naton sotilasstrategia, ajatus asevoiman käytöstä vihollista kohtaan, aiheuttaa myös säätötarpeita. Suomen kansallinen suunnittelu on nivottava saumattomasti osaksi liittokunnan sotilasstrategiaa, puolustus suunnittelua ja operatiivista suunnitelmaa.

Suomalainen upseeristo saa jatkuvasti enemmän kansainvälistä esikuntakokemusta, mikä edesauttaa yhteisten prosessien jalkautumista Suomessa. Ohjaavana periaatteena tulee kuitenkin olla hyödyn ja synergian haku liittoumasta, ei omien periaatteiden muuttaminen muutoksen vuoksi. Suomalainen tehokkuuteen ja resurssitietoisuuteen tähtäävä ajattelu on onnistumisen edellytys jatkossakin. Tämä on muistettava myös päätöksenteon rakenteissa. Prosessit ovat usein suurvaltojen suurista esikunnista lähtöisin. Pienen asevoiman on sopeuduttava ja keskityttävä olennaiseen. Hankitaan riittävä prosessiosaaminen uskottavuuden saavuttamiseksi, mutta pidetään omat vahvuudet laaja-alaisen osaamisen ja ammattitaidon saralla arvossa jatkossakin.

Yleisesikuntamajuri Tapani Montonen palvelee esikuntaupseerina Karjalan prikaatissa. Artikkelin pohjautuu yleisesikuntaupseerikurssilla laadittuun diplomityöhön ”Sotilasstrategisen tason päätökset Suomessa”.

Kokonaisturvallisuus, tilannekuva ja tilanneymmärrys

TEKSTI: SAMPO KEMPPAINEN

Kokonaisturvallisuus kehittyy sen toimintoja käytettäessä ja muodostaa perustan tilannekuvan ja tilanneymmärryksen tuottamiselle niin normaaliaikoina kuin poikkeusoloissa. Valtioneuvoston tilannekeskus rakentaa ja ylläpitää toimintatapoja ja viranomaisverkostoja kokonaisturvallisuuden tilanneymmärryksen muodostamiseksi valtionjohdolle.

Kokonaisturvallisuus on suomalainen tapa suojata yhteiskunnan elintärkeitä toiminnot sekä varmistaa kansalaisten elinmahdollisuudet ja valtion olemassaolo kaikissa tilanteissa. Se perustuu yleisesti hyväksyttyyn periaatteeseen, jonka mukaan yhteiskuntaan kohdistuvat uhkat torjutaan kattavassa yhteistyössä kaikkien tarvittavien viranomaisten ja toimijoiden kesken. Eri viranomaisten odotetaan tukevan toimivaltaista viranomaista tarpeen ja resurssiensa mukaan, ja äärimmäisessä tilanteessa koko yhteiskunnan voimavarat valjastetaan vaaran torjumiseksi.

Myös varautumisessa noudatetaan kattavan yhteistoiminnan periaatetta. Jokainen viranomaistoimija, keskushallinnosta paikallistasolle asti, on valmiuslaissa velvoitettu varautumaan tehtävien toteuttamiseen myös poikkeusoloissa. Kaikilla tasoilla toimivaltainen viranomaisjohtaa valmiussuunnittelua, johon oleelliset toimijat järjestöjä ja yrityksiä myöten pyritään osallistamaan. Näin varmistetaan tarvittavat resurssit ja kyvykkyydet vaaran uhatesa. Tavoitteena on, että myös kansalliset varautuvat esimerkiksi ylläpitämälä oman kotivaransa.

Viranomaisten tehtävät ja toimivaltajako perustuvat lainsäädäntöön. Ko-

konaisturvallisuuden toimintamalli sekä ministeriöiden ja hallinnonalojen strategiset tehtävät (56 kappaletta), joilla yhteiskunnan elintärkeitä toiminnot turvataan, määritellään *Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa* (YTS 2025).

Kokonaisturvallisuuden kenttä on laaja, mutta viime kädessä sen toimivuudesta vastaa eduskunnan luottamusta nauttiva valtioneuvosto Suomen ylimmän toimeenpanovallan käyttäjänä, tukemaan alansa asiantuntijoista koostuva virkakunta. Valtioneuvoston tehtäviin kuuluu paitsi lainsäädännön valmistelu, myös kokonaisturvallisuuden strateginen ohjaus, poikkihallinnollinen koordinaatio ja hallinnonalojen johtaminen ministeriöiden kautta. Pääministeri johtaa valtioneuvoston toimintaa, ja ministerit johtavat ministeriöitä sekä niiden hallinnonaloja. Ministeriöiden kansliapäälliköt vastaavat hallinnonalansa yleisestä varautumisesta. Ministeriöiden valmiuspäälliköistä koostuva valmiuspäällikkökokous tukee hallinnonalojen varautumisen yhteensovittamista. Työssä on varmistettava, että varautuminen on kattavaa ja että rajalliset resurssit hyödynnetään tehokkaasti ilman turhaa päällekkäisyyttä. Kokonaisuuden johtaminen vaatii tueksen kaikilta hallinnonaloilta koottua ja yhteensovitettua kokonais-

SAMPO KEMPPAINEN

valtaista tilannekuvaa, joka osaltaan tuottaa päätöksenteon vaatiman tilanneymmärryksen.

Kokonaisuus perustuu verkostoihin

Normaalioloissa kaikilla tasoilla toimivaltaiset viranomaiset vastaavat johtamisesta, tilannekuvasta ja viestinnästä. Yksittäisistä tapahtumista vain merkittävimmät edellyttävät päätöksentekoa valtionjohdon tasolla. Laajaa huomiota saavat turvallisuustapahtumat, vaikkeivät uhkaksi elintärkeitä toimintoja, voivat kuitenkin vaikuttaa kansalaisten turvallisuudentunteeseen ja heikentää luottamusta yhteiskunnan toimivuuteen. Tällaisissa tilanteissa toimivaltaisen viranomaisen tilanneymmärryksen merkitys painottuu myös viestinnällisissä valinnoissa. Viestintä, kuten muukaan tavoitteellinen toi-

minta, ei voi perustua pelkkään tilannekuvatiotoon, vaan vaatii tilanneymmärrykseen pohjautuvaa johtamista oikealla tasolla.

Yksinkertaisimmillaan tilannekuva-tieto voi olla toimivaltaisen viranomaisen ”mitä, missä, milloin” -tyyppinen ilmoitus. Tämä ei kuitenkaan riitä toimivaltaisen viranomaisen päätöksenteon perustaksi. Johtamiseen tarvitaan tilanneymmärrystä, jonka perusta luodaan etukäteen ja jota tuetaan tapahtumakohtaisesti taustatiedoilla ja tilannearvioilla. Tuottaakseen todellista ymmärrystä tilannekuvatiedon tulee sisältää vaikuttavat asianhaarat – tiedot tapahtumasta, olosuhteista sekä viranomaisten toiminnasta – kehystettynä laajempaan kokonaisuuteen, strategiaan tavoitteisiin ja resursseihin. Tavoitteellinen johtaminen vaatii lisäksi asiantuntijoiden arvioita tilanteen vaikutuksista ja toimintamahdollisuuksista sekä aktiivista vuorovaikutusta asiantuntijoiden ja toimivaltaiten päätöksentekijöiden kesken. Päätöksentekijän tulee voida tuoda omat näkemyksensä vuorovaikutukseen asiaa hoitavien asiantuntijoiden kanssa ja hänen on voitava myös haastaa näiden arviot ja johtopäätökset omista lähtökohdistaan – vastuu lepää viime kädessä päätöksentekijän harteilla.

Valtionjohdon tasolla laajakantoiset ja periaatteellisesti tärkeät asiakokonaisuudet vaativat aina poliittisen päätöksentekijän huomiota. Päätöksenteon poliittisen vastuun toteutuminen edellyttää parasta mahdollista valmistelua virkakooneiston toimesta ja tilanneymmärryksen muodostamista pöydissä, joissa asiantuntijat vastaavat suoraan päätöksentekijän tietotarpeisiin. Voitaisiin sanoa, että tilanneymmärryksen luominen päätöksentekijälle on luonnollinen osa virkavastuulla tehtyä valmistelua – ei ainoastaan turvallisuusasioissa vaan kaikessa valtioneuvoston työssä.

Kokonaisturvallisuuden yhteistointimamalliin kuuluu kaikkien asianosaisten viranomaisten yhteistyönä tehtävä valmistelu. Kun kaikki näkökulmat ovat pöydän ympärillä edustettuina ja tilannetta johdetaan oikealla mandaatilla, kokonaisturvallisuuden toimintatapa toteutuakin luonnostaan. Monialaisten, useita hallinnonaloja poikkileikkaavien ilmiöiden hallinta edellyttää myös tiedon kokoamista ja jakamista sekä tiedonkulun koordinaatiota, jotta tarvittavat tiedot saadaan oikea-aikaisesti eri toimijoille valmistelun perusteeksi ja päätöksiä varten.

Valtioneuvoston tilannekeskuksen tilannekuva

Valtioneuvoston tasolla elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvien uhkien tilannekuvasta vastaa valtioneuvoston tilannekeskus (VNTIKE). Se perustettiin yli 20 vuotta sitten vastaamaan nopeasti kehittyvien turvallisuustilanteiden haasteisiin.

Vuoden 2004 tapaninpäivän tsunami Kaakkois-Aasiassa vaati satojentuhansien ihmisten hengen. Näiden joukossa oli yli 170 suomalaista ja tuhannet suomalaisturistit tarvitsivat apua katastrofin keskellä. Monimutkainen tilanne haastoi toimintaa, ja eri hallinnonalojen toimet aina evakuointi- ja avustuskuljetuksien järjestelystä viranomaisten tiedotustilaisuuksiin tuli koordinoita reaaliaikaisesti. Keskitetyn johtamisen puutteessa tilannekuva kuitenkin sirpaloitui, ja tarvitsijat joutuivat etsimään tiedonmurusia eri puolilta valtionhallintoa. Jälkipyykissä todettiin, että Suomesta puuttui toimija, joka keräisi ja ylläpitäisi tarvittavat tapahtumaa ja viranomaistoimia koskevat tiedot johtamisen käyttöön.

Ensimmäiset suunnitelmat valtioneuvoston tilannekeskuksesta esiteltiin helmikuussa 2005, ja pian tämän jälkeen keskus aloitti toimintansa, ensin osana valtioneuvoston valvomaa ja sitten suojelupoliisin ylläpitämänä. Vuodesta 2012 VNTIKE on toiminut suoraan valtioneuvoston kanslian alaisuudessa.

VNTIKE:n lakisäätien tehtävä on koota ja analysoida tietoa eri turvallisuustilanteista, häiriöistä ja uhkista, jotka vaarantavat yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja, sekä ylläpitää näistä tilannekuvaa poikkihallinnollisesti. Laissa veloitetaan viranomaisia ilmoittamaan tilannekeskukselle tällaisista tapahtumista, ja laki määrittää sille oikeuden vastaanottaa viranomaisten salassa pidettäviä tietoja sekä luovuttaa yhteensovitettua tietoa tasavallan presidentille, valtioneuvostolle ja muille viranomaisille päätöksenteon ja toiminnan tueksi.

Nykyään valtioneuvoston tilannekeskus tuottaa valtionhallinnon tueksi paitsi päivittäisiä ja tapahtumakohtaisia tilannekuvatuotteita, myös laajoja analyttisiä koosteita, joihin vuosittain koostetaan yhteen kaikkien yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen tilanteet sekä arvioidaan yhteiskuntaan kohdistuvia uhkia. Turvallisesti, oikea-aikaisesti ja varmistetusti välitetyt tuotteet vaihtelevat lyhyistä, muutaman tekstikappaleen viesteistä aina laajoihin,

eri viranomaisten tiedoista koottuihin raporteihin. Työtä tehdään ympärivuorokautisesti vuoden jokaisena päivänä, ja yllättään alkaviin nopeatempoisiin tilanteisiin reagoiminen on ominaista tilannekeskuksen työskentelylle.

Kokonaisturvallisuus ja tilanneymmärrys

Nimensä mukaisesti kokonaisturvallisuus sisältää koko yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kentän ja koskettaa jokaista julkishallinnon virastoa ja suurta määrää yrityksiä sekä kansalaisyhteiskunnan toimijoita. Jo pelkästään kysymys siitä, millaisiin ukiin lukuisat eri toimijat ovat varautuneet, on äärimmäisen laaja – puhumattakaan siitä, onko varautuminen oikein resursoitua, yhteensovitettua ja kokonaisuutena tehokasta.

Tiedon kokoaminen yhtenäiseksi tilannekuvaksi on keskeinen edellytys, jos

Kuvat: pixabay.com ja Puolustusvoimat. Kuvanmuokaus Pasi Väättäinen.

haluamme puhua kokonaisturvallisuuden johtamisesta tai edes tehokkaasta varautumisen yhteensovittamisesta. Toinen keskeinen edellytys kokonaisuuden johtamiselle on mahdollisimman tarkka tilannekuva uhkista, joita Suomen yhteiskuntaan kohdistuu. Uhkatilannekuva luo perustan yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvien riskien arvioinnille ja antaa perusteet myös varautumista ohjaaville uhkaskenaarioille – eli kaikkien toimijoiden jakamalle ymmärrykselle siitä, mihin olemme varautumassa. Hyvä esimerkki yhteisistä skenaarioista löytyy Ruotsista, missä sotilaallisen konfliktin kolme pääskenaariota löytyvät varautumisviranomaisen julkisesti jaetusta asiakirjasta.

Myös varautumisessa kattavan tilannekuvan – ja sitä kautta tilanneymmärryksen – ytimessä on viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedonvaihto. Säännöllisesti tuotettava tilannekuva yhteis-

kunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisesta ja strategisten tehtävien toteuttamisesta osallistaa kaikki keskeiset viranomaistoimijat.

Organisaatioissa, joissa varautuminen ei ole yhtä keskeinen tehtävä kuin esimerkiksi Puolustusvoimissa, samat henkilöt vastaavat usein sekä varautumisesta että tilannekuvan tuottamisesta. Myöskään normaaliolojen, häiriötilanteiden tai poikkeusolojen rakenteissa ei ole eroa – vain tempo ja fokus muuttuvat prosessin ja verkostojen pysyessä samoina. Kun tilannekuvan tuottaminen poikkeusoloissa perustuu normaaliolojen rakenteisiin, parasta varautumista on käyttää näitä verkostoja aktiivisesti. Tällöin tilannekuvaa tuotetaan jatkuvasti samoilla perusteilla, joita myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa käytettäisiin.

Tämä puolestaan edellyttää olemassa olevia toimintatapoja, viranomaisverkostojen tuntemusta sekä teknisiä valmiuk-

sia, joita valtioneuvoston tilannekeskus osaltaan ylläpitää tehtävänsä toteuttamiseksi. Näin kokonaisturvallisuuden toimintamalli ja jokapäiväinen tilanneymmärryksen muodostaminen tukevat ja vahvistavat toisiaan – kokonaisturvallisuuden toimintatavat kehittyvät ja vahvistuvat kun niitä käytetään ja ylläpidetään aktiivisesti.

Oikein toimiessaan kokonaisturvallisuuden toimintamalli sisältää kaikenkattavan tilanneymmärryksen osatekijät ja mahdollistaa tehokkaan päätöksenteon, olipa kyseessä sitten elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvan uhan torjunta tai varautuminen poikkeusoloihin.

Kapteeni evp, valtiotieteiden tohtori Sampo Kemppainen työskentelee valtioneuvoston tilannekeskuksen päällikkönä.

Puoli vuosisataa kansakunnan pulssilla

TEKSTI: MARKUS KINKKU

Vuonna 1976 toimintansa aloittanut Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta (MTS) on pysyvä parlamentaarinen komitea. MTS ylläpitää ja edistää vuoropuhelua toimintamuotoinaan seminaarit, keskustelutilaisuudet ja mielipidetutkimuksen teettäminen. Valtioneuvosto asettaa MTS:n eduskunnan vaalikaudeksi. MTS sijaitsee hallinnollisesti puolustusministeriössä.

MARKUS KINKKU

Jos strategisella kommunikaatiolla tarkoitetaan tavoitteellista viestintää, on hyvä kysyä, mikä on tavoitteetonta viestintää? Kysymys on tarpeellinen, vaikka tiedottamisesta pitkälti onkin siirrytty monisyisempiin toimintamalleihin. Yliopisto-opinnoissakin on siirrytty jo ajat sitten tiedotusopista viestinnän opintoihin ja strategioihin.

Vuoropuhelua ja mielipiteitä

Tavoitteellisella viestinnällä tuetaan tavoitteita. Mitkä tahot määrittelevät tavoitteet Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa, maanpuolustuksessa ja turvallisuudessa sekä kriisinkestokyvyssä? Vastaus löytyy perustuslaista ja muusta lainsäädännöstä ja säädöksistä. Kansalaisten turvallisuuden tai turvattomuuden tunne, näkemykset maanpuolustuksesta ja niin edelleen eivät kuitenkaan ole esimerkiksi viranomaisten ilmoitusasioita.

Tavoitteisiin voidaan päästä useilla eri tavoilla. Siinä mielessä on tärkeää, että puolustusministeriön hallinnonalalla toimii parlamentaarinen MTS, jonka ytimessä on vuoropuhelu ja mielipideilmaston seuraaminen. Vielä tärkeämmäksi asian tekee se, että MTS:ssa on parlamentaaristen jäsenten lisäksi kattava edustus asiantuntijajäseniä sekä erikseen kutsuttuja jaostokohtaisia asiantuntijoita.

Parlamentaarisen komitean vuoropuhelu saa lisäarvoa, kun näitä asioita pohditaan yhdessä ja erikseen eri näkökulmista kokonaisvaltaisesti median ja hallinnon edustajien, tutkijoiden ja kansalaisten kesken. Näin toimien voidaan saada edellytyksiä esimerkiksi korkealle maanpuolustustahdolle sekä ulkoisen, vihamielisen vaikuttamisen torjuntaan. Kumpakaan ei kannata yrittää saada aikaan niinkään käskyllä, koska se olisi paremminkin lyhyen maton jatkamista leikkaamalla palan sen toisesta päästä ja ompelemalla sen toiseen päähän.

Tökerö propagandisti vai "der Alte"

Vihamielisiin vaikuttamisyrityksiin vastaamisen haasteellisuutta lisää se, että tarkoituksellisuuden ja peiteltyyn toiminnan ristiaallokossa on ehkä aiempaa vaikeampaa tunnistaa mielipiteisiin vaikuttamista. Toki viekkeitä ketjuja on ollut aina.

Vaikuttamisyritysten ensisijainen tavoite voi olla epätietoisuuden, hämmennyksen ja sotkemisen aikaansaamisessa ja siinä sivussa toimintakyvyn heikentämisessä. Näin voi olla siksi, että suora, tökerö propaganda ei välttämättä pure ihmisistä medialukutaitoihin. Kansalaisyhteiskunnan keskiössä onkin monipuolinen ja kirjava media, joka on

joidenkin arvioiden mukaan ollut ainakin paikoin keskittymään päin.

Vastapuoli on nokkela erilaisine bulvaaneineen, soluttautujineen ja niin edelleen. Näin on ollut aina, mistä on viitteitä esimerkiksi suojelupoliisin historiateoksessa mainituissa kirkonkirjojen väärentämishankkeissa. Tämänkaltaiset ilmiöt eivät ole hävinneet.

Myös salaliittoteorioita, valeutisia ja huhuja on ollut aina, joskin niiden lanseeraaminen, tekeminen ja välittäminen on entistä helpompaa ja nopeampaa esimerkiksi nykyajan sosiaalisen median kanavilla. Ennen vanhaan esimerkiksi kaukaisista maanjärityksistä saattoi kulua viikkoja tai kuukausia ennen kuin tieto niistä saapui. Nykyään "tieto" välittyy sekunneissa.

Tässä yhteydessä on hyvä huomata, että ihmiset ainakin joskus tunnistavat ulkoa tulevan sisäisen tökerön propagandan lisäksi vastaavan sisäisen propagan-

dan. Siksi on hyvä korostaa vuoropuheluroolia ja jättää jatkossakin taka-alalle samaäänisyyden monoliittinen korostaminen. Se ei tarkoita sitä, että kansallinen yksimielisyys ei olisi tärkeää. Päinvastoin. Se on jopa kohtalonkysymys. Kansalliseen yksimielisyyteen on monissa asioissa päästy siitä huolimatta, että esimerkiksi mielipidetutkimusten monien taustamuuttujien suhteen mielipiteissä onkin selviä eroja.

Viime vuonna MTS edisti vuoropuhelua jalkautuen Kouvolaan, Lahteen, Hämeenlinnaan ja Helsinkiin. Viime vuosina tutuiksi ovat tulleet ainakin Kajaani, Seinäjoki, Mikkeli, Pori, Lappeenranta, Tampere, Turku, Joensuu, Jyväskylä ja Oulu. Tänä vuonna MTS jalkautuu Rovaniemelle, Vaasaan ja Helsinkiin. En allekirjoita väitettä, jonka mukaan Suomessa ei olisi foorumeja käydä keskustelua ulko- ja turvallisuuspolitiikasta ja maanpuolustuksesta. Suomessa on MTS:n lisäksi lukuisia muita foorumeja, joissa kyseiselle keskustelulle on mahdollisuus. Toki yhteiskunnallista keskustelua voi olla vaikeaa käydä, jos siihen ei kannusteta esimerkiksi kotona tai koulussa.

MTS edistää vuoropuhelua myös muilla tavoin. MTS tekee osaltaan vuosittain esityksen valtakunnallisille maanpuolustuskursseille kutsuttavista toimittajista ja tieteen edustajista. Lisäksi MTS rekrytoi varusmiespalvelusta suorittamattomia toimittajia ja viestijöitä Pääesikunnan viestintäosaston viestintäalan peruskurssille. Vuoden 2026 kurssin järjestysnumero on 57. Kiinnostusta riittää, vaikka joidenkin mielestä nämä kaksi esimerkkiä ilmentävät pikemminkin vanhanaikaista hyvää veli-verkostoa.

Pohjoismaiden perusta

MTS ei pohdi näitä asioita vain kansallisesti: pisin yhteistyön perinne on pohjoismaisella yhteistyöllä, johon MTS on osallistunut koko olemassaolonsa ajan. Norjan Folk og Forsvar -järjestön 75-vuotisjuhlassa Oslon Gamle Logenissa 26. helmikuuta 2026 totesin: ”Kylmän sodan aikana pohjoismainen yhteistyö oli Suomelle erittäin tärkeää, koska länsimaaisia yhteyksiä oli nykyistä vähemmän. Vaikka asia onkin näin, on perusteltua väittää, että pohjoismaainen yhteistyö on tälläkin hetkellä todella tärkeää.” Sain sen käsityksen, että salissa muutkin olivat tätä mieltä. Myös suomalaiset ovat tätä mieltä: pohjoismaisuus on ollut ja on

Kaveria ei jätetä.

MTS:n mielipidemittauksissa erittäin hyvässä huudossa.

MTS:n pohjoismaiset yhteistyökumppanit ovat Ruotsin Folk och Försvar, Norjan Folk og Forsvar ja Tanskan Folk & Sikkerhed. Tuorein pohjoismainen konferenssi järjestettiin Norjan Bergenissä kuluvan vuoden toukokuussa. Edellisen kerran konferenssi järjestettiin MTS:n voimin Kuopiossa syksyllä 2025.

Puolustuksen kotipesä

Mitä tulee mielipideilmastoon, viime joulukuussa julkistetun MTS:n edellisen mielipidetutkimuksen yhteenvedon mukaan suomalaiset haluavat pitää puolustuksen kotipesän kunnossa: ”— taloudellisesti niukoista ajoista huolimatta puolustusmäärärahojen korottamiselle löytyy tukea, maanpuolustustahtoa on runsaasti ja asevelvollisuutta kannatetaan. Tämä kaikki siksi, että

suomalaiset ovat hereillä ja kokevat tarvitsevansa puolustuskykyä. Suomalaiset ovat siis ottaneet Naton kolmannen artiklan riittävän tosissaan. Vaikka näin on, suomalaiset eivät ole unohtaneet diplomatian ja konfliktinehkäisyn merkitystä.”

Suomalaiset seuraavat aikaansa. Puolustusmäärärahojen korottamiselle nähtiin selkeästi aiempaa suurempaa tarvetta syksyllä 2022. Venäjän laiton hyökkäyssota vaikutti mielipiteisiin. Samantyyppinen vaikutus suomalaisten mielipiteisiin oli talvella 2014 tapahtuneella Venäjän hyökkäyksellä ja sotilaallisella Krimin niemimaalla. Näkemykset, joiden mukaan puolustuspolitiikkaamme on hoidettu erittäin hyvin, kasvoivat edellisestä vuodesta juuri vuonna 2022. Ehkä se ei ollut sattumaa. Vastaavaa nousua tapahtui maanpuolustustahdossa.

Kuvat: Puolustusvoimat, maanpuolustuksentuki.fi ja Markus Kinkku. Kuvanmuokkaus Pasi Väättäinen.

Aivan kuten jalkaväenkenraali ja Mannerheim-ristin ritari Adolf Ehrnrooth (1905–2004) totesi: ”Suomi on hyvä maa, se on paras meille suomalaisille. Se on puolustamisen arvoinen maa, ja sen ainoa puolustaja on Suomen oma kansa.” Toki tähän on haettu ja saatu yhteistyöstä ja liittolaisuudesta voimaa, mikä ei poista sitä, että sinänsä kukin maa vastaa omasta puolustuksestaan.

Kun viime vuonna MTS kysyi ensimmäisen kerran yhteiskunnan ja yksilön kriisinkestävyydestä, suomalaiset arvioivat yhteiskunnan olevan paljolti kriisinkestävä. Oma kriisinkestävyys arvioidaan yhteiskunnan kriisinkestävyyttä matalammaksi. Mielenkiintoista on seurata, miten mielipiteet mahdollisesti muuttuvat tämänkin asian kohdalla.

Kaiken kaikkiaan viime vuonna MTS:n mielipidetutkimuksen kysymyslistaa uudistettiin paikoin yhdistämällä

joitain kokonaisuuksia. Perusta on kuitenkin sama. Pisimmistä aikasarjoista on haluttu pitää sellaisenaan kiinni, ja niin lienee jatkossakin.

Mielen vapaus

MTS on teettänyt mielipidetutkimuksia koko olemassaolonsa ajan. Mukana on kysymyksiä jo MTS:n edeltäjän, Henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunnan (HMS) ajoilta. HMS toimi vuosina 1963–1975. Mikään muu taho kuin MTS ja sen edeltäjä HMS ei ole Suomessa seurannut tiettyjä mielipiteitä niin pitkään kuin MTS on tehnyt.

Ehkä nimenomaan MTS:n vuoropuheluun keskittyvä luonne on ollut mahdollistamassa sitä, että MTS on saanut olla jo puoli vuosisataa kansakunnan pulssilla.

105 päivää kestäneen talvisodan kaveria ei jätetä -tarrasarjassa mainitaan

”kodin, uskonnon, isänmaan ja ihmisoikeuden puolesta”. Kodin, uskonnon ja isänmaan sisällöt ja käsitykset voivat olla monenlaisilla ihmisillä monenlaisia. Siitä huolimatta tai sen johdosta voisimme suomalaisina katsoa yhdessä tulevaisuuteen. Siinä voi ehkä ajatella olevan maanpuolustustahdon ytimen. Hyväksi liimaksi tälle kaikelle sopivat esimerkiksi ihmisoikeus, luottamus ja mielen vapaus.

Maailma on kaunis -kappaleessa (sanottu Vexi Salmi) todetaan:
*Maailma on kaunis ja hyvä elää sille
Jolla on aikaa ja tilaa unelmille
Ja mielen vapaus, ja mielen vapaus.*

Valtiotieteiden maisteri, väepeli res Markus Kinkku on Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan pääsihteeri.

Reuerendus in xristo pater ⁊ dñs. dñs Conradus Byltz
 dei et aplice sedis grā p̄sul ecclesie Abwenē Attendens in
 sua diocesi librorū missaliū paucitatē ⁊ eorundēq; corrup
 tiōz nō modicā. Et ex hoc q̄rūdē sacerdotū celebratiū
 cōsurgē turbacōz et indeuotionē. Hos libros missales
 scdm verū ordinariū sue ecclesie p̄ eximiū virū Danielem
 de egher/alme vniūsitatis parisiē sacre theologie p̄fel
 sorē insignē/optime correctos. Ac integrāit ex inspiratiōe
 dñi ⁊ honorabilis viri Bartholomei Chetani

glā et ceteris libris summa diligētia p̄u mēta cūctate libe
 reñ impressos. Auctoritate ordinaria approbavit ⁊ cōfir
 mauit ⁊ Et singulis sacerdotibz sue diocē ex eisde libris
 missas legētibz et celebrātibz cotiensq̄tiens De om̄ipotē
 tis dei misericordia ⁊ Et auctē beatorū Petri et Pauli cōfessus.
 quadraginta dies indulgētiarū de iniūctis sibi penitētijs
 misericordiā relaxauit. Anno dñi Millesimoq̄dringētesī
 mo octuagesimo octauo die vero. xvij. menē augusti.

Suomen upseerikoulutuksen vaihteita

TEKSTI: JUSSI NUORTEVA

Artikkelissa käsitellään Suomen nivoutumista Ruotsin kuningaskuntaan ja osaksi katolista kirkkoa keskiajalla vuoteen 1527. Hallinto ja sotilaallinen organisaatio perustuivat kruununlinnoihin ja linnalääneihin. Maan ylimmän johtokerroksen muodostivat ruotsalaisten mahtisukujen jäsenet, mutta kasvavassa määrin myös voimistuva suomalainen rälssi. Sotilaallinen johtaminen perustui alueellisiin yhteisöihin, joiden johtamisjärjestelmä vasta rakentui keskiajan kuluessa.

”Fennit ovat ihmeen viljejä, viheliäisen köyhiä. Ei heillä ole aseita, ei hevosia, ei asuntoja. Ravintona ovat kasvit, vaatteina nahat, makuusijana maa. — Rauhasa jumalilta ja rauhassa ihmisiltä he ovat saavuttaneet sen vaikeimman päämäärän, ettei heidän tarvitse edes mitään toivoa.” Tacitus, *Germania*, 98 jKr. Suomennos Tuomo Pekkanen (2018).

Tacituksen kirjoittama kuvaus omista oloissaan elävästä ja vähään tyytyvästä, mutta onnellisesta pohjoisesta kansasta vaikuttaa varsin tutulta. Täsmällisempi kuva suomalaisista voidaan kuitenkin muodostaa vasta 1100-luvulta, jolta on säilynyt varmempia kirjallisia lähteitä. Suomalaiset olivat jakautuneet pieniin alueellisiin yhteisöihin, joita johtivat paikalliset päälliköt, eli ”kuninkaat”. Keskeisenä yhdistävänä tekijänä oli kieli.

Osaksi Ruotsin kuningaskuntaa
Vähäväkisen ja hajanaisen Suomen liittäminen Ruotsin kuningaskuntaan ja lännen katoliseen kirkkoon alkoi 1150-luvulla. Tunnettu kuvaus Eerik-kuninkaan ja piispa Henrikin ristirekstä kertoo siitä, miten Suomesta alkoi tulla osa Ruotsin kuningaskuntaa, katolista kirkkoa ja läntisen Euroopan kulttuuripiiriä. Keskiajan feodaalisen järjestelmän mukaan Ruotsin ku-

ninkaalla oli velvollisuus puolustaa ja vahvistaa hallitsemaansa aluetta. Katolinen kirkko tarjosi puolestaan kristilliseen uskoon perustuvan järjestelmän, jolle asukkaiden henkiset ja moraaliset arvot rakennettiin.

Ruotsin vallan voimistuminen Suomessa 1200- ja 1300-luvuilla näkyy hyvin 1320-luvulla kootussa *Eerikin kronikassa*. Siinä kuvataan joukkojen kokoamista ja johtamista 1240-luvun lopulla tehdyllä toisella ristiretkellä Hämeeseen. *Eerikin kronikka* kuvaa tapahtumia eloistasi:

”Silloin käski kuningas Erik koko valtakuntaansa, sekä ritareita että ritarien vertaisia, niin talonpoikia kuin virkamiehiä, kuten herrain tapana on, sanomaan miehilleen, että hän tahtoi sotaan lähettävän; niin käski hän heitä pakanamaalle, ja antoi vävyilleen toimeksi olla heidän johtajanaan pitäen häntä siihen parhaimpana. Vävy otti toimen mielellään vastaan, haluten lisätä herransa kunniaa; panivat kuntoon aseensa ja suojuksensa, uuroot reippaat ja karskit; kypäriä, haarniskoja ynnä panssareita jaettiin ja tehtiin paljon lisää. Joka mies valmistautui seudullaan, täyttäen kernaasti kuninkaan käskyn, vesille lykättiin laivat ja veneet; paljon ja isoja rahakääröjä avattiin ja annettiin niille, jotka erosivat kodeistaan, tietämättä takaisintulostaan; käsiään

JUSSI NUORTEVA

väännellen, itkun vallassa näkyi joukko vaimoja.” Suomennos Julius Ailio, *Hämeenlinnan historia I* (1917).

Hyökkäyksen toteuttamiseen tarvittiin mittava lisärahoitus ja aikaa aseiden ja varusteiden kunnostamiseen ja uusien valmistamiseen. Joukkoja johtivat ritarit ja ”heidän vertaisensa”, joita Ruotsissa nimitettiin *väpnareiksi*. Heidät voidaan hyvin rinnastaa myöhempien aikojen ylempiin upseereihin. Heidän allaan toimivat alueellisten sotilasryhmien johtajat, joista usein käytetään ajan lähteissä löyhästi nimeä *hövitsman*. Monet alueelliset päällismiehet toimivat rauhan aikana alueensa hallinnon tehtävissä.

Hallinnon ja puolustuksen rakentuminen

Valloitetun Suomen hallinto ja puolustus rakennettiin keskiajalla kruununlinnojen ja linnalääniä pohjalle. Tur-

Kuva: Christian Malmberg.

Albertus Pictorin 1400-luvun esitys Pyhän Eerikin ja Pyhän Henrikin ristiretkestä Suomeen. Seinämaalaus Uppsalan tuomiokirkossa.

ku oli Suomen maallisen ja kirkollisen hallinnon keskus. Ruotsin kuningasta edusti vuonna 1280 nimitetty Suomen käskynhaltija, *praefectus Finlandiae*, joka oli maan korkein maallisen ja sotilashallinnon johtaja. Turun asema vahvistui entisestään, kun Ruotsin kuningas Maunu Ladonlukko nimitti vuonna 1284 vahvan tukijansa, Birger-jaarlin pojan Bengt Birgerinpojan (1254–1291) Suomen herttuaksi. Samaan aikaan 1200-luvun lopulla rakennettiin Aurajoen suulle suurta kivilinnaa, josta tuli maallisen hallinnon ja sotilaallisen toiminnan keskus. Voidaan olettaa, että normaalin käytännön mukaisesti siellä oli myös arsenaali, eli asevarasto, josta aseet saatiin nopeasti käyttöön. Suomen hallinto vakiintui 1200-luvun lopulla ja 1300-luvun alkupuoliskolla.

Monet Suomen hallinnon ylimmistä johtajista tulivat Ruotsista, mutta suomalaisten määrä kasvoi vähitellen. Ruotsi oli

hallinnon käyttökieli, mutta kansaa piti johtaa ja kasvattaa sen omalla kielellä. Turun linnalääniä hallitsivat muiden muassa valtaneuvos Nils Turesson Bielke, valtaneuvokset Krister Nilsson Vasa, Karl Knutsson Bonde ja Sten Sture vanhempi. He kaikki kuuluivat Ruotsin johtaviin sukuihin. Heidän vastuullaan oli Suomen haltuunotto ja kehittäminen. Turun linnan käskynhaltija tai herttua ohjasi Turusta käsin myös Suomen muiden linnalääniä toimintaa. Kaikissa linnoissa oli sekä Ruotsissa että kansainvälisesti arsenaali, eli asevarasto, jossa olevilla aseilla voitiin varustaa varsin suuri sotajoukko.

Turussa sijaitsi myös Suomen piispanistuin, josta käsin johdettiin kirkollista hallintoa. Piispa hallitsi hiippakuntaansa ja hoiti yhteyksiä Ruotsin muihin hiippakuntiin sekä Rooman paaviin ja kuuriaan. Turun piispalle rakennettiin 1200- ja 1300-lukujen taitteessa Kaarinan pitäjään vahvoilla muureilla ja tor-

neilla varustettu Kuusiston piispanlinna. Se oli keskiajan kirkollisen hallinnon toinen keskus. Piispat eivät olleet maallisen hallinnon alaisia, mutta myös piispalla oli suojanaan omat asemiehensä.

Toinen hallinnon varhainen keskuspaikka oli Häme, jonne 1200-luvun lopulla ryhdyttiin rakentamaan linnaa. Se mainitaan lähteissä valmiina vuonna 1308, mutta rakennustyöt jatkuivat vielä vuosikymmeniä sen jälkeen. Linnaa tarvittiin myös alueen rauhoittamisessa. Vatikaanin lähteissä mainitaan 16. kesäkuuta 1340 *Cuningaz de Rapalum* – Rapolan kuningas. Paavi oli julistanut hänet ja 25 Sääksmäen miestä kirkonkiroukseen maksamattomien verojen vuoksi. Linnanpäällikön ja hänen asevoimiensa avulla kapinoitsijat kukistettiin nopeasti. Linnassa oli rahakammio, jossa säilytettiin verotuloja, rahaa ja viljaa. Veronkanto oli sekä hallitsijan että kirkon oikeus. Veronkanto oli keskeinen tekijä sotilaallisen ja hallinnol-

lisen järjestelmän toiminnalle. Suomen yhtenäistämistä tukivat myös asutuskeskittyymiin rakennetut lujat kirkot.

Viipurin linna oli Suomen itäisen osan keskus. Se rakennettiin Viipurinlahden pohjukkaan karjalaisten vanhalle kauppapaikalle. Ruotsalaiset ottivat alueen haltuunsa vuonna 1293 ja hävitivät paikalla olleen karjalaisten vanhan ja pienen linnan. Ensimmäinen nimeltä tunnettu linnanpäällikkö oli vuosina 1321 – noin 1340 toiminut smoolantilaiseen Bååt-sukuun kuulunut Peder Joninpoika. Hänen aikanaan Ruotsi kävi itärajan kulusta taistelua Novgorodin kanssa. Tilanteen rauhoitti Pähkinäsaaren rauha 1323, jossa ensimmäisen kerran vahvistettiin Novgorodin (sittemmin Venäjän) ja Ruotsin välinen raja. Rauha antoi mahdollisuuden jatkaa Viipurin linnan vahvistamista. Viipurin linnalääniin sijoitettiin huomattavat asevoimat, sillä rajakahakat jatkuivat rauhan jälkeenkin.

Ruotsin linnojen ja kuninkaankartanoiden varaan rakennettua hallintoa vahvistettiin 1300- ja 1400-luvuilla. Uudet linnat rakennettiin rannikon tuntumaan, sillä uhka tuli yleensä mereltä. Sotajoukkojen liikuttelu ja ruokkiminen maitse oli harvaan asutussa sisämaassa vaikeaa. Uudet linnat valmistuivat 1300-luvun lopulla Etelä-Suomen rannikolle Raaseporiin, Ahvenanmaan Kastelholmiaan ja Pohjanmaalla Korsholmaan.

Savon puolustamiseksi vuonna 1485 valmistunut Olavinlinna oli keskiajan viimeinen linna. Pohjoismaisen Kalmarin unionin aika 1397–1523 vahvisti Suomessa sekä vanhojen alueiden puolustusta että pyrkimystä siirtää valtakunnan itärajaa edemmäs. Tanska oli 1200-luvulla saanut haltuunsa Tallinnan kaupungin ja koko Pohjois-Viron Narvajoelle saakka. Sinne muodostui Venäjän ja ortodoksisen kirkon sekä lännen ja katolisen kirkon välinen raja vuosisadoiksi.

Suomen sotilaspäällystö

Eerikin kronikan mainitsevat ritarit ja ”heidän vertaisensa” muodostivat Suomen sotilaspäällystön ylimmän kerroksen. Ritari oli henkilökohtaisesti saavutettu, ei perinnöllinen arvo. Ruotsin kuninkaat löivät ritareiksi vain pienen joukon valtakunnan huomattavia ja ansioituneita miehiä. Kuninkaallisia ritareiksi lyöntejä järjestettiin erityisesti kruunajaisten ja muiden merkittävien tapahtumien yhteydessä. Osa ritareista oli suomalaisia. Suontaan suvun Nils Olofsson lyötiin ritari Kal-

Turun hiippakunnan messukirjassa vuodelta 1488 on kuvattu kaksi rälssisukuista suomalaista piispaa, Konrad Bitz ja Petrus Särkilähti, heidän vaakunansa sekä Turun hiippakunnan punakeltainen vaakunakilpi.

Kuva: Turun hiippakunnan messukirja 1488.

Kuva: Pohjoisten kansojen historia 1555.

Uppsalan entinen arkkipiispa Olaus Magnus kuvasi Pohjoisten kansojen historiassaan 1555 suomalaisten taistelua ”moskovalaisia” vastaan.

Kuva: Kansallisarkisto.

Suomen herttua Bengt Birgerinpojan (1254–1291) vaakunasinetti.

marin kruunajaisten yhteydessä vuonna 1397. Ennen vuotta 1440 ritariksi oli lyöty myös Kurki-sukuun kuulunut Nils Kurk. Henrik Bidz (myös Bitz) vanhempi lyötiin ritariksi Kristoffer Bajjerilaisen kruunajaisissa 1441. Hän toimi myöhemmin Etelä-Suomen laamannina ja valtaneuvoksena. Samaan mahtisukuun kuului myös Turun piispa Konrad Bitz, jonka aikana vuonna 1488 julkaistiin Lyypekissä Turun hiippakunnan messukirja. Sen etulehdellä esitetään kolme Turun merkittävää kirkonjohtajaa ja heidän vaakunaansa.

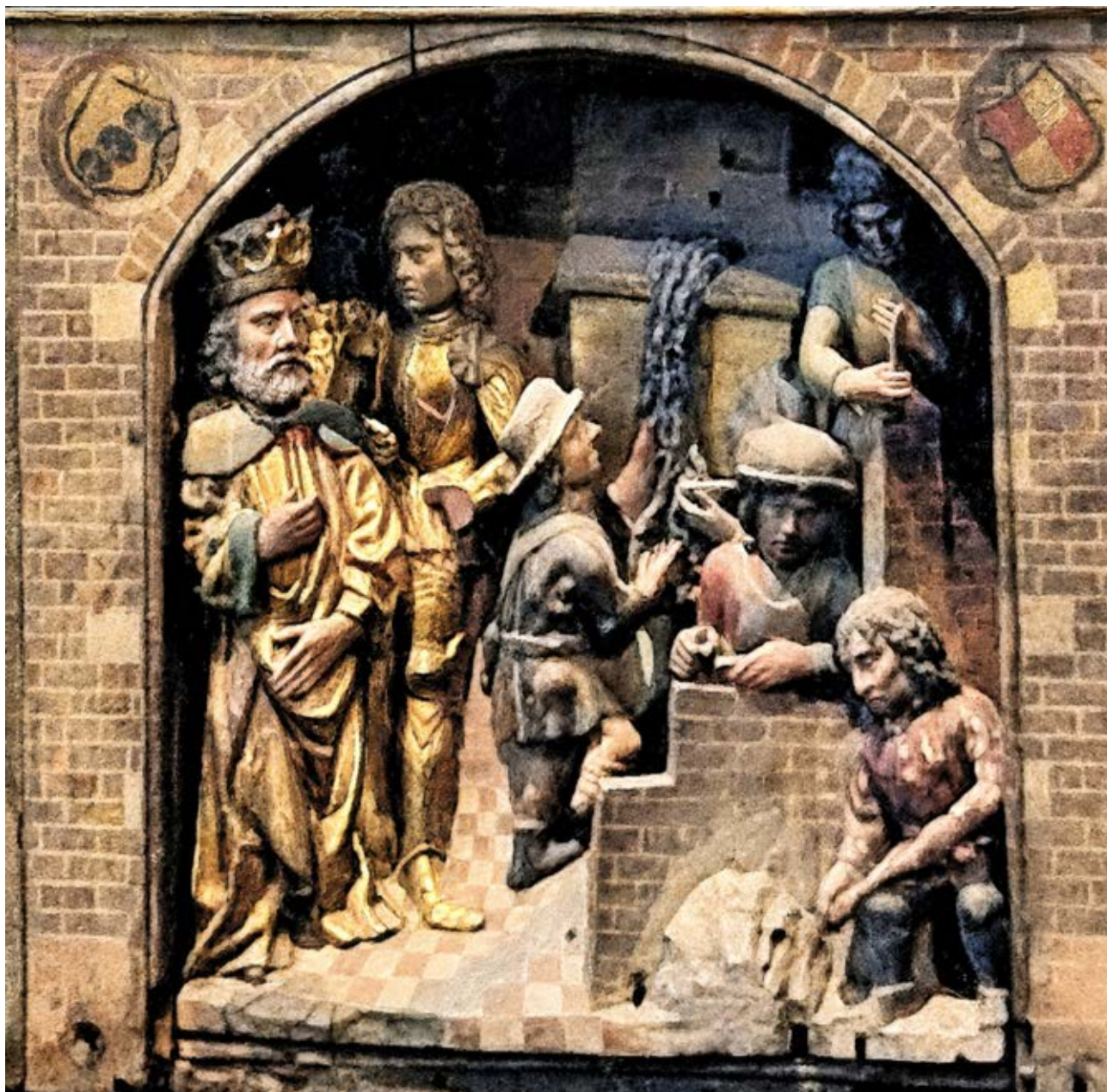
Rälssitaustaisista sotilasjohtajista merkittävimmän ryhmän muodostivat väpnarit (*väpnare*, lat. *armiger*). He kuuluivat maalliseen rälssiin ja olivat ritareiden tavoin ratsupalvelukseen ja aseelliseen toimintaan kytkeytynyttä yhteiskunnan yläkerrosta. Väpnarit muodostivat huomattavan osan siitä joukosta, josta linnanpäälliköitä, vouteja ja muita alueellisia johtajia valittiin. Paikallisen asemansa, maaomaisuutensa ja henkilökohtaisten verkostojensa perusteella heillä oli tärkeä tehtävä sotaväen kokoamisessa ja johtamisessa. Vaikka väpnareita voi pitää lähinnä myöhemmän ajan ylempinä upseereina, muodostivat he ammattimaisen sotilaspäällystön kehitystä edeltäneen keskeisen johtajakerrostuman.

Rälssimiesten keskuudessa alkoi 1200-luvulta lähtien yleistyä eurooppalainen ritarikulttuuri ja vaakunatunnusten käyttö. Henkilökohtaisista vaakunoista kehittyi vähitellen suvuittain periytyviä tunnuksia. Kuninkaan antamat rälssi- ja vaakunakirjeet yleistyivät 1400- ja 1500-luvuilla. Niissä voitiin myös määrätä tai kuvata vaakunatunnus. Vasta aatelissäädyn järjestäyty-

Kuva: Jussi Nuorteva.

Tukholman Suurkirkossa on Hämeen linnan linnanpäällikkönä toimineen Ingeborg Tottin ja valtionhoitaja Sten Sture vanhemman kuvaava veistosryhmä.

Kuva: Jussi Nuorteva.

Ingeborg Tottia esittävän veistoksen jalustassa ovat Sture- ja Tott-sukujen vaakunat ja kuvaus Olavinlinnan rakentamisesta.

minen ja Ritarihuoneen perustaminen 1600-luvulla vakiinnuttivat aateloinnin ja vaakunoiden myöntämisen ja rekisteröinnin käytännöt.

Väpnarien alapuolella sotilasjohtajina toimivat alueellisten joukkojen päälliköt, joista käytettiin sisällöltään väljää nimitystä hövitsman (saks. *Hauptmann*). Nämä päällysmiehet vastasivat joukkojen kokoamisesta ja johtamisesta sekä toimivat linnanpäälliköiden ja muiden ylempien sotilasjohtajien alaisina. Sotaväen rungon muodostivat aseistetut miehet, huovit. Keskiajan lopulla ja erityisesti 1500-luvulla kehittyi linnaleirijär-

jestelmä, jossa talonpojat velvoitettiin majoittamaan ja muonittamaan kruunun sotaväkeä sekä toimittamaan sille rehua ja muita tarvikkeita. Linnaleiri mahdollisti joukkojen ylläpitämisen ilman valtion ylläpitämää kasarmijärjestelmää. Se aiheutti etenkin pitkien sotien aikana rankan rasituksen talonpojille.

Keskiajalla Suomi nivoutui Ruotsin ja Tanskan johdolla eurooppalaiseen feodaaliseen valtiorakenteeseen. Yksi sen keskeisistä osista oli sotilaallisen toiminnan rakenteiden ja johtamisjärjestelmän muodostaminen. Tämä järjestelmä koski koko yhteiskuntaa ja sen jokais-

ta yksilöä. Henkisen perustan loi katolinen kirkko käytäntöineen. Yksilö nähtiin ennen muuta osana tätä kokonaisuutta, jossa hänen tuli ymmärtää ja hyväksyä se asema ja velvoitteet, jotka järjestelmä hänelle asetti. Individualismi oli tarkasti säädellyssä sääty-yhteiskunnassa vielä kaukana edessäpäin.

Historiantutkija, professori Jussi Nuorteva toimi Kansallisarkiston pääjohtajana 2003–2025 sekä vuosina 2017–2024 Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kanslerina.

Euroopan aurinkoisissa myötätuulissa ajelehtii myös tummia pilviä

Eurooppalaista turvallisuuspolitiikkaa seuraavalle viime aikojen uutiset ovat osin olleet positiivisia. Hyökkäyssotaa Ukrainassa käyvä Venäjä toimii yhteisenä vihollisena yhdistäen uhkakäsityksiä eri puolilla mannerta. Samaten Yhdysvaltojen arvaamaton hallinto on tempoilullaan viimein saanut Euroopan johtavat maat harkitsemaan vastuun kantamista omasta puolustuskyvystä. Pääosa Euroopan unionin ja jäsenmaiden liikkeistä on oikeasuuntaisia. Vauhdissa on edelleen toivomisen varaa ja nykyiset uhkakuvat voivat tuoda reitille aivan uudenlaisia mutkia.

Euroopan unionin näkökulmasta turvallisuusyhteistyö on tiivistymässä todennäköisesti tämän vuoden aikana julkaistavan uuden turvallisuusstrategian myötä. Näkyvissä on, että viimein yhteinen uhkakuva Venäjästä saadaan kirjattua lähtökohdaksi. Tulevan strategian pitäisi lisäksi kyetä nivomaan erilaiset yhteistyömuodot, puolustusteollisuuden kehittäminen, sotilaallinen liikkuvuus ja muut aloitteet kokonaisuudeksi, visioksi eurooppalaisesta turvallisuudesta. Lisäksi toimeenpano määrittää, miten lähelle tavoitetilaa päästään. Positiivisia merkkejä kuitenkin on. Naton Ankaran huipukokouksen jäljiltä on entistä selkeämpää, että Euroopan puolustuskyvyn aukkoja pyritään tilkitsemään ja tahto Ukrainan tukemiselle edelleen on olemassa.

Sotilaallinen liikkuvuus on strategiatasolla saatu kuntoon. Käytännön hidasteet ovat olleet kiinni poliittisesta tahdosta. Euroopan neuvosto antoi valtuutuksen kesäkuussa ja sotilaallisen liikkuvuuden paketin arvioidaan olevan toteutuksessa vuoden 2026 loppuun mennessä. Raha kertoo omistautumisesta. Paketin myötä 1,76 miljardia euroa varoja on mahdollista kohdentaa liikkuvuuden kehittämiseen. Lisäksi puretaan byrokratiaa ja parannetaan tilannekuvaa sekä infrastruktuuria.

Myös EU:n jäsenmaista on kuulunut positiivisia kaikuja viime kuukausina. Unkarin positiivinen kehitys on totaalin suunnanmuutos entisen hallinnon Venäjä-myönteiseen politiikkaan. Uudistuminen Orbánin autokratiasta tapahtuu pienin askelin. Koko hallinnon siivoaminen on valtava urakka ja osa vanhan hallinnon tekijöistä vielä virassa. Jäädetyt EU-varat ovat vahva motivaattori, mutta maa ei näytä täyttävän Euroopan komission uudistumistavoitteita elokuun lopun aikarajaan mennessä.

Saksan äskettäin julkaistu sotilasstrategia onnistuu ensimmäistä kertaa kuvaamaan käytännön toimeenpanon askelmerkkejä eurooppalaisen puolustuksen vahvistamiseksi. Strategiassa tunnustettu Saksan johtava rooli mantereen puolustuksessa on hyvä alkku. Samaten rehelliiset arviot haasteista henkilöstön ja materiaalin kehittämisessä. Visio on rohkaiseva, mutta poliittisen ja yhteiskunnallisen hyväksynnän saaminen koko strategian toimeenpanon ajalle on epävarmaa.

Ison-Britannian Brexitistä on kulunut 10 vuotta. Eron jälkeiset 7 pääministeriä eivät ole onnistuneet saamaan etua ”itsenäistymisestä”, päinvastoin. Talouden kehitys on ollut unionia heikompaa. Uusi pääministeri Andy Burnham Manchesterista pyrkinee lähentämään suhteita unioniin pienin askelin. Kansasta jo enemmistö on Brexitiä vastaan. Syynä ovat negatiiviset talousvaikutukset ja geopolitiittiset muutokset.

Positiivisesta vireestä huolimatta mitkään Euroopan uhkaavista pilvistä eivät ole hajaantuneet. Orbánin tappiosta ja Brexitin epäonnistumisesta huolimatta äärioikeiston nousu eri maissa on edelleen mahdollista. EU-erosta ei niinkään ole keskustelua, vaan kansallismieliset näkemykset pyrkivät vaikuttamaan unioniin sisältä käsin. Ranskan Marine Le Pen on todennäköisesti ehdolla ensi vuoden presidentinvaaleissa ja selkeää vastaehdokasta ei vielä 9 kuukautta ennen vaaleja ole näkyvissä. Saksan AfD voi nousta osavaltiovaaleissa entistä merkittävämmäksi haastajaksi kristillisdemokraateille. Lisäksi Yhdysvaltojen hallinnon outo tapa ottaa kantaa joidenkin maiden sisäpolitiikkaan voi heilauttaa kannatusta tärkeissä vaaleissa.

Ilmastonmuutos on edelleen yksi maapallon merkittävimmistä kriiseistä. Esimakua vaikutuksista on saatu eri puolilla Eurooppaa äärisäämiöiden ja pahenevien maastopalojen muodossa. Jopa Ceutaan kohdistunut siirtolaisvyöry kielii isompien väestöliikkeiden aiheuttamasta haasteesta Euroopan rajoille. Monipuolisten uhkien maailmassa Euroopan turvallisuusstrategiaa ja erityisesti sen toimeenpanoa tarvitaan. Uhkakäsitysten ja resurssien yhtenäistämisen koko mantereella mahdollistaa tehokkuuden. Byrokratian purkaminen niin tavaroiden, ihmisten kuin palveluiden tieltä takaa toimintakyvyn.

Tapani Montonen

Valtiojohtamisen haasteet nykykonflikteissa

State Craft – The New Rules of Power in a Divided World

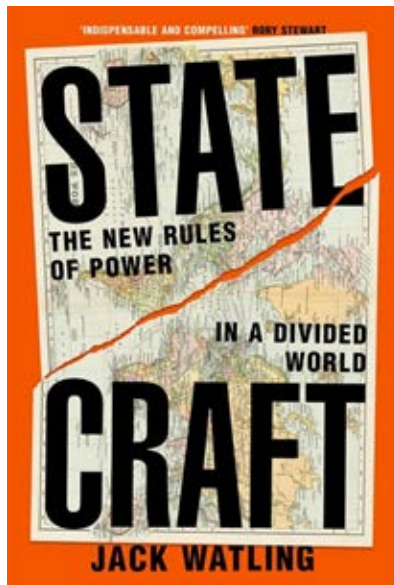
Jack Watling
Macmillan 2026
Sivuja 368
ISBN 9781035059034

Pysähdyin työmatkallani kirjakauppaan, jossa silmiini osui maasodankäyntiin erikoistuneen vanhemman tutkijan tohtori Jack Watlingin uusi teos *State Craft*. Watling työskentelee tutkijana *Royal United Services Institutessa* (RUSI) Lontoossa ja on viettänyt suuren osan urastaan tutkijana sotatantereilla eri puolilla maailmaa keräten havaintoja sodankäynnin kehityksestä.

Osallistuin vuonna 2025 Naton puolustuspolitiikka- ja suunnittelusymposiumiin Saksassa. Tohtori Watling oli alustajana paneelissa, jossa keskusteltiin Ukrainan sodan opeista ja niiden vaikutuksista sotilaallisten suorituskykyjen kehittämiseen. Watlingin asiantuntemus, kokemus ja mukaansatempaava esiintymistyyli tekivät vaikutuksen. Tunnistetuani hänen kirjoittamansa uuden kirjan ostopäätös oli tehty ja marssin kassalle.

*State Craft*issä käsitellään viimeaikaisista moderneista konflikteista ja sodista kerättyjä havaintoja ja johtopäätöksiä, jotka tulisi ottaa huomioon valtioiden johtamisessa ja varautumisessa. Kirjaan on kerätty kokemuksia Ukrainan sodan lisäksi ainakin Jemenistä, Somaliasta, Irakista, Iranista, Syyriasta, Libanonista ja Afganistanista.

Kirjassa keskitytään siihen, miten valtiot hallitsevat, tekevät päätöksiään ja ratkaisevat eritasoisia ongelmia moderneissa konflikteissa ja sodissa, kaaoksen ja erilaisten signaalien ja tulkintojen keskellä. Watling nostaa esimerkkinä helmikuun puolivälissä 2022 Moskovaissa käydyin neuvottelun Ison-Britannian puolustusministerin ja sotilasjohdon sekä Venäjän asevoimien komentajan kenraali Gerasimovin välillä. Gerasimov arvioi tuolloin Venäjän asevoimien saavuttaneen tasavahvan voimapariteetin Yhdysvaltain asevoimien kanssa. Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuussa osoitti, että Gerasimov uskoi olettamukseen ja ei ollut huolissaan Yhdysvaltojen tai Naton mahdollisista vastatoimista.

Elämme uudessa globaalissa valtakilpailussa, jossa yksinapaista maailmanjärjestystä yritetään haastaa ja viedä kohti moninapaisuutta. Valtiot käyvät tätä kamppailua monilla eri yhteiskunnan alueilla. Nykykriisit ovatkin vaikutuksiltaan yhä laaja-alaisempia sekä monisyisempiä ja toimien heijastevaikutukset välittyvät eri maiden strategisiin toimintoihin lähes kaikkialla maailmassa. Konttialuksen kääntyminen poikittain Suezin kanavassa pysäytti massiivisen määrän merikuljetuksia ja pakotti meriliikenteen ohjautumaan Afrikan sarven ympäri. Tapahtumalla oli heti valtavat vaikutukset logististen palveluiden ja erilaisten tuotteiden hintakehitykseen maailmanmarkkinoilla. Maailmalta on osoitettavissa lukuisia logistisia pulonkauloja, joiden häiriöillä on välitön ja suora vaikutus kriittisten materiaalien saatavuuteen, teollisuuden tuotantoon ja markkinahintoihin.

Kirjassa pohditaan valtion johtamista osana tämän päivän kriiseille ominaisia teknisiä ja taloudellisia riippuvuuksia. Teos ruotii myös globaaleja logistisia pulonkauloja, arvojen ja päämäärien merkitystä, sidonnaisuuksia teknisiin järjestelmiin, asejärjestelmävalintoja, päätöksentekoon käytettävissä olevaa aikaa, kriisien mittakaavoja ja päätöksenteon prioriteetteja sekä valtionjohdon näkökulmia kriisien ratkaisemiseen.

Watling purkaa keissien kautta eri-

laisia strategisia shokkeja ja haavoittuvuuksia ja arvioi niiden vaikutuksia mielenkiintoisin käytännön esimerkein. Hän pohtii miten valtioiden tulisi varautua johtamisessaan ja toiminnassaan erilaisen uhkien ja muutostekijöiden varalle.

Kirjan kritiikki osuu erityisesti läntisten valtioiden ja Naton päätöksentekoon ja varautumiseen, jota Watling pitää liian reaktiivisena. Riskeihin ei varauduta ajoissa ja usein ne eivät edes ole valtionjohdon prioriteettilistojen kärjellä. Tilanteisiin reagoidaan vasta kun on pakko tai ne tulevat yllätyksenä, jolloin ne pomppaavat valtionjohdon agendan kärkeen. Herääminen tapahtuu usein liian myöhään, jolloin ongelmien ratkaisu on reaktiivista ja kallista. Mikäli uhiin varaudutaan laaja-alaisesti, systemaattisesti ja ne sisällytetään osaksi valtioiden toimintastrategioita, ongelmat eivät pääse yllättämään ja kokonaistalannukset jakautuvat maksettavaksi pidemmälle aikavälille.

Monet kirjassa esitetyt asiat eivät tule yllätyksenä Suomen kaltaiselle maalle, koska olemme tehneet töitä vuosikymmeniä kokonaisturvallisuuden eteen. Ukrainan sodan myötä olemme heränneet jälleen kokonaisuun puolustuksen merkitykseen ja sitä ollaan päivittämässä ja tuomassa tähän päivään. Olemme kuitenkin täysin sisäistäneet yhteiskuntamme globaaleja riippuvuuksia ja eri puolilla maailmaa syttyvien kriisien heijastevaikutuksia Suomen turvallisuuteen ja vakauteen. Otsikkotasolla näistä asioista keskustellaan ja kirjoitetaan muun muassa viimeisimmässä puolustuselonteossamme, mutta miten on käytännön toimien laita?

State Craft nostaa mielenkiintoisten esimerkkien kautta nykyajan kriisien vaikutuksia ja tarvetta varautumiseen. Kirjoittajan asiantuntemus, kokemus ja laaja verkottuneisuus näkyvät tehden teoksesta monin paikoin mielenkiintoisen. Kirjaan sisältyy myös kuivempia ja ei niin mielenkiintoisia osia, mutta kokonaisuutena käteen jää monia kiinnostavia näkökulmia, jotka meidän tulisi kyetä huomioimaan osana Puolustusvoimien suorituskykyjen kehittämistä, kokonaisuun puolustusta ja valtion johtamista.

Kari Aapro

Lohikäärmeen kasvutarina

Punainen keisari – Xi Jinping ja hänen Kiinansa

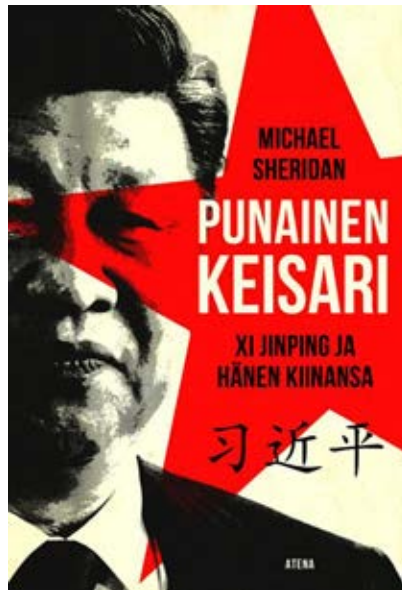
Michael Sheridan
Käännös Ari Vöntänen
Atena 2025
Sivuja 318
ISBN 9789511508045

Michael Sheridanin *Punainen keisari* on syntynyt kirjoittajan pitkän Kiina-suhteen ja asiantuntemuksen seurauksena. Sheridan toimi *Sunday Timesin* ja Reutersin Kaukoidän kirjeenvaihtajana yli kaksikymmentä vuotta (1996–2016). Kirjassaan Sheridan raottaa ovea Kiinaa hallitsevaan kommunistiseen puolueeseen ja valtion johtajan sekä armeijan ylipäällikön Xi Jinpingin persoonaan, henkilöhistoriaan ja kasvuun maan elinikäiseksi hallitsijaksi.

Xin henkilöhistoriasta on saatavissa rajatusti faktapohjaista tietoa. Hänen hallitsijaksi nousunsa myötä on alettu silottelemaan ja sensuroimaan henkilökuva sekä korostamaan hallitsijan aikaansaannoksia propagandistisesti ja valtiojohtoisesti.

Xistä on vain vähän lapsuudenkuvia. Hänen tiensä valtion hallitsijaksi ei ole ollut pelkkää ruusuilla tanssimista. Hän oli kommunistikaaderien poika, eli puolue koulutti hänen vanhempiaan johtamaan. Perhe eli vartioitua ja etuoikeutettua elämää puoluekurin ja salailun muurin takana, missä kukaan ei puhunut ulkopuolisille. Hänen isänsä Xi Zhongxun oli vallankumouksellinen, joka nousi valtaan ja joutui kulttuurivallankumouksen puhdistusten kohteeksi ja jonka aseman Mao Zedong vielä myöhemmin palautti.

Xi Zhongxun joutui 1960-luvulla kulttuurivallankumouksen aikana epäsuosioon. Hänet erotettiin puolueesta ja vangittiin. Hänen vaimonsa ja lapsensa heitettiin ulos etuoikeutettujen kodista. Xi Jinpingille isän suistuminen vallasta merkitsi vastoinkäymisiä koulussa. Hänestä tuli yhtäkkiä ”gangsterin poika”. Häntä kiusattiin ja hänet pidätettiin useita kertoja. Lukuisien alamäkeä vauhdittaneiden vaiheiden jälkeen hänet pantiin nuorten rangaistuslaitokseen, joka oli erikoistunut ”gangstereiden lasten”

käsittelyyn. Xi lähetettiin myöhemmin vuosikausiksi maataloustöihin köyhään Shaanxin maakuntaan. Hän oli tuolloin vasta 15-vuotias.

Perheen maine puhdistettiin 1970-luvulla Maon viimeisinä vuosina, ja lopulta Xi hyväksyttiin monien yritysten jälkeen kommunistisen puolueen jäseneksi. Kirjassa kuvataan vaihe vaiheelta hänen nousuaan maakuntatason virkamiehestä Shanghain puoluesihteeriksi ja koko Kiinaa hallitsevan politbyroon jäseneksi.

Xi nimitettiin vuonna 2012 kommunistisen puolueen pääsihteeriksi ja seuraavana vuonna presidentiksi. Hän on myös armeijan ylipäällikkö. Hänen valtakaudellaan maan hallitus on menettänyt valtansa kommunistiselle puolueelle. Vuoden 2012 jälkeen yhdelläkään pääministerillä ei ole enää ollut merkittävää poliittista auktoriteettia. Kiinan uutena johtajana Xi käynnisti maassa laajan korruption vastaisen kampanjan. Puhdistuksissa tuomiolle joutui kaiken kaikkiaan yli 1,5 miljoonaa ihmistä, tavallisia virkamiehiä ja puolueväkeä, mutta myös keskuskomitean jäseniä, korkeita yritysjohdajia ja armeijan kenraaleita. Korruption vastaiset puhdistustoimet ovat jatkuneet näihin päiviin saakka, eikä lopua ole näkyvissä.

Koronapandemia oli 2000-luvun alun suurin maailmanlaajuinen katastrofi. Heti kriisin alettua Xi päätti, että

Kiina reagoisi tilanteeseen politiikalla, ei tieteellä. Seuraukset olivat kohtalokkaita ja pandemia pääsi leviämään maailmalle. Kiinan neuvokailta johtajilta ei jäänyt kuitenkaan huomaamatta, että kriisi oli täynnä mahdollisuuksia. Kiina mallinsi digitaalisen valvonnan ja väestönhallinnan tekniikoita, jollaisia ei ollut ennen Kiinassa nähty. Kiina käytti terveystoimenpiteitä hyväkseen ja piti kansalaisiaan silmällä tarkemmin kuin koskaan. Johtajat kehuivat hallitsevansa kansaansa tehokkaammin kuin Pohjois-Korean totalitaristit omaansa.

Kommunistinen puolue hallitsee maan poliittista elämää. Sen kolme tärkeintä elintä ovat 200 täysjäsenestä koostuva keskuskomitea, tavallisesti noin 25 keskuskomitean jäsenestä muodostettu politbyroo sekä elimistä kaikkein korkein, 7–9 miehestä (naisia ei ole ollut koskaan mukana) muodostettu politbyroon valiokunta. Pääsihteeri Xi Jinping on puolueen johtaja ja valiokunnan ylin hahmo.

Sotilaallisen keskuskomission puheenjohtajana Xillä on käskyvallassaan maailman suurimmat asevoimat. Komissio on korkein hallintoelin ja uskollinen Maon sanoille: valta nousee aseensa piipusta, mutta puolueen on painettava liipaisinta.

Punainen keisari on informatiivinen ja kiinnostava teos. Sheridanin väivannäkö sekä kymmenien vuosien kokemus Kaukoidän kirjeenvaihtajana näkyy tekstin sisällössä.

Kiinan johtajan henkilökuvaan liittyy paljon vahvistamattomia huhuja ja tarinoita, joiden luotettavuudesta ei ole täyttä varmuutta. Valtionjohtajan myytiä ruokitaan propagandalla, jolla pyritään peittelemään epäsuotuisaa historiaa ja toisaalta kultaamaan hallitsijan aikaansaannoksia maan johdossa. Täältä osin Xin henkilökuvan ja johtajamyytin kuvan tulkinta jää kirjassa paljolti lukijan vastuulle. Toisaalta kirja kuvastaa Kiinan valtiota ja sen kansan toimintatapoja ja antaa hyvän poikkeileikkauksen maassa vallitsevasta valtakäytännöstä, klaaneista, juonittelusta ja toimintakulttuurista.

Kari Aapro

Niin kuin me sen näimme

**Neuvostoliiton etupiiristä
Naton etulinjaan
– 61. Kadettikurssi ja 45.
Merikadettikurssi 50 vuotta**
Kylmänsodan veteraanit ry (toim.)
Otavan kirjapaino Oy 2026
Sivuja 416
ISBN 978-952-88-1799-4

Käsillä on tavanomaisista kadettikurssikronikoista perusteellisesti erottuva kirja. Ei tarinakoelma, vaan laaja-alainen koonnos yhteiskunnallisista ja puolustusjärjestelmää koskevista muutoksista vuodesta 1974 aina 2000-luvulle asti. Teemana kuitenkin on ”niin kuin me sen näimme”. Lisänä ovat vielä sotaa, sotilaita ja sodankäyntiä käsittelevät artikkelit. Artikkeleiden kirjoitustyyli vaihtelee anonyymin kerronnan ja henkilökohtaisen urasidonnaisuuden välillä.

Teoksen aloittaa tiivis tietopaketti yhteiskunnallisista, sosiologisista ja poliittishistoriallisista muutosvirroista. Käsitteensä saavat niin hyvinvointiyhteiskunnan luominen kuin suomalainen nuorallakävely kylmän sodan ja YYA:n maailmassa. Nuorison vasemmistolaisuuskehitys teiniliittoineen sekä ylisukupolvisen traumailmiön olemus käsitellään kattavasti. Identiteetiltään kadetit olivat ”erilaisia nuoria” yleisdemokraattisessa opiskelijaympäristössä. Nostalgiaosuudessa kuvaillaan nuorten luutnanttien palveluksen alun varuskunta- ja upseerikerhoelämää. Edulliset asuntolainat sekä videolaitteiden tulo markkinoille kuihduttivat kyseisen elämänmuodon viimeistään 1990-luvulle tultaessa; nykyluutnantteille kyseessä on täydellisesti mennyt maailma.

Puolustuspolitiikka – joka oli alisteinen ulkopoliitikalle – perustui vanhasta YYA-sopimukseen ja ajatukseen puolueettomuudesta. Luutnanttien aloittaessa uransa Kalevi Sorsan II hallituksen ohjelma nojasi raskaasti YYA-sopimukseen sekä hyviin naapuruussuhteisiin Neuvostoliiton kanssa. Tällä linjalla jatkettiin 1990-luvulle saakka.

Yhteiskunnallisen osion jälkeen siirytään käsittelemään puolustushaaroja ja Rajavartiolaitosta muutosten kourissa. Maavoimien kehittämistä ja kehity-

tymistä otsikoidaan osuvasti ”traktorin lavalta nykyaikaan”. Kirjoittaja toteaa maavoimien olleen aina alibudjetoitu. Ironisesti onkin aikoinaan todettu, että erilaiset komiteat asettivat puolustusbudjeteille katon, mutta eivät lattiaa. Muutoksia tehtiin muun muassa sotilaalliseen aluejakoon sekä valmiuden kohottamisjärjestelmään.

Merivoimista on perusteellinen historiakatsaus sekä merellisen toimintaympäristön ja sen muutoksen selvitys. Organisatoriset muutokset kerrotaan perinpohjaisesti. Merkittävää on myös kaluston ja aseistuksen modernisaatio palvelusuran aikana.

Hieman samantapainen on kertomus Ilmavoimien nousukiidosta. Lentokadettien aikainen kalusto muuttui 50 vuoden aikana perinpohjaisesti. Mielenkiintoinen yksityiskohta on sysäys kaukovalvontatutkien hankkimiseksi: amerikkalaisen U2-tiedustelukoneen alas ampuminen Neuvostoliitossa vuonna 1960. Saadun tiedon mukaan U2:n yhdeksi varalaskupaikaksi oli merkitty Sodankylä. Luutnanttien aloittaessa ei Ilmavoimien tilanne ollut kovin rohkaiseva, sillä 70-luvun alussa 72 lentäjää oli siirtynyt Finnairin leipiin. Poistuman aikaus kesti 10 vuotta.

Rajavartiolaitoksen muutoksen vuosikymmenet -osassa laitoksen kehityksen tunnusmerkistönä on organisaation merkittävä muutos sekä passintarkastuksen siirtyminen rajavartioiden teh-

täväksi. Sotien jälkeen erityisen arkaluontoinen asia olivat itärajan loikkauspauket: aina ei voinut tietää, milloin kyseessä oli todellinen pakolaistapaus vai suomalaisten järjestelmän testi. Erikoinen oli tilanne myös Neuvostoliitossa ilmenneen vallankaappausyrityksen aikana vuonna 1991. Tilanne oli selkeämpi Suomen rajaviranomaisille kuin Neuvostoliiton vastaaville.

Kokemuksia kansainvälisestä toiminnasta rauhanturvaamis- ja kriisinhallintaoperaatioissa valotetaan esimerkein. Kokemusta omaavilla lukijoilla lienee samantyyppisiä havaintoja: komentajalla tulee olla kykyä sovitella, suostutella ja neuvotella loputtomiin. Suora sotilaskäskyvalta ei toimi, kun operaatioissa olevien joukkojen tulee ottaa huomioon kansalliset rajoitukset ja ”pääkaupungin terveiset”. Tuttuja ovat myös kokemukset väärin ymmärretystä faitteriolemuksesta epäsituaalisine käyttäytymismalleineen ja varustuksineen.

Puolustusvoimien koulutusjärjestelmän uudistuksen moneen suuntaan vetävät intressit asettivat paineita koulutusosaston päällikölle. Vuosituhannen vaihteessa opetusministeriö, Upseeriliitto ja Pääesikunnan operatiivinen osasto esittivät uudistuksen linjoista merkittävästi eriäviä kantoja. Kaikki nämä yhdesä merkitsivät lopulta opistoupseereiden koulutuksesta luopumista, aliupseerijärjestelmän uudelleen synnyttämistä sekä upseerikoulutuksen akateemisten ehtojen täyttämistä.

Kummikurssin saatesanat valmistuville luutnantteille sisältävät monia hyviä oivalluksia ja ajatuksia upseeriudesta. Kirjatoimikunta puolestaan voi olla tyytyväinen lopputulokseen. Kirja on hyvin taitettu, teksti on luettavaa ja kuvamateriaali korkeatasoista. Siis hyvä kokonaisuus ja tietopaketti nuorelle valmistuvalle upseerille. Kirjaa luonnehtii 100 vuoden aikajänne: 61. Kadettikurssin kummikurssina toimi 50 vuotta vanhempana 11. Kadettikurssi. Kun tuo 50 vuoden ikä 61. kurssilta täyttyy, luovutetaan kirja Kadettikurssin 111 ja Merikadettikurssin 94 valmistuville luutnantteille. Kirjaa on myös tarkoitus jalkaa valikoidusti kirjastoille.

Pekka Holopainen

Mighty Finland

Syksyisessä Kuulovartiossa tarkennetaan tällä kertaa aisteja kohti kotimaista tuotantoa ainaisten angloamerikkalaisten sijaan. Kotimainen turvallisuusalan podcast-tuotanto on laajuudeltaan ymmärrettävästi kohtuullisen suppeaa, mutta ei onneksi aivan laadutonta. Nyt tarkasteltava podcast keikkuu arviointihetkellä Suomen Spotifyn kuunnelluimpien podcastien sijalla 22, joten aivan tuntemattomasta tekeleestä ei ole kyse. Muita lajiityypin edustajia ei sadan suosituimman joukkoon sitten mahdukaan, vaikka turvallisuutta toki sivutaan ja ruoditaan myös politiikkaa yleisesti käsittelevissä podcasteissa.

Mighty Finland tituleeraa itseään somekollektiiviksi, joka keskittyy erilaisiin maanpuolustusaiheisiin ja pyrkii tuomaan maanpuolustuksen osaksi ihmisten arkea ja sosiaalista mediaa. Keskeisimmät tekijät, taistelijapari Ville & Wille, eli Ville Sormunen ja Wille Koskenvesa, ovat palvelleet yhdessä jo runsas vuosikymmen sitten Porin prikaatissa ja myöhemmin Libanonissa. Yhteisten palvelusvuosien jälkeen syntyi ajatus modernin reserviläisyyden tuomisesta esille sosiaalisessa mediassa. Podcastien tuotanto alkoi vuonna 2020 ja jatkuu edelleen. Tähän mennessä jaksoja on julkaistu jo yli 200.

Kyseessä on siis reserviläisten tekemä ohjelma, joka on suunnattu ensi sijassa reserviläisille ja tavalliselle kansalle. Tästä huolimatta aiheita käsitellään hyvin laajalla skaalalla aina perustavanlaatuisista strategisista kysymyksistä tempulenkkariosastoon. Vaikka ensisijaisena pyrkimyksenä onkin kansantajuinen esitystapa ja rennolla tyylillä toteutettu keskustelu, on sisältö asiantuntijavieraisten osalta erittäin hyvä. Jos aiheiden skaala on laaja, niin on asian laita myös vieraiden osalta. Viimeisen vuoden sisällä jaksoissa on vierailut sotilaita aina ovenpotkijasta maavoimien komentajaan ja erilaisia asiantuntijoita niin ikään

laajalla skaalalla tutkijoista korkeimman tason virkamiehiin.

Jaksot ovat pituudeltaan tunnista kahteen, pisimpien jakautuessa jopa kahteen samannimittaiseen osaan. Nykyistä hektistä ja kiirettä korostavaa ajan henkeä vasten jaksot ovat siis varsin pitkiä, mikä mahdollistaa laadukkaat keskustelut ilman kiireen tuntua. Tätä mahdollisuutta soisi muidenkin podcastien hyödyntävän laajemmin. Nopean pinnallista tietoa tarjoavalle sosiaaliselle medialle tai television ajankohtaisohjelmien kymmenminuuttisille osuuksille vastapainoksi tai syventymistä varten olisi itse valittuna ajankohtana kuunneltavalle sisällölle ehkä enemmänkin tilausta. Juontajat myös antavat miellyttävän paljon tilaa vierailijoilleen. Toki pituuden kääntöpuolena on, ettei tyypillisissä kuuntelutilanteissa, kuten työmatkalla tai vaikkapa lenkkeillessä, ehdi kokonaista jaksoa kuunnella, ellei harrastuksena sitten ole puolimaraton tai työmatka Mikkeliin.

Mighty Finlandin reserviläistausta antaa sille vapautta suhteessa virallisiin rakenteisiin. Vaikka vertailupohjaa on vähänlaisesti, voisi hyvällä omallatunnonla väittää instituutioita, kuten Puolustusvoimia, edustavien keskustelijoidenkin esiintyvän ohjelmassa rennommalla otteella ja vähemmän valmiisiin

repliikkeihin nojaten kuin virallisemmissa yhteyksissä. Osansa tähän on myös varmasti juontajaparin olemuksella ja tavalla tehdä ohjelmaa. Myös formaatin pituus vapauttaa keskustelua. Kaikkea ei tarvitse yrittää mahduttaa muutamaa hiottuun pointtiin tai tiivistykseen, vaan keskustelun soljuessa aiheiden käsittely muuttuu väistämättä luonnollisemmaksi.

Pienimuotoisesta tuotannosta ja kansanomaisuudesta huolimatta podcast on teknisesti varsin laadukas, ja myös muutamat englanninkieliset jaksot ovat aivan kelpoista kuunneltavaa. Kohderyhmän ollessa ensi si-

jassa reserviläiset, on ymmärrettävää, etteivät kaikki jaksot ja niiden aiheet ehkä *Kylkiraudan* lukijoita jaksa sytyttää, vaikka tuki sellaiset perustavanlaatuiset ikuisuuskyymykset kuin ”kumpparit vai maiharit?” saattavat keskusteluttaa yllättävänkin korkealla tasolla. Tässä esimerkiksi valtaosa tiedostavista *Kylkiraudan* lukijoista toki podcastia kuuntelemattakin ymmärtää kumisaappaan ylivoimaisuuden. Valtaosa jaksoista on kuitenkin kiinnostavia ihan jokaisen näkökulmasta, vaikka kokisikin ruohonjuuritason kysymysten olevan jo oman kiinnostuksen tuolla puolen.

Helsingin Reserviupseeripiiri palkitsi *Mighty Finlandin* viime vuonna Maanpuolustuksen suunnannäyttäjät -palkinnolla. Podcastin ohella muu kokonaisuus edistää ja toteuttaa 2020-luvun reserviläisyyttä hienosti ja tuo kaikkien saataville ajankohtaista ja ymmärrettävää keskustelua sotaväestä ja sen liepeiltä. Vapaan puheen ja reserviläisarmeijan maassa on sekin suotavaa, että keskustelua vaikkapa taistelukentän ilmiöistä tapahtuu muuallakin kuin organisaation omista kanavissa ja erilaisten asiantuntijoiden välillä. Se lienee omiaan kirittämään myös asiantuntijakeskustelua.

Walter Pomell

Ihannealainen

Kadettiupseeri on siinä suhteessa mielenkiintoinen hahmo, että hänet siirretään vähän väliä uusiin tehtäviin kehittyäkseen yksilönä ja tullakseen valmiimmaksi yhä vaativampiin tehtäviin. Joskus saattaa tuntua siltä, että yksilön kehittämiseen tähtäävää, suhteellisen nopeaa tehtäväkiertoa tehdään järjestelmän kustannuksella. Normaaliolojen tehtävänsä lisäksi kadettiupseerilla on toinen, yleensä vähän erilaista osaamista edellyttämä poikkeusolojen tehtävä. Kummassakin tehtävässä pitää olla ”viivalla”.

Kadettiupseerit palvelevat uransa aikana muun muassa kouluttajina, opettajina, tutkijoina, esikuntaupseereina, asiantuntijoina, johtajina, päälliköinä ja komentajina. Vaikka kaikki ovatkin saaneet johtajakoulutusta, uran varrella tulee vastaan tehtäviä, joissa palvellessa ei käydä kehityskeskusteluja esimiesroolissa. On sen sijaan huomion-arvoista, että jokaisella upseerilla, aina puolustusvoimain komentajaa myöten, on esimies, jota ei voi valita. Ei ole olemassa kahta samanlaista. Esimiestaidoista kuulee puhuttavan jatkuvasti. Alaisena olemisen taidoista pitäisi edellä mainitun perusteella puhua ehkä enemmän, koskeehan rooli jokaista.

Jokainen voi muistella palvelusuralaan kohtaamiaan esimiehiä sekä alaisia. Kuka olikaan esimiehenä ylivertainen ja miksi. On paikallaan pohtia lisäksi, kuka matkan varrella oli ihanteellinen alainen ja millä perusteella. Jokaiselle syntyy luettelo tai luetteloita tärkeimmistä ominaisuuksista, asenteista ja kyvyistä, jotka auttavat esimiehenä ja alaisena toimimisessa. Alla on yksi.

Lojaalisuus palvelustovereita, esimiehiä ja järjestelmää kohtaan on kaiken toiminnan lähtökohta. Esimiestä ei tarvitse miellyttää. Palvelustovereita kannattaa. Lojaalisuus ei tarkoita miellyttämistä tai kritiikkittömyyttä. Rakentava kriittisyys ilmenee rohkeutena esittää perusteltuja eriäviä mielipiteitä kuunnellen samanaikaisesti vastakkaisia näkemyksiä. Alainen osaa tarjota punnittuja vaihtoehtoja päätöksentekijälle.

Ihannealainen keskittyy mahdollisuuksiin ongelmien sijaan. Hän katselee pääasiassa tulevaisuuteen. Takapeiliäkin tarvitaan, mutta ennen kaikkea siksi, ettei sattuneita virheitä toisteta. Hän ymmärtää, miten päätökset tehdään. Hän hahmottaa nopeasti toimintaympäristön, osaa suunnitella tilanteen edellyttämät toimenpiteet sekä johtaa näiden toimeenpanon.

Ihannealaisen pitää kestää painetta ja kantaa vastuunsa. Hän säilyttää toimintakykynsä niin normaali- kuin poikkeusoloissa. Hyvä fyysinen kunto on välttämätön osa toimintakykyä.

Hyvät sosiaaliset taidot höystettynä huumorintajulla edesauttavat erilaisissa tilanteissa selviytymistä. Pilke silmäkulmassa toimiva alainen on useimmiten parempi kuin jatkuvasti ”tuhkaa päälleen kaatava” yksilö. Ihannealainen ottaa suurta numeroa tekemättä kaikki huomioon. Positiivisuus tarttuu ja parantaa työilmapiiriä.

Ihannealainen ei tyydy rallienglanin osaamiseen. Hän pystyy kansainväliseen kanssakäymiseen useammalla kielellä. Hän ymmärtää tekniikkaa ja teknologioita. Laaja-alaisesti asioihin perehtyneenä hän osoittaa osaamista ja ymmärrystä, jotka pannaan merkille.

Jollakin voi olla akateemisiakin näyttöjä hyödynnettäväksi palvelustehtävissä.

Ihannealainen arvostaa palveluksen ulkopuolella olevaa elämäänsä. Tehokkuus ja aikaansaamiskyky virkapaikalla mahdollistavat tasapainon ylläpitämisen työ- ja vapaa-ajan välillä. Hän osaa hoitaa yksityisasiansa, koska ymmärtää läheisten tuen arvon. Lisäksi hän osaa järjestää talousasiansa pitkäjänteisesti. Ihannealainen saa vaikutteita myös Puolustusvoimien ulkopuolelta, josta hän on hankkinut kokemuksia ja hyödyllisen verkoston osallistumalla erilaisten yhteisöjen toimintaan.

Ihannealaisella on palava ja jatkuva halu kehittää itseään ja järjestelmää. Hän perehtyy tehtäviinsä liittyviin asioihin niin hyvin, että päättyy osaamaan ne esimiestään paremmin. Taitava esimies panee perehtyneisyyden merkille ja hyväksyy alaisensa ylivertauuden järjestelmää hyödyttävänä. Osaava alainen on arvokas resurssi.

Ihannealainen ymmärtää asemansa ja sen, ettei esimiehelle kuuluvaa päätösvaltaa ja siihen liittyvää vastuuta voi jakaa. Hän kuitenkin tiedostaa omat mahdollisuutensa vaikuttaa esimieheensä, jota opettelee lukemaan kuin avointa kirjaa. Esimieskin tarvitsee palautetta sekä näkökulmia, joita tämä ei ole vielä huomannut tai keksinyt.

Jokaisella upseerilla on ainutlaatuisen henkilö- ja osaamisprofiili, joka on syytä tunnistaa itse. Järjestelmän tehtävä on tunnistaa upseereidensa vahvuudet ja heikkoudet sekä löytää keinoja yksilöiden kehittämiseksi. Tätä varten on olemassa arviointimekanismeja, urasuunnittelua, kehityskeskusteluja, osaamisen kehittämistä sekä muita keinoja.

Ehkä itse kunkin kannattaisi palveluspäivän päätteeksi kysäistä itseltään: ”Miten onnistuin tänään alaisena?” Esimiehet puolestaan voisivat arvioida omalta kohdaltaan: ”Miten onnistuin tukemaan alaisiani tänään?”

Heikki Välivehmas

Mannerheimin juomatavat

Marskin juomatavoista tunnetaan erityisesti ryppy. Valotetaan ryypyn taustaa sekä muita juomatottumuksia.

Lapsuutensa Mannerheim vietti Louhisaaren kartanossa, jossa hän nautti mustaherukkapensaasta lehdistä käymälä valmistettua juomaa. Tämä simankaltainen juoma tunnetaan Louhisaaren ja Mannerheimin juomana.

Ratsuväen upseeriksi valmistuttuaan hän työskenteli Pietarissa Chevalierkaartissa. Pietarin monipuolinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri muovaasi hänestä kulinaristin. Puolassa vietetyt vuodet ja Aasian-matka laajensivat makumaailmaa. Mannerheim tunnetaan kaikkiruokaisena. Hän osallistui illallisten suunnitteluun ja avusti sisartaan Evaa keittokirjan laatimisessa.

Mannerheimin mielestä alkoholi kuului sivistyneeseen ruokailukulttuuriin, mutta humalahakuista juomista hän ei hyväksynyt itseltään tai seuraltaan. Hänen tarkasti dokumentoitu elämänsä ei juuri sisältänyt ylilyöntejä alkoholin kanssa.

Ryppy juontaa Venäjän armeijaan, jossa osa palkasta maksettiin vodka-ryypynä; yksi lounaalla ja kaksi päivällisellä. Etu haluttiin täysimääräisenä, ja siksi ryppy kaadettiin piripintaan. Tämä tapa seurasi Mannerheimia läpi hänen elämänsä.

Vapausodan aikana ruokaryypynä tarjottiin tanskalaista tai norjalaista akvaviittia. Tiedetään marsalkan tilanneen jopa omaa akvaviittiaan Alkosta! 1930-luvulla Mannerheimille tiedetään tarjotun piripintaisia snapseja hänen va-

kioravintoloissaan. Kulosaaren Casinolla oli jopa erityinen resepti, joka ei valitettavasti ole säilynyt.

Mannerheim ei kannattanut kielto-lakia, eikä antanut sen haitata. Hän turvautui jopa salakuljettajiin turvatakseen tarjottavansa. Mannerheim kestitsi vieraitaan monipuolisilla juomilla, jotka sopivat tarjottaviin ruokiin. Ranskalaiset punaviinit, saksalaiset valkoviinit, samppanjat ja portviinit olivat laajasti edustettuina.

Talvisodan aikana Mikkelin Seura-huoneella ryypynä oli Rajamäen Akvaviittia. Ruokajuomana nautittiin olutta ja kivennäisvettä. Jatkosodan aikana ruokailtiin hotelli Kalevassa sijainneessa Mikkelin Klubissa. Ryppy tarjottiin jääkylmänä, mieluiten vielä huurteisista lasista. Ryppylaseina käytettiin 6,8 senttilitran vetoisia suppilomaisen muotoisia pikareita. Ryppyä ei enää nautittu kerralla vaan kolmessa osassa. Arvovieraiden kanssa nautittiin viiniä. Viipurin takaisinvaltausta juhliittiin lasillisella valkoviiniä ja kahvikonjakilla.

Ruokailun jälkeen Mannerheim nautti kahvipöydässä kahvin seuraksi konjakit ja sikarit. Päivässä kului kolme sikaria; aamiaisen, lounaan ja päivällisen jälkeen nautittuna. Vain kovimman kii-reen alla tästä tingittiin.

Iltaisin sekä sauna- ja uimareissuilla Marsalkka nautti viskigrogin: 1 senttilitra viskiä runsaan vichyn kanssa. Mannerheim suosi Glen Grantin Malt Whiskyä, jota saatiin tuontiongelmista huolimatta.

Syksyllä 1942 Marsalkan pöytäseurue kyllästyi Rajamäen sulfittispristä valmistetun, tikkuviiniksikin kutsutun

akvaviitin makuun. Hän käski adjutanttiaan tekemään maulle jotain. Muutaman koe-erän jälkeen sopiva sekoitus löytyi. Alkuperäinen sekoitussuhde on varmennettu aikalaisdokumenteista: litra akvaviittia, 2 senttilitraa vermuttia ja 1 senttilitra giniä. Alkuperäisiä ainesosia ei ole enää saatavana. Kaupallisista tuotteista Ritarin Ryppy oli lähinnä alkuperäistä. Marskin ryypynä myytävä tuote poikkeaa väriltään alkuperäisestä.

Suomen armeija tai valtio ei alkoholia tarjonnut, vaan marsalkka maksoi aina itse kaikki pöydissä tarjotut alkoholit. Näin hän esti huhut siitä, että Päämajassa juotiin valtion laskuun. Mannerheimin ruoat olivat hyvin valmistettuja mutta yksinkertaisia. Ruokatavoista ja -ajoista pidettiin tiukasti kiinni, myös junalla matkatessa.

Mannerheimin täyttäessä 75 vuotta 4. kesäkuuta 1942 tarjottiin jokaiselle rintamamiehelle tavallista parempiateria ja juhларыppy. Täysi-ikäisyyden raja oli 21, mutta jokainen 18 vuotta täyttänyt halukas sai ryypyn. Viinan kertaannos oli venäläisen perinteen mukaan 10 senttilitraa. Kansainvälinen 4 senttilitran standardimitta otettiin käyttöön vasta vuonna 1977.

Tätä tapausta varten valmistettiin omilla etiketeillä suuret määrät Puolustuslaitos Viinaa ja Leikattua Konjakkia. Ilmeni myös tarvetta miedommille juomille, joten Bordeaux'sta tilattiin tynnyreitän puna- ja valkoviiniä Mannerheimin mieltymysten mukaisesti.

Jussi Ahokas

TURVAA SUOMELLE. VAHVEMPI PUOLUSTUSLIITTO.

F-35 vahvistaa Suomen turvallisuutta ja yhteistä pelotetta Pohjoismaissa, Euroopassa ja koko Natossa. Se tarjoaa verkottunutta ja mukautuvaa suorituskykyä, jota muuttuva turvallisuusympäristö edellyttää. Onnittelut, Suomi – tervetuloa F-35-perheeseen.

LUE LISÄÄ

Kadettiketju kestää

Kadettikunnan Kaaderipäivä järjestettiin aurinkoisessa säässä Maasotakoulussa Lappeenrannassa 25. elokuuta. Tapahtumaan osallistui 34 kadettiupseeria ja heidän puolisoitaan.

Päivän aikana saimme rautaisannoksen Maasotakoulun nykytilanteesta, Ukrainan sodan opeista ja niiden soveltamisesta suomalaiseen sotataitoon ja kadettien kertomana tietoa tämän päivän upseerikoulutuksesta. Pääsimme myös ”tarkastamaan” kadettiharjoitusta. Puolisoille oli sotataidon alustusten ajaksi järjestetty tutustumiskäynti Lappeenrannan kulttuuritarjontaan.

Tarkastuskierroksen jälkeen kokoonnuimme upseerikoulutuksen muistomerkkin, *Kadettiketjun* ääreen, jossa vierailimme isäntä kadettiveli, eversti Timo Hänninen tiivistä muistomerkkin taustoja ja sen merkitystä. *Kadettiketju – Ketju on yhtä vahva kuin sen heikoin lenkki.*

Kaaderipäivän päätteeksi saimme nauttia Rakuunasoittokunnan marssikonsertista, jonka aikana herkistyiimme muun muassa *Ateenalaisten laulun* kuulemiseen. Moni kadettiveli sai kuulla kajahtavan myös oman joukkonsa kunniamarssin. Esitän Kadettikunnan puolesta lämpimät kiitokset Timo ja Pauliina Hänniselle sekä Maasotakoulun henkilöstölle ikimuistoisesta tapahtumasta.

Uusi lenkki ketjuun

Tasavallan presidentti Alexander Stubb ylsi 28. elokuuta 110. Kadettikurssin ja 93. Merikadettikurssin luutnanteiksi sekä nimesi heidät Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen virkoihin. Syksyllä 2023 käynnistyneet opinnot on siten saatu päätökseen. Kadettikunta toivottaa valmistuneille kurseille menestystä tulevalle palvelurallaan.

Valmistuneet kadetit saivat elokuun 17. päivänä juhlallisessa seremoniasa kupeellensa kylkiraudan. Miekkojen luovuttaminen käynnistettiin vuosi sitten neljäkymmenen vuoden tauon jälkeen, ja sen on mahdollistanut 2020-luvun alussa käynnistetty upseerimiekkahanke. Hankkeessa vastuunkantajina on ryhmä vanhempia kadettiupseereja, jotka ovat halunneet nostaa tämän perinteen upseeriuden symbolin uudelleen jaet-

tavaksi. Kadettikunta muisti näitä vastuunkantajia 2. syyskuuta luovuttamalla heille yhdistyksen standaarit.

Luutnantit siirtyvät Kadettitoverikunnasta kadettipiirien jäseniksi. On jälleen aika juottaa seuraava ketju kadettipiirien yhteisöön. Kadettiupseereja kehoitetaan toimeenpanemaan uusien luutnanttien perehdyttäminen piirinsä toimintaan. Tähän on hyvänä esimerkkinä kesäkuun strategiaseminaarissa työryhmämuutteen esitelty perehdyttämismalli.

Kadettikunta toivottaa myös lämpimästi syyskuussa opintonsa aloittaneet 113. Kadettikurssin ja 96. Merikadettikurssin kadetit tervetulleiksi Kadettikuntaan. Kadettitoveruuden ketjuun on näin liitetty uusi lenkki.

Euroopan puolustusnäkömystä

Kadettikunnan ja Suomen Sotatieteellisen Seuran ajankohtainen turvallisuuspoliittinen seminaari, *Miltä Euroopan puolustus näyttää 2030-luvulla ja miten se rakennetaan*, järjestettiin 9. syyskuuta Tieteiden talossa Helsingissä. Johtava neuvonantaja Katri Makkonen toimi viime vuoden tapaan seminaarin moderaattorina.

Seminaari toteutettiin kahtena keskustelufoorumina, joihin osallistui maamme eturivin turvallisuuspolitiikan, maanpuolustuksen ja puolustusteollisuuden asiantuntijoita. Molempien osakokonaisuuksien alussa oli keynote-puheenvuoro. Seminaarikeskusteluiden pohjaksi oli mallinnettu kuvitteellinen tilanne, jossa sota Ukrainassa oli päättynyt.

Ensimmäisen keskusteluosion teemana oli *Miltä Euroopan puolustus näyttää 2030-luvulla?* Tähän aihealueeseen johdatteli ohjelmajohtaja Juha Jokela Ulkopoliittisesta instituutista. Toisen keskustelun teemana oli *Millainen puolustus ja miten se rakennetaan?* Tämän teeman keynote-puhujana oli kansanedustaja Jukka Kopra.

Seminaaritallenne on katsottavissa Kadettikunnan YouTube-kanavalla.

Globaali muutos ja Suomi

Kadettikunta julkaisi 16. syyskuuta *Globaali muutos ja Suomi* -oppimisympäristön ja -teoksen. Syksyllä 2024

HEIKKI POHJA

käynnistetty hanke on saatu välitavoitteeseen, ja hanke siirtyy jalkauttamis- ja ylläpitovaiheeseen. Hankkeen esittely on toisaalla lehdessä.

Lämpimät kiitokset käsikirjoittaja, dosentti, komentajakapteeni evp Marco Krogarsille ja laajalle asiantuntijajoukolla tuotteiden valmistelusta.

Syyskokous

Kadettikunnan syyskokoustahtuma järjestetään 24. lokakuuta Maanpuolustuskurssien Maneesissa Helsingissä ja verkkoyhteydellä. Syyskokouskutsu on julkaistu toisaalla lehdessä.

Syyskokoukseen päättyy kuluvan vuoden aikana toteutettu Kadettikunnan strategiatyö. Kevään aikana kadetti piirit toteuttivat piirianalyysit ja tuottivat syötteitä Kadettikunnan työvaliokunnan valmisteluun. Kadettikunnan hallituksen ja kadetti piirien edustajien yhteinen strategiaseminaari järjestettiin kesäkuun alussa. Kesän aikana alkuvuoden valmistelutyö ja esitetyt kehittämisajatuksot on ”puettu” Kadettikunnan 10-vuotissuunnitelmaan sisällytettäväksi kokonaisuuksiksi.

Constantem Decorat Honor

Heikki Pohja
Kadetti 7265

Kadettikunta ry:n syyskokous

Kadettikunta ry:n syyskokous järjestetään Maanpuolustuskurssien Maneesissa (Maneesikatu 6, Helsinki) lauantaina 24. lokakuuta 2026 klo 12.30 alkaen. Kokoustapahtumaan on mahdollista osallistua myös verkkoyhteydellä.

Kokouksessa käsitellään sääntöjen 6 §:ssä mainitut asiat. Vuoden 2026 syyskokouksessa päätetään myös Kadettikunnan 10-vuotissuunnitelman 2027–2036 ja 3-vuotissuunnitelman 2027–2029 hyväksymisestä. Lisäksi käsitellään Kadettikunnan hallitukselle sääntöjen mukaisesti ennen kokousta lähettämät kokousaloitteet.

Äänioikeutettuja kokouksessa ovat kaikki Kadettikunnan jäsenet. Äänestämisen nimetyille jäsenelle annetulla valtakirjalla on sallittu.

Kokouspäivän ohjelma

09.30–10.00	Saapuminen
10.00–11.30	Ajankohtaiskatsaus
11.30	Palkitsemiset ja muistamiset
12.00–12.25	Kahvitarjoilu
12.30–13.30	Sääntömääräinen syyskokous

Kokouksen jälkeen kadetti- ja koulutustilaisuuksien kokousedustajille on lounas- ja koulutustilaisuus, joka päättyy klo 17 mennessä.

Ilmoittautuminen osallistumisesta eri tilaisuuksiin pyydetään tekemään viimeistään 15. lokakuuta 2026 Lyyti-tapahtuma-hallintajärjestelmässä:

https://www.lyyti.in/KK_syyskokous2026.

Tervetuloa päättämään yhteisistä Kadettikunnan asioista!

Kadettikunta ry:n hallitus

Kaaderipäivä Lappeenrannassa 25. elokuuta 2026

Kaaderipäivään osallistuneet Maasotakoulun Kadettiketju-muistomerkillä.

Globaali muutos ja Suomi -hanke valmistui

K adettikunta käynnisti vuoden 2025 alkupuolella "Globaali muutos ja Suomi" -hankkeen, joka on nyt saatu päätökseen. Se on jatkotyö noin 15 vuotta sitten julkaistulle tietopankille. Siinä tarkasteltiin kylmän sodan jälkeistä kansainvälistä tilannetta.

Tarkoitus

Työprosessissa tuotetun julkaisun ja verkkosivuston tarkoituksena on kuvata globaaleja muutosvoimia 2010-luvulta aina vuoteen 2026. Muutosvaikutukset heijastetaan suomalaisten arkeen. Mittavaa asiakenttää käsitellään turvallisuuskulmasta.

Toteutus

Hanke toteutettiin yhteistyössä Opetushallituksen sekä Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liiton kanssa. Prosessia ohjaamassa olivat myös Pääesikunnan, Maanpuolustuskorkeakoulun ja Turvallisuuskomitean edustajat.

Syvällistä turvallisuusosaamista edustivat asiantuntijat suomalaisista yliopistoista, Ulkopoliittisesta instituutista ja Euroopan hybridiuhkien osaamiskeskuksesta.

Käytännön kirjoitus- ja toimitustyön teki dosentti Marco Krogars.

Tietopankin rakenne

Globaalia muutosta käsitellään viiden keskeisen osa-alueen kautta. Valokeilassa ovat:

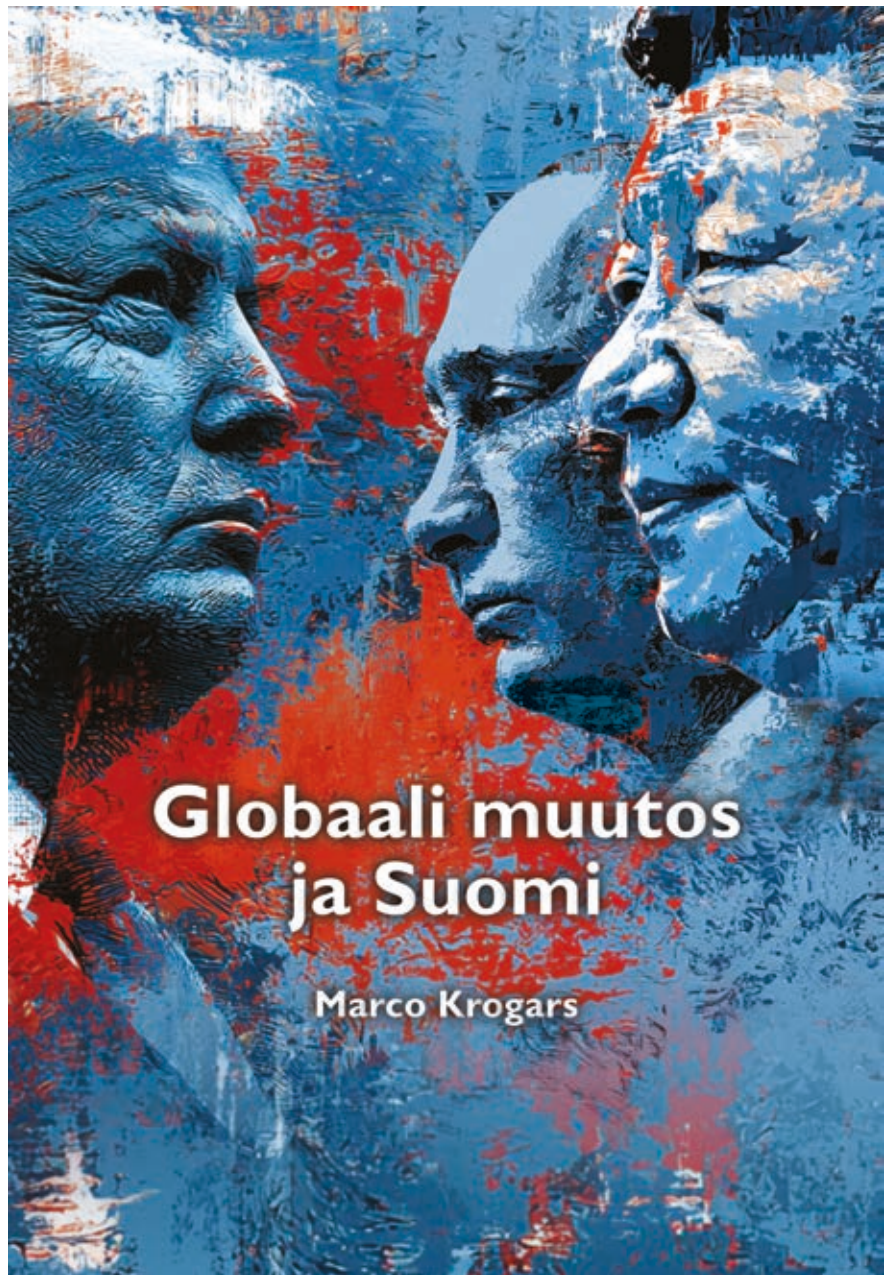
- 1) väestökehitys
- 2) talous
- 3) teknologia
- 4) geopolitiikka
- 5) vastakkainasettelu

Kaikki teemat ovat vahvasti läsnä eurooppalaisen turvallisuuden laajas-
sa kentässä.

Muutosvoimien yhdistyessä syntyy turbulenssia, joka ravistelee koko maailmaa. Tämä on kyetty havaitsemaan esimerkiksi Hormuzinsalmen tapahtumista vuonna 2026.

Tietopankkia voidaan hyödyntää niin opetusmateriaalina kuin kansalaisia palvelevana tiedonhankintakanavana.

www.globaalimuutos.fi

XXVIII Kaaderigolf Sastamalassa 19. elokuuta 2026

Perinteinen XXVIII Kaaderigolf järjestettiin aurinkoisessa säässä Lakeside Golfin erittäin hyväkuntoisella ja vierailijoille osin haastavalla Järvenranta-kentällä Sastamalassa 19. elokuuta 2026. Pohjois-Satakunnan kadettiipiiri vastasi tapahtuman valmisteluista ja järjestelyistä Lakeside Golfin henkilöstön ja Kadettikunnan toimiston kanssa. Eversti evp Olavi Rajala (58.k) toimi kilpailun johtajana.

Kilpailuun osallistui 48 pelaajaa neljässä eri sarjassa. Tapahtumassa oli edustettuina 10 kadettiipiiriä. Kilpailumuotona oli pistebogey. Erikoiskilpailuina olivat paras scratch, lähimmäksi lippua ja lähimmäksi lippua kahdella lyönnillä.

Pääsihteeri Heikki Pohjan ja Pohjois-Satakunnan kadettiipiirin puheenjohtaja, majuri Tero Mäenpään tervehdysten jälkeen kilpailun johtaja Olavi Rajala ja Lakeside Golfin palvelupäällikkö Teemu Keskinen ohjeistivat kilpailun järjestelyt ja toteutuksen. Tapahtumapäivän aikana oli havaittavissa onnistuneita lyöntejä, maltillisia harmistumisia ei niin onnistuneiden lyöntien jälkeen sekä kannustavan leppoisaa ja iloista mieltä tuloksista välittämättä.

Kaaderigolfin voittaja oli kenraaliluutnantti evp Paavo Kiljunen (58.k) tu-

loksella 39 pistebogeyä. Hänen nimensä kaiverretaan Ripen pytty -kiertopalkintoon. Naisten sarjan paras pelaaja oli Anu Tammikivi tuloksella 31 pb. Parhaan scratch-tuloksen (80) pelasi kenraalimajuri evp Juha-Pekka Keränen (75.k). Lähimmäksi lippua -kilpailun voitti everstiluuantti evp Niclas Bonsdorff (76.k). Lähimmäksi lippua kahdella lyönnillä -kilpailun voitti yliluutnantti Matti Laakso (104.k).

Kadettikurssien välisen mestaruuden voitti 55. Kadettikurssi. Voittajajoukkueessa pelasivat komentaja evp Olavi Niskanen, everstiluuantti evp Matti

Poutanen ja majuri evp Esa Tiainen. Helsingin kadettiipiiri oli Kadettiipiirien välisen kilpailun voittaja. Joukkueen muodostivat kenraaliluutnantti evp Paavo Kiljunen (58.k), eversti evp Juha Tammikivi (65.k) ja everstiluuantti evp Mikko Lappalainen (74.k).

Mauri Maunulan (26.k) luovuttama Golf-ikäkaaderin kiertopalkinto vanhimmalle osallistujalle luovutettiin seuraavaksi vuodeksi everstiluuantti evp Ilkka Tiioselle (48.k).

Heikki Pohja

XXVIII Kaaderigolfin tulokset

Naiset

1. Anu Tammikivi 31 (HCP)
2. Kirsti Heinonen 31
3. Ritva Ortamala 27

Ikikaaderit, +80

1. Olavi Niskanen 38
2. Matti Poutanen 36
3. Esa Tiainen 32

Veteraanit, +65

1. Paavo Kiljunen 39
2. Juha Tammikivi 38
3. Jouko Ortamala 36

Yleinen

1. Juha-Pekka Keränen 37 (HCP)
2. Vesa Tuunainen 37 (HCP)
3. Mikko Lappalainen 37

Kadettikurssit

1. 55. Kadettikurssi
2. 65. Kadettikurssi
2. 58. Kadettikurssi

Kadettiipiirit

1. Helsingin kadettiipiiri
2. Pirkanmaan kadettiipiiri
3. Turun kadettiipiiri

Kadettikuoro – jo yli 175 vuotta perinteitä vaalien

Maanpuolustuskorkeakoulun Kadettikuoro kuuluu Suomen vanhimpiin yhtäjaksoisesti toimineisiin kuoroihin. Kuoron juuret ulottuvat vuoteen 1850, jolloin Haminan kadettikoulun oppilaat perustivat oman laulukuoronsa osaksi kadettien kasvatusta ja yhteishenkeä. Vuosikymmenten aikana kuoro on seurannut suomalaisen upseerikoulutuksen vaihteita Haminasta Helsinkiin ja edelleen Maanpuolustuskorkeakouluun, säilyttäen asemansa merkittävänä sotilasmusiikin ja mieskuorolaulun vaalijana. Kadettikuoron ohjelmisto on rakentunut erityisesti isänmaallisista lauluista, sotilasmarsseista, hengellisestä musiikista sekä suomalaisesta mieskuorokirjallisuudesta. Samalla kuoro on ollut tärkeä osa kadettien yhteisöllisyyttä ja sotilaallisia perinteitä.

2000-luvulle tultaessa Kadettikuoro on jatkanut aktiivista konsertti- ja edustustoimintaansa sekä kotimaassa että ulkomailla. Merkittävä muutos kuoron historiassa tapahtui, kun Maanpuolustuskorkeakoulun naisopiskelijoiden määrän kasvaessa myös naiskadettien osallistuminen kuorotoimintaan alkoi. Tämän kehityksen myötä Kadettikuoro on vähitellen muuttunut perinteisestä mieskuorosta sekakuoroksi, mikä on edellyttänyt myös ohjelmiston ja sovitusten kehittämistä vastaamaan uudenlaista kokoonpanoa. Muutos on toteutettu kuoron pitkää historiaa ja musiikillista perinnettä kunnioittaen siten, että perinteinen mieskuorosointi on säilynyt ohjelmiston perustana samalla, kun naisäänit ovat tuoneet uusia soinnillisia ja ilmaisullisia mahdollisuuksia. Näin Kadettikuoro on onnistunut yhdistämään yli 175-vuotisen perintensä nykyajan Puolustusvoimien monimuotoiseen toimintaympäristöön ja jatkaa tehtävänsä suomalaisen sotilasmusiikkiperinteen vaalijana.

Kadettikuoro tekee aktiivista yhteistyötä muun muassa upseerikuoro Kaaderilaulajien ja Viipurin Lauluveikkojen

kanssa, yhdistäen perinteet ja uuden sukupolven laulajat sekä vahvistaen osaltaan suomalaista kuorolaulun ja maanpuolustuksen musiikkiperinnettä. Yhteistyö on näkynyt vuosittain esimerkiksi 5. joulukuuta TempPELLIAUKION kirkon itsenäisyyspäivän aaton kirkkokonserteissa, Kaaderilaulajien 30-vuotisjuhlakonsertissa sekä Ukrainan tukikonsertissa Laajasalon kirkossa.

Perinteisen mieskuororepertuaarin sovittaminen sekakuorolle tai naisääniä sisältävälle kokoonpanolle edellyttää huolellista tasapainottelua alkuperäisen sointikuvan ja uusien ilmaisullisten mahdollisuuksien välillä. Suomalaiset sotilasmarssit, sotilaslaulut ja hymnit on pääosin sävelletty tai sovitettu neliaäniselle mieskuorolle, jolloin niiden harmoninen rakenne, *tessitura*, eli ideaali äänialue ja tunnistettava sointiväri rakentuvat tenorin ja bassojen yhteissoinnille. Naisäänien lisääminen voi rikastuttaa sointia, laajentaa äänialaa ja lisätä harmonista väriä, mutta samalla sovittajan on huolehdittava siitä, että teosten alkuperäinen arvokkuus, voima ja tunnistettava musiikillinen identiteetti säilyvät. Käytännössä naislaulajien sopraano- ja altoäänit voivat tukea olemassa olevia stemmoja, vahvistaa melodisia huippuja ja tai täydentää harmoniaa tavalla, joka korostaa kokonaisuutta ilman, että miesäänien historiallinen ja musiikillinen rooli hämärtyy.

Kadettikuoron näkökulmasta ohjelmiston kehittäminen vastaamaan muuttuvaa jäsenrakennetta on sekä käytännöllinen että kulttuurisesti merkittävä tehtävä. Kuoro vaalii suomalaisen sotilasmusiikin ja mieskuorolaulun arvokkaita perinteitä, mutta samalla sen tulee kyetä huomioimaan Puolustusvoimien ja suomalaisen upseerikoulutuksen muuttuva henkilöstörakenne. Naiskadettien määrän kasvu tekee luontevaksi myös sen, että kuoron ohjelmistoa kehitetään suuntaan, jossa kaikki laulajat voivat osallistua täysipainoisesti ilman, että perinteistä

sointikuvasta tai ohjelmiston historiallisesta arvosta tingitään. Tällainen sovitustyö tukee kuoron jatkuvuutta ja mahdollistaa korkeatasoisen musiikillisen toiminnan myös tulevaisuudessa.

Ajankohtaiseksi tämän kehitystyön tekee myös Kadettikuoron aktiivinen esiintymistoiminta. Kuoro esiintyy vuositasolla koko vahvuudessaan Maanpuolustuskorkeakoulun juhllisimmassa tilaisuuksissa, kuten nuorimman kurssin Sarkajuhlissa sekä yhteistyössä Kaartin soittokunnan kanssa sotatieteiden kandidaattien valmistumisseremoniassa Helsingin yliopiston juhlasalissa. Tämän lisäksi Kadettikuoron pienyhtyeet esiintyvät yhteistyökumppaneiden merkkipäivinä räätälöidyn ohjelmistoin. Tänä vuonna Kadettikuoron kolmelta eri vuosikursilta koottu osasto osallistui Haminan Tattoo -sotilasmusiikkitapahtumaan, jossa suomalainen sotilasmusiikki kohottaa kansainväliset esiintyjät ja yleisön. Tällaisissa tapahtumissa kuoro toimii paitsi musiikillisena esiintyjänä myös suomalaisen sotilasperinteen ja suomalaisen upseerikoulutuksen edustajana.

Monipuolisesti sovitettu ohjelmisto mahdollistaa sen, että kuoro kykenee esittämään perinteisiä sotilaslauluja, marsseja, hengellisiä teoksia sekä suomalaista ja ulkomaista viihdemusiikkia yhtenäisenä kokonaisuutena. Samalla se osoittaa, että pitkä musiikillinen perinne ja nykyajan monimuotoinen kokoonpano eivät ole ristiriidassa keskenään, vaan voivat tukea toisiaan. Huolellisesti toteutetut sovitukset ja uudelleensovitukset vahvistavat Kadettikuoron identiteettiä sekä perinteitä kunnioittavana että tulevaisuuteen katsovana sotilaskuorona, jonka tehtävänä on ylläpitää suomalaista sotilasmusiikkikulttuuria myös muuttuvassa toimintaympäristössä.

Jouni Nuorgam

Yliluutnantti evp

Kadettikuoron johtaja

Kaaderilaulajien 2. laulunjohtaja

Onko siitä jo 64 vuotta?

Nimittäin 47. Kadettikurssin ja 32. Merikadettikurssin valmistumisesta. Kylmä sota riehui kuumimmillaan lokakuussa 1962, kun tasavallan presidentin sijaisena toiminut pääministeri Ahti Karjalainen ylenesi 126 kadettia luutnanteiksi ja nimitti heidät upseerin virkoihin. Itse ylipäällikkö Urho Kekkonen sattui olemaan valtiovierailulla Ranskassa.

Jo sitä edeltäneellä virkamatkalla Moskovassa hänelle kerrottiin, että Kuuban kriisi oli kiristänyt supervaltion keskinäiset välit sodan partaalle. Sanomatta jätettiin, että Nikita Hruštšov oli jo antanut määräyksen laukaista ydinohjus Washingtoniin. Lokakuun 27. päivänä sukellusvene ei totellut päällikkönä käskyä valmistautua laukaistavaan ydintorpedo Yhdysvaltain laivastovoimia vastaan, ja maailma pelastui.

Tilanteesta tietämättöminä nuoret luutnantit tanssittivat daamejaan Kulo-saaren Casinolla ja hajautuivat seuraavana päivänä palveluspaikkakunnilleen. Kurssitapaamiset alkoivat kymmenen vuotta myöhemmin aina puolustushaarat yhdessä. Vuoden 2026 kokous pidettiin Turussa 20. elokuuta. Hengissä on vielä puolet veljistä. Heistä 10 oli saapunut kokoukseen. Neljä avecin kanssa.

Edellisen illan etkoilla naposteltiin juustoja. Teeman valintaan vaikutti se, että järjestäjiin kuulunut kurssiveli Tuomo Hirvonen on Juustoseura ry:n kunniajäsen. Sykettä tilaisuuteen antoivat tervehdyspuhelut kadettiväapeli Urpo Maliselle ja kadettipursimies Sakari Visalle sekä ilmasotalinjan vanhimmalle kadettikersantti Aku Miettiselle.

Varsinaisen tapahtumapäivän ohjelma painottui meripuolustukseen. Se al-

koi Heikkilän sotilaskodissa Turun kaupungin esittelyllä, minkä hoiti joulu- rauhan julistaja Mika Akkanen. Sitten kuultiin merivoimien komentajan kontra-amiraali Tuomas Tiilikaisen selvitys Suomen merivoimista sekä Taisto Mäen katsaus Turkuun sotilaiden kaupunkina.

Lounaan jälkeen siirryttiin Aurajoen rantaan merimuseo Forum Marinumin pihalle. Siellä Suomen Joutsenen perinneyhdistyksen puheenjohtaja Juhani Toikka kertoi taannoisen koululaivan kirjavasta menneisyydestä. Päivä huipentui ohjusvene Haminan esittelyyn. Sen hoiti aluksen päällikkö kapteeniluutnantti Heikki Harju, joka vakuutti kuulijat Merivoimiamme valmiudesta.

Tuomo Hirvonen
Kadetti 4139

49. Kadettikurssi kokoontui Lahdessa

Kadettikurssi 49 kokoontui lounaan merkeissä Lahden Upseerikerholle 20. toukokuuta 2026. Paikalla oli 27 kurssiveljeä ja 18 puolisoa. Kurssihenkeä osoittaa se, että lounaalle tultiin jopa Porista ja Jyväskylältä asti. Lisäksi kuusi veljeä lähetti terveisensä tapahtumaan.

Tilaisuuden aluksi Martti Hietalahti toivotti vieraat tervetulleiksi. Seuraavaksi kurssin ”koollekutsuja” Tauno Nieminen kertoi edellisen tapaamisen jälkeen riivistä poistuneen neljä veljeä: Juhani Hannilan, Kimmo Savasteen, Aarne Juutilaisen sekä Matti Vuolevin. Kun-

nioitimme heidän muistoaan hetken hiljaisuudella.

Maukkaan lounaan jälkeen everstiluutnantti, kotiseutuneuvos Seppo Toivonen kertoi Hennalan sotilashistoriasta. Lopuksi vierailla oli mahdollisuus tutustua kerhon tiloihin Sepon sekä muiden kerhoa tuntevien ja kerhon henkilökunnan opastuksella.

Varuskunnan lakkauttamisen jälkeen 2014 kerhorakennuksen osti ravintoloitsija, rauhanturvaajaveteraani Ilkka Koskinen ja kerho on toiminut lounas- ja tilausravintolana täysin entisessä kuosissaan. Kaikki kunniataulut, maa-

laukset sekä perinne-esineet on säilytetty entisillä paikoillaan huolellisesti ylläpidettyinä. Toisena tekijänä kerhon säilymiseen entisellään on ollut Lahden Upseerikerhon perinneyhdistyksen sekä Lahden kadettipiirin aktiivinen toiminta. Monille kerho palautti mieleen nostalgisia muistoja nuoruudesta.

Yhtenä tilaisuuden järjestäjistä uskon, että lounaasta jäi hyvä maku suuhun!

Martti Hietalahti
Kadetti 4466

UPSEERIMIEKKATYÖRYHMÄN PALKITSEMINEN 2. SYYSKUUTA 2026

Kadettikunnan puheenjohtaja luovutti Kadettikunnan standaarit upseerimiekkatyöryhmän jäsenille everstiluutnantti evp Ilpo Karvinen, majuri evp Timo Mäkelä ja majuri evp Matti Mononen kiitokseksi upseeriperinteiden vaalisesta. Kuvassa keskellä Kadettikunnan kunniajäsen, kenraaliluutnantti evp Ilkka Aspara.

**Modular vehicular wideband HF radio
for vehicles and mobile platforms –
CNHF Vehicular**

 Read more knl.fi

Voit ostaa lehteen **ILMOITUSTILAA** yrityksellesi

ottamalla yhteyttä

Ilmoitusmyynti

Saarsalo Oy

mikko.salmensuu@saarsalo.fi

puh. 044 777 5112

Mannerheim-säätiön apurahat haettavissa

Mannerheim-säätiö myöntää stipendejä opintoihin, jotka kartuttavat Suomen etua edistävää kokemusta ja osaamista. Stipendejä jaetaan etupäässä upseerien ulkomaan jatko-opintoja varten. Säätiö huomioi stipendipäätöksissään Puolustusvoimien toimintatavoitteet.

Vapaamuotoiset stipendihakemukset pyydetään toimittamaan viimeistään 31.10.2026 alla olevaan osoitteeseen postitse tai sähköpostitse. Stipendien myöntämisestä ilmoitetaan saajille vuoden 2026 loppuun mennessä.

Osoite:

Mannerheim-säätiö sr., c/o Asianajotoimisto Hannes Snellman Oy, PL 333, 00131 Helsinki

Sähköposti: [mannerheimstiftelsen\(at\)hannessnellman.com](mailto:mannerheimstiftelsen(at)hannessnellman.com)

Mannerheim-stiftelsen sr.

Mannerheim-säätiö sr.

Klaus Ilmonen

Mannerheim-säätiön toimitusjohtaja

MANNERHEIM-SÄÄTIÖ

Testamenttilahjoitus

Kadettikunnan maanpuolustusaatteellista työtä tai Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiön avustustoimintaa voi tukea testamenttilahjoituksella.

Yleishyödyllisen yhteisön, kuten Kadettikunnan, ei tarvitse maksaa testamenttilahjoituksesta perintöveroa.

Constantem Decorat Honor

110. Kadettikurssilta ja 93. Merikadettikurssilta 28. elokuuta 2026 valmistuneet luutnantit

Onni Veikko Olavi AHOLA	110.k	Aku Lauri Juhani KAVEN	110.k
Onni Johannes ALANKO	110.k	Tuomas Onni Ilari KINBERG	110.k
Pekka Olavi ALATALO	110.k	Kasper Alexander Allan KOFFERT	110.k
Verner Viljami BERG	110.k	Matti Ilmari KOIKKALAINEN	93.mek
Leo-Otto Alexander DANIELSSON	110.k	Väinö Valentin KOIVISTO	110.k
Joel Oskar ELO	93.mek	Samu Elmeri KOPONEN	110.k
Eeviliina Eliisa ELOMAA	93.mek	Iivari Antti Matias KORKALA	93.mek
Reko Henrik ELOMAA	110.k	Carl Patrick KORPELAINEN	93.mek
Klaus Patrik Ilmari ELORANTA	110.k	Olli Matias KOSKINEN	93.mek
Toni Ture Ensio ERIKSSON	110.k	Jeremias Jarkko Aleksanteri KOSKIPALO	110.k
Lauri-Pekka ERKKILÄ	110.k	Jutta Maria KOVAPOHJA	110.k
Kaius Verner FORSELL	93.mek	Arttu Aleksanteri Juhani KRAATARI	110.k
Topi Oskari FORSS	110.k	Janne Antero KRAKAU	110.k
Eero Johannes GRÖNLUND	110.k	Tuukka Henrik KUPIAINEN	110.k
Mikael Aarni Johannes ELOSUO	110.k	Markus Jussi Juhani KYLLIÄINEN	110.k
Niklas Emil Juhani HAANPÄÄ	110.k	Ilkka Simo Olavi KÄMÄRÄINEN	110.k
Jan Alex HAASANEN	110.k	Marcus Mikael Aleksanteri KYTÖLÄ	110.k
Joona Sebastian HAAVISTO	93.mek	Oskari Aku Iisakki LAAKSO	93.mek
Viktor Jakob HAGA	93.mek	Markus Juhanpoika LAINE	110.k
Santeri Veeti Alex HAKKARAINEN	110.k	Jere Valtteri LANTELA	110.k
Aaron Einari HALMINEN	110.k	Kalle Waltteri LAPPALAINEN	110.k
Ilari Paavo Ensio HALTIA	110.k	Jesse Juhani LEHMUSOKSA	110.k
Kalle Oskari HARJUOJA	110.k	Aatu Henrik LIIMATAINEN	110.k
Elias Iisakki HAUTALA	110.k	Leo Pauli Mikael LINDHOLM	110.k
Hugo Oskar Alvin HEIKKA	110.k	Lauri Veikko Sakari LIUKKO	110.k
Ville Markus HEIKKILÄ	110.k	Jesse Matias METIÄINEN	110.k
Kasper Cristian HEIKKINEN	110.k	Eelis Akseli METTOVAARA	110.k
Otso Viljami HEIKKINEN	110.k	Mikael Kristian MIKKOLA	110.k
Otto Jere Juhani HEIKKINEN	110.k	Francesco Salvatore Osmo MURA	93.mek
Kalle Anttoni HEINIOLA	110.k	Ville Verner Johannes MUUKKONEN	110.k
Juho Oskari HEINONEN	110.k	Jarkko Juha Topias MÄKI	110.k
Urho Kalervo Anselmi HIETANIEMI	110.k	Jani Valtteri MÄÄTTÄ	110.k
Waltteri Vili Verner HOPPULA	110.k	Luukas Edwin NEVALA	110.k
Niko Jami Oskari HUHTANIITTY	110.k	Assi Kristiina NIKKINEN	110.k
Ella Iida Emilia HÖRKKÖ	110.k	Lauri Oskari NIKULAINEN	110.k
Artturi Matti Edvard INKALA	93.mek	Jalmari Leo Aukusti NISKANEN	110.k
Tuomas Aaro Ilmari JAAKKOLA	110.k	Lassi Eetu Johannes NIVALA	93.mek
Jussi Mikael JALKANEN	110.k	Leevi Evald NUORA	93.mek
Perttu Oskari JAUHIAINEN	110.k	Niilo Henrik NURKKALA	110.k
Adrian Eric JENNI	93.mek	Elias Kusti Aapeli NURMELA	93.mek
Matti Johannes JESKANEN	110.k	Eerik Veikko Nikolas NURMINEN	110.k
Aleksi Pyry Patrick JOENSUU	110.k	Oliver Peter OLSSON	93.mek
Antton Tapio Topias JOKITALO	110.k	Kasper Pekka Tuomonpoika PAAVOLA	110.k
Joonas Juhani Pietari JUUJÄRVI	110.k	Lassi Ukko Iivari PAAVOLA	110.k
Aarne Juhana Adolf JÄRVINEN	110.k	Pyry-Jussi Matti PASANEN	93.mek
Onni Ilmari KAHILAKOSKI	110.k	Anton Eetu Olavi PALJAKKA	110.k
Renne Jere Sebastian KAINULAINEN	110.k	Elmeri Justus PALMU	110.k
Ilmari Onni KAJENIEMI	110.k	Aliisa Ella Katriina PEKKANEN	110.k
Kasper Eemeli KARIVALO	110.k	Riikka Katariina PELTONEN	110.k
Niila Petteri KALLIONPÄÄ	93.mek	Oskari Juha Tapio PEURALA	110.k
Aatu Janne Verner KARJALAINEN	110.k	Joel Antton Jeremi PUHELOINEN	110.k

Atte Pentti Mikael PUURONEN	110.k	Aatu Antti Johannes VIHOLA	110.k
Samuli Armas PYLVÄS	110.k	Johannes Martti YLÄ-OUTINEN	110.k
Emilio Lirim RAMOLLI	110.k	Jaakko Anian ÄÄRIMAA	110.k
Elias Antero RANTA	110.k	Aapo Evert TAIPALE	110.k
Sami Akseli RATILAINEN	110.k	Robert Mikael TALLBERG	110.k
Lauri Oskari REPO	110.k	Joel Mikael TAMMINEN	110.k
Topias Aatos Aleksanteri RIIPI	110.k	Tino Tristan TAPIO	110.k
Jan-Daniel ROTH	110.k	Paavo Eevertti TAUNILA	110.k
Lari Panu Petteri RUOKOLAINEN	110.k	Aleksi Miro Eemeli TIRKKONEN	110.k
Eero Matias RYHÄNEN	110.k	Juuso Juhani TOIVONEN	110.k
Jiska Esra Olavi RYTKÖNEN	110.k	Teemu Henrik TUOMINEN	110.k
Matias Valtteri RYTKÖNEN	93.mek	Lauri Otso Valtteri TURUNEN	110.k
Vilho Ossian RYTKÖNEN	110.k	Luka Pyry Oliver TURUNEN	110.k
Lauri Tapani SAARELA	110.k	Jesse Henrik UKKONEN	110.k
Ville Juhani SAARI	110.k	Simo Juhani VAAKANAINEN	110.k
Felix Miki Martin SALBERG	110.k	Ilkka Aleksi VAINIO	110.k
Vertti Jaakko Valtteri SALMINEN	93.mek	Elias Niilo Aukusti VAINIO	110.k
Luukas Lauri Mikael SAULIO	110.k	Saku Kristian VALKAMA	110.k
Kuisma Alex SIPPOLA	110.k	Väinö Ariel VIRTANEN	110.k
Aaro Tapio SITOMANIEMI	110.k	Eemeli Otto Oliver VITIKAINEN	110.k
Ranco-Rene SOOSAAR	110.k	Carl Fredric Caspar VON WALZEL	93.mek
Saku Kalle Matias SORJONEN	110.k	Ville Edvin Ilmari VÄISÄNEN	110.k
Atte Kasperi SORMUNEN	110.k	Matias Antero YLINEN	110.k
Patrik Valtteri SORVARI	110.k	Juho Joukonpoika ÄIJÄNAHO	110.k
William Robbie Oscar STEIN	110.k		

Kuvat: Helmi Saarela/Tasavallan presidentin kanslia ja Ruotuväki.

Kadettikunnan joulukortti

Nyt on aika tilata Kadettikunnan joulukortteja. Kaksiosainen joulukortti kuorineen maksaa 2,50 euroa/kappale.

Kortin oikeaan yläkulmaan on painettu Kadettikunnan merkki ja takakannessa on teksti Kadettikunta ry. Sinivalkoisen kortin *Sininen hetki* teksti on "Rauhallista Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta".

Sininen hetki on raikas talvinen kortti, jonka koko on 15,5 x 15,5 cm.

Kadettikunnan toimisto tiedottaa

Merkkipäiväluettelo 2027

Vuoden 2027 merkkipäiväluettelo julkaistaan Kadettikunnan verkkosivuilla www.kadettikunta.fi/jäsenistölle.

Luettelossa julkaistaan Kadettikunnan jäsenistöstä ne, jotka vuonna 2027 täyttävät 100, 95, 90, 85, 80, 75, 70, 60 tai 50 vuotta.

Niitä, jotka eivät halua syntymäpäivätietojensa julkaistavaksi, pyydetään ilmoittamaan siitä Kadettikunnan toimistoon 30.11.2026 mennessä. Sähköposti: [sabina.krogars\(at\)kadettikunta.fi](mailto:sabina.krogars(at)kadettikunta.fi) tai postitse: Kadettikunta ry, Eino Leinon katu 12 E 64, 00250 Helsinki.

TARJOUS

Kadettiupseerit 1920–2010 -matrikkeli

Kadettikunta ry ja Upseeriliitto ry ovat tuottaneet yhdessä *Kadettiupseerit 1920–2010* -matrikkelin. Matrikkeli on korkeatasoinen ja laajin upseerimatrikkeli, joka on koskaan Suomessa valmistettu.

Kadettiupseereja oli valmistunut teoksen julkaisuun mennessä lähes 11 000 henkilöä.

Matrikkelin normaali myyntihinta on 80 euroa + postimaksu (10 euroa). Matrikkelin hinta marraskuuhun 2026 mennessä on **60 euroa sisältäen postikulut. Noudettuna** Kadettikunnan toimistosta **50 euroa**.

Tilaukset pyydetään tekemään ensisijaisesti sähköpostilla Kadettikunnan toimistonhoitaja Sabina Krogarsille: [sabina.krogars\(at\)kadettikunta.fi](mailto:sabina.krogars(at)kadettikunta.fi), puhelin 050 470 7291.

Hautakivitunnus kadettiupseerin haudalle

Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiö on valmistuttanut **hautakivitunnuksen** kiinnitettäväksi kadettiupseerin hautakiveen. Reliefinomaisesti toteutettu merkki on 60 mm korkea, 45 mm leveä ja sen kokonaisvahvuus on noin 7 mm. Tunnus kiinnitetään hautakiveen piilokiinnityksenä kahden mukana olevan tapin avulla.

Hautakivitunnuksen hinta on 64 euroa + postimaksu 6 euroa. Kiinnitys hautaki-

veen maksaa merkin myyjäyrityksessä Helsingissä 15 euroa. Merkin kiinnityksessä voi olla yritys- ja paikkakuntaeroja.

Hautakivitunnuksen voi tilata Hautaustoimisto Autio Oy:stä, osoite Runeberginkatu 42, 00260 Helsinki, puhelin 09 448 346, fax 09 449 841 ja sähköposti [info\(at\)hautaustoimistoautio.fi](mailto:info(at)hautaustoimistoautio.fi). Tunnuksia myydään vain *kadettiupseerin* hautakiveen kiinnitettäväksi. Hautaustoimisto tarkistaa osto-oikeuden tarvittaessa Kadettikunnasta.

Kadettikunnan merkki kuolinilmoitukseen

Helsingin Sanomat on Kadettikunnan esityksestä ottanut **Kadettikunnan jäsenmerkin** (upseerin tutkinnon merkki) niiden merkien joukkoon, joita on mahdollisuus liittää kuolinilmoitukseen.

Merkin käyttö edellyttää upseerin tutkinnon suorittamista.

Merkin saa Helsingin Sanomien toimituksesta ja se on ladattavissa Kadettikunnan verkkosivuilla kohdassa jäsenistölle.

ASIANAJOTOIMISTO LINDELL OY

antaa Kadettikunta ry:n jäsenille oikeudellista neuvontaa perhe- ja perintöoikeuden sekä riita-asioiden alalta.

Ensimmäinen puhelinneuvonta on maksuton.

Puh. 02 251 1004

toimisto@asianajotoimistolindell.fi, www.asianajotoimistolindell.fi

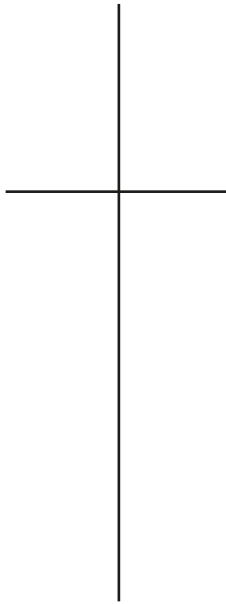
Neuvontapalvelu perustuu Kadettikunta ry:n ja Asianajotoimisto Lindell Oy:n sopimukseen.

ASIANAJOTOIMISTO
toimisto@valtalex.fi
050-3505303
www.valtajaoikeus.fi

***Apunasi kaikissa
elämäsi tilanteissa.
Ja vielä sen jälkeenkin.***

*Kadettikunta ry:n jäsenille
ensimmäinen konsultaatio on
ilmainen ja toimeksiannoista
15 % alennus normaali hinnasta*

IN MEMORIAM

Tapio Niitynperä – ihmisten eversti 1952–2026

Eversti evp Tapio Niitynperä kuoli 73-vuotiaana 14. toukokuuta 2026. Hän oli syntynyt Turussa 20. joulukuuta 1952.

Tapio Niitynperä työskenteli turvallisuuspolitiikan, taktiikan ja sotahistorian parissa sekä Taistelukoulussa että Maanpuolustuskorkeakoulussa. Niitynperä oli ainoa suomalainen upseeri, joka on käynyt Kiinan kansan vapautusarmeijan ylemmän komentajakurssin. Afganistanissa hän palveli kriisinhallintatehtävissä maan armeijakunnan mentorina hyödyntäen kokemustaan meilte eksoottisten maiden sotilaskulttuureista.

Sotilasjohtajana Niitynperä oli isojen linjojen vetäjä, joka antoi suunnan, mutta jaksoi myös olla täydellä sydämellä tukena toteutuksessa. Opettajana hänet tunnettiin vaativana, mutta oikeudenmukaisena. Monet hänen oppilaistaan muistavat edelleen tavan, jolla hän yhdisti historian tapahtumat käytännön johtamiseen – ja sen, miten luennot jatkuivat usein käytäväkeskusteluina vielä tuntien jälkeenkin.

Reserviin siirryttyään Niitynperä toimi asiamiehenä Sydäntutkimussäätiössä, teki kirjoitustöitä ja pyöritti pienimuotoista matkatoimintaa järjestäen viini- ja kulttuurimatkoja Etelä-Eurooppaan ja Kiinaan. Hän oli aktiivinen sekä sotilas- että siviiliyhdistyksissä. Entiselle kilpapyöräilijälle liikunta ja luonto antoivat voimia kamppailussa vakavaa sairautta vastaan.

Kirjoittaminen oli Tapio Niitynperälle tapa ajatella. Hän julkaisi runsaasti sotahistoriaa ja johtamista käsitteleviä artikkeleita varsinkin Kadettikunnan *Kylkirauta-*

lehdessä, jonka päätoimittajanakin hän toimi. Teksteissä näkyi perusteellinen historian tuntemus ja kiinnostus siihen, millaisia ihmiset ovat paineen alla.

Neljä lasta ja viisi lastenlasta olivat hänelle prioriteetti ja suuri ylpeydenaihe. Lastenlastensa kanssa hän oli kärsivällinen opettaja, läsnä oleva arjen sankari, kaiken osaava ja korjaava pelle peloton. Turvallinen ankkuri, joka opetti niin pyöräilyä kuin autolla ajamisen ja samalla ehkä vähän elämästäkin. Kun lapsenlapset oppivat lukemaan, vaari antoi heille *Pikku Prinsssi* -kirjan. Siitä jäi kaikille mieleen sitaatti, johon vaari tiivisti oppimansa: ”Ainoastaan sydämellään näkee hyvin. Tärkeimpiä asioita ei näe silmillä.”

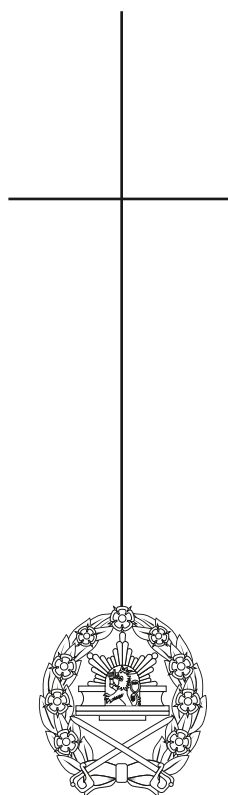
Tapio Niitynperässä yhdistyivät isä, vaari, upseeri, opettaja, kirjoittaja ja seuramies. Niitynperä viihtyi niin luentosalin edessä, upseerikerhon pitkissä keskusteluissa kuin polkupyörän satulassakin. Hän oli lämmin ystävä ja helposti lähestyttävä ihminen – eversti vailla etäisyyttä. Seurassa Niitynperä esiintyi avoimen luontevasti terävöittäen tarvittaessa sanomaansa sarkastisella huumorilla.

Hänet muistetaan herrasmiehenä, joka piti sanansa, auttoi pyytämättä ja teki yleensä enemmän kuin lupasi. Hän oli ihmisten eversti.

Constantem Decorat Honor

Eija Niitynperä, Jari Syrjä, työkaverit ja ystävät

IN MEMORIAM

Helvamo

René Christer
Majuri
s. 13.3.1962
k. 6.2.2026
Kad.nro 7076
70. Kurssi

Ahola

Timo Ville
Kapteeni
s. 17.3.1973
k. 29.5.2026
Kad.nro 5856
81. Kurssi

Kuosmanen

Heikki *Tapani*
Majuri
s. 27.10.1955
k. 1.6.2026
Kad.nro 6432
64. Kurssi

Auvinen

Risto Juhani
Komentajakapteeni
s. 25.4.1961
k. 3.6.2026
Kad.nro 921me
52. Merikadettikurssi

Apajakari

Timo Erkki
Everstiluutnantti
s. 22.8.1942
k. 11.6.2026
Kad.nro 4433
49. Kurssi

Lehtinen

Joona Krister
Kapteeni
s. 26.9.1990
k. 11.6.2026
Kad.nro 10964
97. Kurssi

Jokihaara

Martti Kalevi
Everstiluutnantti
s. 3.11.1938
k. 18.6.2026
Kad.nro 4307
48. Kurssi

Pietikäinen

Esa Olavi
Everstiluutnantti
s. 8.4.1938
k. 7.7.2026
Kad.nro 4077
46. Kurssi

Pokkinen

Panu Antero
Majuri
s. 7.12.1976
k. 8.7.2026
Kad.nro 8888
82. Kurssi

Pakarinen

Martti
Everstiluutnantti
s. 7.4.1933
k. 12.7.2026
Kad.nro 3629
41. Kurssi

Larkka

Eero Olavi
Majuri
s. 12.7.1936
k. 24.7.2026
Kad.nro 4043
46. Kurssi

Änkilä

Pekka Väinämö
Majuri
s. 7.3.1942
k. 25.7.2026
Kad.nro 5116
51. Kurssi

Ollila

Olli Timo Juhani
Everstiluutnantti
s. 14.10.1944
k. 29.7.2026
Kad.nro 5446
54. Kurssi

Hakala

Seppo Juhani
Majuri
s. 15.1.1937
k. 5.8.2026
Kad.nro 3986
46. Kurssi

Partanen

Toivo *Tapio*
Majuri
s. 22.8.1938
k. 22.8.2026
Kad.nro 4214
47. Kurssi

Pohjanpalo

Hannu Antti Ilmari
Eversti
s. 21.3.1928
k. 6.9.2026
Kad.nro 3193
33. Kurssi

Anttinen

Heikki
Majuri
s. 30.11.1942
k. 19.9.2026
Kad.nro 4869
51. Kurssi

KYLKIRAUTA

kylkirauta.fi

4/2026

Seuraava numero ilmestyy 18.12.2026

**teemana
Deterrenssi**

